

Bruxelles, 12 iunie 2026
(OR. en)

10491/26

**Dosar interinstituțional:
2025/0555 (COD)**

COMPET 764	ECOFIN 810
IND 413	COH 116
MI 629	INDEF 125
CADREFIN 290	CULT 86
FIN 874	CYBER 290
RECH 281	JAI 821
ESPACE 102	DIGIT 164
CONSOM 194	DATAPROTECT 199
DUAL USE 48	FREMP 209
EDUC 270	RELEX 832
TELECOM 317	COPS 348
ENER 397	UD 181
ENV 725	AUDIO 85
CLIMA 329	PROCIV 131
AGRI 495	IPCR 66
TRANS 420	MAP 128
SAN 478	FISC 221
PHARM 107	CODEC 1165
BIOTECH 81	IA 165
POLMIL 239	CSC 402
POLGEN 168	

NOTĂ

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Consiliul
Nr. doc. Csie:	11770/1/25 REV 1
Subiect:	Regulament de instituire a Fondului european pentru competitivitate (FEC), inclusiv a programului specific pentru activități de cercetare și inovare în domeniul apărării <i>- Abordare generală parțială</i>

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor textul transmis Consiliului (Afaceri Generale) pentru reuniunea sa din 16 iunie 2026 în vederea ajungerii la o abordare generală parțială cu privire la propunerea de regulament de instituire a Fondului european pentru competitivitate.

Numerotarea propunerii Comisiei rămâne neschimbată până la sfârșitul negocierilor.

Toate valorile de referință sunt provizorii până la încheierea negocierilor privind cadrul financiar multianual.

Dispozițiile care apar între paranteze sunt excluse din abordarea generală parțială.

2025/0555 (COD)

Propunere de

REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI

de instituire a Fondului european pentru competitivitate („FEC”), inclusiv a programului specific pentru activități de cercetare și inovare în domeniul apărării, de abrogare a Regulamentelor (UE) 2021/522, (UE) 2021/694, (UE) 2021/697 și (UE) 2021/783 și de modificare a Regulamentelor (UE) 2021/696, (UE) 2023/588 și (UE) 2025/2643

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 43 alineatul (2), articolul 91, articolul 100 alineatul (2), articolul 168 alineatul (5), articolul 172 primul paragraf, articolul 173 alineatul (3) primul paragraf, articolul 175 primul paragraf, articolul 182 alineatul (4), articolul 183 coroborat cu articolul 188 al doilea paragraf, articolul 189 alineatul (2), articolul 192 alineatul (1), articolul 194 alineatul (2), articolul 212 alineatul (2) și articolul 322 alineatul (1) litera (a),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

după transmiterea proiectului de act legislativ către parlamentele naționale,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European¹,

având în vedere avizul Comitetului Regiunilor²,

¹ JO C , , p. .

² JO C , , p. .

având în vedere avizul Curții de Conturi Europene,

hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară,

întrucât:

- (1) [Prezentul regulament prevede un pachet financiar cu titlu indicativ pentru Fondul european pentru competitivitate („FEC”), în care este inclus programul specific pentru cercetare și inovare în domeniul apărării, care urmează să constituie valoarea de referință principală, în sensul Acordului interinstituțional privind cooperarea în chestiuni bugetare, pentru Parlamentul European și pentru Consiliu pe durata procedurii bugetare anuale. În sensul prezentului regulament, prețurile curente se calculează prin aplicarea unui deflator fix de 2 %.]

- (2) Uniunea se confruntă cu o perioadă definitivă pentru viitorul său din punct de vedere politic, economic, social, de mediu, climatic și al securității, inclusiv cu riscuri sporite de amenințări militare convenționale. Raportul Draghi intitulat „Viitorul competitivității europene”³ a prezentat o nouă viziune pentru relansarea creșterii durabile în Europa. Raportul Letta⁴ a subliniat că Europa trebuie să își valorifice piața unică pentru a obține o poziție de lider în concurența mondială. Comunicarea Comisiei privind Busola pentru competitivitate⁵ a prezentat o foaie de parcurs comună pentru stimularea decarbonizării și a competitivității, valorificând recomandările din aceste rapoarte. Comunicarea Comisiei privind Pactul pentru o industrie curată⁶ a subliniat necesitatea de a accelera decarbonizarea, reindustrializarea și inovarea, reunind acțiunile climatice și competitivitatea sub umbrela unei singure strategii pentru creștere cuprinzătoare. Planurile de acțiune industrială sectorială, de exemplu cele pentru industria autovehiculelor, a oțelului, a metalelor și a produselor chimice, urmăresc să asigure competitivitatea, sustenabilitatea și reziliența industriei europene pe termen lung. Raportul privind stadiul evoluției deceniului digital din 2025⁷ subliniază necesitatea urgentă de a încuraja cooperarea și de a spori investițiile publice și private pentru a consolida suveranitatea, incluziunea și poziția de lider a Uniunii în domeniul digital. Cartea albă comună privind pregătirea pentru apărare a Europei⁸ subliniază necesitatea de a reinvesti masiv și rapid în apărare pentru a susține libertatea de acțiune a Europei. Ar trebui să se acorde atenție nevoilor specifice care decurg din provocările geopolitice care cauzează preocupări sporite în materie de securitate.

³ *The future of European Competitiveness* (Viitorul competitivității europene): raport elaborat de Mario Draghi, septembrie 2024, https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en

⁴ Raportul elaborat de Enrico Letta privind viitorul pieței unice, aprilie 2024, <https://www.consilium.europa.eu/media/ny3j24sm/much-more-than-a-market-report-by-enrico-letta.pdf>

⁵ Busola pentru competitivitate – Comisia Europeană.

⁶ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, Pactul pentru o industrie curată: o foaie de parcurs comună pentru competitivitate și decarbonizare, COM(2025) 85 final, 26.2.2025.

⁷ COM(2025) 290 final – Stadiul evoluției deceniului digital – 2025: Continuarea procesului de consolidare a suveranității și a viitorului digital al Uniunii Europene.

⁸ Comunicare comună către Parlamentul European, Consiliul European și Consiliu privind „Strategia europeană pentru securitate economică”, JOIN(2023) 20 final, 20.6.2023.

În plus, prioritățile Strategiei europene pentru securitate economică subliniază și mai mult necesitatea crucială de a asigura avantajul tehnologic al Uniunii și de a reduce riscurile relațiilor economice, inclusiv prin consolidarea rezilienței lanțurilor de aprovizionare și, prin urmare, prin reducerea dependențelor. Pactul european privind oceanul planetar subliniază necesitatea de a spori competitivitatea și de a accelera tranziția strategică în toate sectoarele economiei albastre, punând accentul în special pe decarbonizare și pe extinderea inovării. Astfel cum s-a subliniat în Comunicarea Comisiei privind calea către următorul cadru financiar multianual („CFM”)⁹, următorul buget pe termen lung al Uniunii trebuie să fie mai bine orientat, mai simplu, mai flexibil și mai previzibil și să îndeplinească mai bine prioritățile Uniunii, inclusiv stimularea competitivității Uniunii.

- (2a) FEC în ansamblu ar trebui să urmărească obiectivele generale indicate în prezentul regulament, ținând seama, totodată, de particularitățile activităților sprijinite în cadrul FEC.

⁹ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, Calea către următorul cadru financiar multianual, COM(2025) 46 final, 11.2.2025.

- (3) Pentru a-și recâștiga și consolida avantajul competitiv, este esențial ca Uniunea să relanseze ciclul de inovare prin dezvoltarea capacității sale de inovare disruptivă și prin investiții în tehnologii emergente, de vârf și strategice cu potențial economic semnificativ, inclusiv prin creșterea productivității. Pentru a-și asigura autonomia în economia mondială, Uniunea ar trebui să își garanteze poziția de lider tehnologic și industrial în sectoarele strategice, începând cu lanțurile de aprovizionare cu materii prime critice și economia circulară, să dezvolte și să producă tehnologii strategice în Europa, precum și să atenueze riscurile care îi afectează securitatea și reziliența ca urmare a dependențelor externe critice. Acest lucru poate fi realizat prin remedierea, în mod proporțional, a disfuncționalităților pieței și a situațiilor de investiții suboptimale, fără a exclude finanțarea privată, având în vedere investițiile mari necesare pentru realizarea priorităților Uniunii, inclusiv în ceea ce privește decarbonizarea și tranziția digitală. Astfel de situații de investiții suboptimale pot rezulta, de asemenea, din condiții legate de reziliență, capabilități sau securitate, din perturbări ale conectivității sau dintr-un grad ridicat de expunere a infrastructurilor strategice și a lanțurilor valorice la amenințări. Prin urmare, ar trebui să se pună un accent mai mare pe mobilizarea participării sectorului privat, printr-o utilizare mai bună a mecanismelor de partajare a riscurilor între fondurile Uniunii și investitorii privați, pentru a se asigura o utilizare eficientă a finanțării publice. Acest demers ar urma să valorifice și să amplifice și mai mult impactul progreselor înregistrate în realizarea uniunii economiilor și a investițiilor, care va oferi peisajul de reglementare necesar pentru ca investițiile private să prospere. Eventuala utilizare a unor resurse naționale suplimentare nu ar trebui să aducă atingere aplicării articolelor 107 și 108 din TFUE.
- (4) Finanțarea din partea Uniunii ar trebui să ofere sprijin întreprinderilor și proiectelor pe durata întregului parcurs investițional. Parcursul respectiv cuprinde toate etapele dezvoltării și fabricării de tehnologii, produse și servicii strategice în Europa, începând cu cercetarea aplicată, trecând prin toate formele de inovare, extindere și implementare industrială și terminând cu producția și introducerea pe piață, incluzând investițiile și sprijinul asociat cheltuielilor de exploatare, infrastructura și competențele necesare. Parcursul investițional nu este liniar, deoarece toate etapele se întrepătrund, iar în orice etapă pot apărea idei de tehnologii, produse sau de servicii noi. Finanțarea din partea Uniunii trebuie să țină seama de această realitate neliniară, oferind flexibilitate sporită în ceea ce privește furnizarea de sprijin, dar menținând totodată previzibilitatea finanțării.

- (5) Finanțarea din partea Uniunii ar trebui să faciliteze crearea și extinderea ecosistemelor inovatoare și industriale, în care diferiți actori interacționează în mod sinergic. Ecosistemele de succes sunt caracterizate de interacțiuni și colaborări intense și dinamice între întreprinderi mici și mari, universități, instituții de cercetare, furnizori de infrastructură, investitori și autorități publice. Fără o astfel de colaborare între ecosistemele industriale și de inovare individuale și în interiorul acestora, potențialul de inovare rămâne neexploatat.
- (6) Conectivitatea digitală și securitatea cibernetică sunt esențiale pentru încurajarea colaborării în cadrul ecosistemului, prin accelerarea inovării, crearea condițiilor necesare unui acces neîntrerupt și securizat la capacități și soluții digitale critice pe tot cuprinsul Uniunii, facilitarea parteneriatelor public-privat transfrontaliere și promovarea interoperabilității și eficacității din punctul de vedere al costurilor.
- (7) Prin urmare, scopul FEC este de a institui o capacitate de investiții care să sprijine competitivitatea europeană la nivelul tehnologiilor, infrastructurilor, produselor și serviciilor strategice, precum și în sectoarele strategice, asigurând un parcurs investițional mai lin. Vor fi promovate astfel crearea și extinderea ecosistemelor industriale, ale finanțării private și ale inovării, precum și colaborarea între acestea.
- (8) În Uniune continuă să existe disparități persistente între regiuni în ceea ce privește competitivitatea și performanța în materie de inovare. După eforturi susținute atât la nivelul Uniunii, cât și la nivel național pentru a elimina decalajul în materie de inovare, a venit timpul să se deblocheze întregul potențial al fiecărei regiuni. Prin asigurarea unei conectări efective a regiunilor mai puțin dezvoltate la lanțurile valorice ale Uniunii, Uniunea în ansamblu va obține o poziție mai bună de pe care să concureze la nivel mondial.

- (9) Regiunile ultraperiferice, precum și țările și teritoriile de peste mări ale Uniunii reprezintă atuuri strategice unice care aduc beneficii Uniunii în ansamblu – de exemplu datorită proximității față de țările terțe, condițiilor excepționale pentru cercetarea spațială și în domeniul astrofizicii, potențialului ridicat de energie din surse regenerabile, biodiversității bogate și zonelor maritime întinse. FEC ar trebui să valorifice potențialul acestor avanposturi geostrategice, în special în sprijinul obiectivelor Uniunii în ceea ce privește securitatea, pregătirea, lanțurile valorice regionale și competitivitatea.
- (9a) În conformitate cu articolul 182 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), programul-cadru pentru cercetare și inovare trebuie să fie pus în aplicare prin intermediul unor programe specifice care precizează condițiile de realizare, stabilesc durata și prevăd mijloacele considerate necesare. FEC include programul specific privind cercetarea în domeniul apărării în sensul articolului 182 alineatul (3) din TFUE, care pune în aplicare Regulamentul (UE) [XXX] [programul-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa] în ceea ce privește activitățile de cercetare în domeniul apărării.

(10) Comisia ar trebui să asigure o coordonare strânsă și sinergii între toate sursele de fonduri ale Uniunii din CFM. În acest scop, programul-cadru pentru cercetare și inovare ar trebui să fie strâns legat de FEC pentru a se asigura că industria europeană valorifică rezultatele cercetării finanțate de Uniune pentru a inova și a produce în continuare în Europa. Pentru a încuraja sinergiile, programele de lucru adoptate în baza prezentului regulament (denumite în continuare „programele de lucru”) ar trebui să integreze, într-o parte specifică și dedicată, și să asigure coerența cu componenta „Competitivitate”, partea II „Competitivitate și societate” din Regulamentul (UE) [XXX]¹⁰ al Parlamentului European și al Consiliului [programul-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa]¹¹, în conformitate cu procedura comitetului prevăzută în prezentul regulament. Obiectivele și activitățile specifice definite în cadrul componentelor de politică stabilite prin prezentul regulament pot fi puse în aplicare, după caz, prin acțiuni specifice de cercetare și inovare. Programele de lucru ale FEC, inclusiv activitățile de cercetare și inovare în colaborare din cadrul componentelor de politică ale capitolelor IV-VII din FEC, ar trebui să fie adoptate în conformitate cu normele programului de lucru al FEC, inclusiv cu procedurile sale de comitologie, pentru a menține un sprijin neîntrerupt pentru parcursul investițional. Programul specific pentru cercetarea și dezvoltarea în domeniul apărării ar trebui să aibă propriul set de norme consolidate în FEC, normele programului de lucru pentru FEC fiind aplicabile componentei „Sprijin pentru politica în domeniul industriei de apărare”, inclusiv „Cercetare și dezvoltare în colaborare, inovare și superioritate tehnologică în domeniul apărării”. Normele programului Orizont Europa, inclusiv normele sale privind comitetele de evaluare și criteriile de atribuire, ar trebui să se aplice activităților de cercetare și inovare în colaborare finanțate în cadrul componentei „Competitivitate” a pilonului II al programului Orizont Europa, care ar trebui să fie integrate într-o parte specifică dedicată din programele de lucru ale FEC. În ceea ce privește asocierea, eligibilitatea pentru acțiunile din partea specifică dedicată cercetării în colaborare finanțate în cadrul programului Orizont Europa ar trebui să facă obiectul asocierii totale sau parțiale la programul Orizont Europa.

¹⁰ JO L..., p.

¹¹ COM(2025) 543

- (11) Pentru a încuraja sinergiile dintre acțiunile derulate prin FEC și cele derulate prin Fondul pentru inovare, programele de lucru ar trebui să asigure coerența cu prioritățile Fondului pentru inovare și cu tipurile de acțiuni care ar putea fi finanțate din fondul respectiv. Împreună, FEC, Orizont Europa și Fondul pentru inovare ar trebui să sprijine în mod coerent competitivitatea Uniunii.
- (12) În plus, pentru a prevedea o legătură strânsă cu Instrumentul de coordonare a competitivității, programele de lucru ar trebui să asigure coerența cu proiectele selectate și cu prioritățile în materie de competitivitate identificate în cadrul instrumentului respectiv.
- (12a) Pentru a asigura o utilizare eficientă a resurselor Uniunii în vederea atingerii obiectivelor FEC, FEC este pus în aplicare în sinergie cu alte fonduri ale Uniunii, inclusiv Fondul „Europa globală”, Programul privind piața unică și domeniul vamal, Erasmus+ și AgoraEU.
- (13) Cooperarea dintre sectorul public și cel privat poate fi benefică pentru competitivitatea europeană, iar mobilizarea investițiilor private este necesară pentru îndeplinirea obiectivelor FEC. Prin urmare, ar trebui să fie posibilă execuția unor părți din bugetul FEC prin parteneriate europene împreună cu alți parteneri, actori publici sau privați, în cazul în care aceasta este forma cea mai eficientă de punere în aplicare pentru îndeplinirea obiectivelor de politică, în special pentru activitățile de introducere pe piață. Această opțiune cuprinde parteneriate în cadrul CFM 2028-2034, precum și parteneriate instituite în cadrul CFM 2021-2027 care continuă să funcționeze în faza de tranziție. În vederea promovării sinergiilor și a eficienței, parteneriatele europene ar trebui să urmeze o abordare strategică, bazată pe portofoliu, pentru a spori coerența, a asigura complementaritatea și a optimiza utilizarea resurselor Uniunii, ținând seama de contribuția lor la obiectivele în materie de competitivitate din cadrul prezentului fond. Prin urmare, un portofoliu coerent și complementar compus dintr-un număr limitat de parteneriate europene ar trebui să fie selectat în urma unui proces transparent, deschis și competitiv, bazat pe un set de criterii cuantificabile privind ciclul de viață.

- (14) FEC ar trebui să utilizeze întregul set de instrumente al bugetului Uniunii pentru a debloca investiții publice și private suplimentare, în special din partea investitorilor instituționali, de-a lungul întregului parcurs investițional. FEC ar trebui să contribuie la crearea unei „culturi a investițiilor” printr-o mai bună mobilizare a fondurilor publice și prin valorificarea potențialului bugetului Uniunii de a reduce riscurile. Aceasta ar trebui să maximizeze valoarea adăugată a acțiunii Uniunii și să atragă capital privat pentru a asigura o bază industrială și de inovare competitivă, inclusiv prin utilizarea unor instrumente de finanțare inovatoare, cum ar fi coinvestițiile public-privat cu un profil asimetric de risc/randament. În acest sens, utilizarea instrumentelor financiare care atrag investitori privați ar trebui să fie opțiunea privilegiată ori de câte ori este posibil.
- (15) Raportul Draghi semnalează necesitatea unui sprijin mai mare pentru investiții în vederea eliminării deficitului de investiții, programul InvestEU fiind recunoscut drept principalul instrument de partajare a riscurilor care trebuie utilizat în acest sens. [Instrumentul InvestEU al FEC ar trebui să instituie o garanție bugetară unică și să pună la dispoziție instrumente financiare care să sprijine competitivitatea UE.]
- (16) Într-un mediu economic, social, geopolitic și de securitate care trece prin schimbări rapide, experiența recentă a demonstrat necesitatea unei mai mari flexibilități a CFM și a programelor sale. [În acest scop și în conformitate cu obiectivele FEC, finanțarea ar trebui să țină seama în mod corespunzător, în cadrul procedurii bugetare, de evoluția nevoilor politice și a priorităților Uniunii, astfel cum au fost identificate în documentele relevante publicate de Comisie, asigurând în același timp previzibilitatea necesară pentru realizarea investițiilor.]
- (17) FEC ar trebui să faciliteze accesul la finanțare din programele Uniunii prin proceduri rapide, armonizate, mai simple și centrate pe utilizator, precum și să asigure o coerență mai bună atât între instrumentele Uniunii, cât și cu investițiile statelor membre. La proiectarea instrumentelor de finanțare ale Uniunii, FEC ar trebui să plaseze în centrul atenției beneficiarii finanțării din partea Uniunii, în special industria, întreprinderile mici și mijlocii (denumite în continuare „IMM-uri”), start-upurile și întreprinderile în curs de extindere, inclusiv pe cele instituite în cadrul celui de al 28-lea regim.

- (18) [FEC ar trebui să funcționeze prin intermediul a patru componente de politică, în care să se reflecte principalele priorități de politică ale Uniunii: tranziția curată și decarbonizarea industrială; sănătatea, biotehnologiile, agricultura și bioeconomia; poziția de lider în domeniul digital; reziliența și securitatea, industria apărării și spațiul.]
- (19) Infrastructura este un catalizator esențial al competitivității europene. Investițiile în infrastructură reprezintă o condiție necesară pentru buna funcționare a pieței unice a Uniunii și a tranziției verzi și digitale și pentru creșterea rezilienței și a securității Uniunii. De exemplu, rețeaua transeuropeană de transport încurajează formele de transport sustenabile și promovează soluții digitale și de transport multimodal și interoperabil îmbunătățite, contribuind astfel la buna funcționare a pieței interne. Rețelele energetice transeuropene sunt esențiale pentru o uniune energetică veritabilă, care să transforme în realitate obiectivele Uniunii în materie de energie și climă prin conectarea rețelelor de energie electrică și energie curată ale statelor Uniunii cu scopul de a ne asigura independența energetică și competitivitatea. În acest scop este esențială dezvoltarea interconexiunilor transfrontaliere, precum și a rețelelor de transport și distribuție interne. Sprijinul oferit prin FEC ar trebui să funcționeze în concordanță și complementaritate cu Mecanismul pentru interconectarea Europei (MIE). Este esențial pentru competitivitatea Europei să se asigure sinergii între dezvoltarea rețelelor transeuropene de energie și de transport cu un puternic impact transfrontalier sprijinite prin MIE și sprijinul pentru investiții în decarbonizarea, modernizarea și extinderea infrastructurii digitale, energetice și de transport oferit prin FEC.
- (20) În plus, rețelele digitale transeuropene sunt esențiale pentru interconectarea rețelelor naționale și internaționale de telecomunicații, creând condițiile necesare unui acces transfrontalier neîntrerupt și securizat la capacități de calcul de înaltă performanță, cloud, date și IA. În acest sens, este esențial să se dezvolte, să se protejeze și să se mențină infrastructurile pentru competitivitate, cum ar fi rețelele magistrale terestre și infrastructurile de cabluri submarine, asigurând continuitatea serviciului în caz de incidente și sporind totodată capacitățile de detecție în bazinele maritime pentru a îmbunătăți securitatea cablurilor submarine, astfel cum se subliniază în Comunicarea comună „Planul de acțiune al UE privind securitatea cablurilor”.

(21) Competitivitatea Uniunii se întemeiază pe cetățenii săi. Busola pentru competitivitate identifică promovarea competențelor și a locurilor de muncă de calitate ca fiind unul dintre catalizatorii orizontali. Concluziile Consiliului European din 20 martie 2025 subliniază că, „în urma comunicării Comisiei din 5 martie 2025 privind o uniune a competențelor, ar trebui depuse eforturi suplimentare pentru a îmbunătăți dobândirea, recunoașterea și menținerea competențelor în întreaga UE, de la dezvoltarea competențelor de bază până la implicarea în învățarea pe tot parcursul vieții, recalificare și perfecționare, în concordanță cu Pilonul european al drepturilor sociale și cu planul său de acțiune”. O parte a acestor eforturi constă într-un dialog puternic. Capitalul uman și promovarea egalității de gen sunt esențiale pentru prosperitatea durabilă a Uniunii, pentru reziliența sa economică și pentru economia sa socială de piață, unică în lume. Este esențial să se promoveze prosperitatea durabilă, inclusiv locuri de muncă de înaltă calitate, stimulând creșterea productivității, făcând ca sectoarele economice ale Uniunii să devină mai competitive și mai inovatoare, atrăgând investiții suplimentare și contribuind la dinamismul pieței unice și la sporirea securității economice. FEC ar trebui să contribuie la Uniunea competențelor¹² prin sprijinirea atât a dezvoltării unei forțe de muncă calificate, înzestrate cu competențele specifice necesare în domeniile de investiții strategice ale FEC prin învățare pe tot parcursul vieții, educație, proiecte de formare și ucenicii, cât și a creării de locuri de muncă atractive de calitate și accesibile tuturor, precum și prin combinarea investițiilor FEC cu investiții în competențe pentru a remedia problema lipsei de personal calificat în sectorul strategic relevant al FEC. Aceasta ar trebui să includă Garanția de competențe europeană, care oferă posibilitatea de perfecționare și recalificare lucrătorilor din sectoarele în curs de restructurare, în conformitate cu strategiile de tranziție naționale, regionale și/sau sectoriale relevante. FEC ar trebui să sprijine informațiile privind competențele, inclusiv analiza lacunelor în materie de competențe, perfecționarea și recalificarea și să încurajeze parteneriatele public-privat între universități, furnizorii de educație și formare profesională („EFP”), întreprinderi, în special IMM-uri, partenerii sociali și organizațiile de tehnologie și cercetare aplicată. De asemenea, ar trebui să fie posibil ca FEC să sprijine activitățile alianțelor universităților europene, inclusiv în cooperare cu angajatorii, pentru a îmbunătăți rezultatele acestora în materie de inovare și de dezvoltare a competențelor și a talentelor.

¹² Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, Uniunea competențelor, COM(2025) 90 final, 5.3.2025.

(21a) FEC ar trebui să sprijine acțiuni legate de protecția mediului, politicile climatice, inovare și competitivitate în toate domeniile vizate de programul LIFE în CFM 2021-2027, inclusiv economia circulară, natura și biodiversitatea, atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, precum și tranziția către o energie curată. „Activitățile în domeniul LIFE” ar trebui să păstreze caracteristicile esențiale ale programului LIFE, asigurând un sprijin continuu pentru proiectele inovatoare ascendente și pentru toate părțile interesate relevante în ceea ce privește tranziția curată și decarbonizarea industrială, precum și sensibilizarea tuturor nivelurilor de guvernare relevante cu privire la climă și mediu.

(22) FEC ar trebui să contribuie la obiectivele de decarbonizare a industriei europene prin promovarea dezvoltării și implementării de tehnologii curate și de lanțuri de aprovizionare aferente acestora. FEC ar trebui să sprijine punerea în aplicare a legislației UE privind clima și energia și a Pactului pentru o industrie curată, transformând tranziția curată și decarbonizarea într-un motor de creștere și competitivitate a industriei europene. În acest scop, FEC ar trebui să sprijine decarbonizarea printr-o abordare neutră din punct de vedere tehnologic, care să cuprindă soluții „zero net” și cu emisii scăzute de carbon, recunoscând în același timp contribuția diferitelor tehnologii la echilibrarea rețelelor și la integrarea sectorială, pentru a se alinia în special la nevoile de investiții ale sectoarelor energointensive. În plus, ar trebui să ajute la înregistrarea de progrese în aplicarea Planului de acțiune pentru energie la prețuri accesibile, asigurând o energie sigură, accesibilă ca preț, eficientă, din surse regenerabile și curată pentru toți europenii. FEC ar trebui să contribuie la tranziția către o economie decarbonizată, circulară, eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, neutră climatic, rezilientă în domeniul apei și bazată pe bioresurse, inclusiv la tranziția curată a IMM-urilor, de exemplu în sectorul turismului, al transporturilor, al construcțiilor și în alte sectoare economice. De asemenea, ar trebui să sprijine producția industrială durabilă, rezilientă și cu impact pozitiv asupra naturii în industriile energointensive ale Uniunii, în concordanță cu obiectivele propunerii de act legislativ privind accelerarea industrială. Acesta ar trebui să sprijine materialele avansate în concordanță cu obiectivele viitorului act legislativ privind materialele avansate. De asemenea, ar trebui să ajute la îndeplinirea obiectivelor Regulamentului (UE) 2024/1724 al Parlamentului European și al Consiliului¹³ (denumit în continuare „Regulamentul privind industria «zero net»”), ca urmare a impulsivității capacității de producție a tehnologiilor „zero net”, a creșterii capacităților de producție și a sprijinirii investițiilor în infrastructura aferentă.

¹³ Regulamentul (UE) 2024/1735 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 de stabilire a unui cadru de măsuri pentru consolidarea ecosistemului european de producere de tehnologii „zero net” și de modificare a Regulamentului (UE) 2018/1724 (JO L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj>).

- (22a) În vederea decarbonizării sectorului transporturilor, FEC ar trebui, printre altele, să investească, în completarea altor instrumente de finanțare ale Uniunii, în dezvoltarea combustibililor din surse regenerabile și cu emisii scăzute de carbon și în electrificare. Aceasta include, de asemenea, infrastructura conexă, cum ar fi infrastructura de încărcare, și activele mobile, inclusiv vehicule, nave, cum ar fi navele de pescuit, aeronavele și materialul rulant, precum și modernizarea, automatizarea și digitalizarea infrastructurii de transport, de exemplu porturile, nodurile energetice portuare și căile ferate de mare viteză. Aceste inițiative pot sprijini obiectivele politicilor UE în domeniul transporturilor, inclusiv dezvoltarea transportului durabil, competitivitatea și transformarea industriei autovehiculelor și a lanțurilor valorice industriale relevante, având în vedere strategiile sectoriale și planurile de acțiune ale UE.
- (23) FEC ar trebui să contribuie la protejarea, refacerea și îmbunătățirea calității mediului, de exemplu a aerului, a apei, a coastelor, a mării, a terenurilor și a solului, pentru a reduce poluarea, a opri și a inversa declinul biodiversității și a combate degradarea ecosistemelor terestre, de apă dulce și marine, consolidând în același timp reziliența la schimbările climatice și în domeniul apei, inclusiv reziliența la impactul schimbărilor climatice, cum ar fi secetele, inundațiile și fenomenele meteorologice extreme. Componenta pentru tranziție curată și decarbonizare din cadrul FEC ar trebui să finanțeze proiecte care contribuie la aceste obiective.
- (24) Proiectele și activitățile din cadrul componentei pentru tranziție curată și decarbonizare industrială ar trebui să sprijine decarbonizarea industriei europene, să promoveze decarbonizarea proceselor de producție și a aprovizionării cu energie și adoptarea de soluții care folosesc energie din surse regenerabile și curate, eficiența energetică, energia integrată din surse regenerabile, flexibilitățile sistemului energetic, stocarea energiei, reabilitarea energetică și soluțiile inovatoare de încălzire și răcire, precum și dezvoltarea unor modele de afaceri inovatoare bazate pe natură și a unor soluții bazate pe cerere pentru depoluarea și decarbonizarea construcțiilor, a transporturilor și a industriei. În cazul în care este necesar pentru atingerea obiectivelor sale, FEC ar trebui să sprijine acțiunile componentei de implementare a Mecanismului pentru Noul Bauhaus european, în sinergie cu [PC10: Orizont Europa].

- (25) Productivitatea producției din Uniune depinde de utilizarea eficientă a resurselor, materiile prime reprezentând o parte semnificativă a costurilor de producție. Abordările circulare ale materialelor, produselor, serviciilor și producției cresc productivitatea resurselor, iar activitățile de păstrare a valorii, cum ar fi cele de refabricare, recondiționare și reparare oferă oportunități de angajare semnificative. FEC ar trebui să contribuie la bioeconomie, la economia circulară și la accesul la materiale, inclusiv la biomateriale.
- (26) Uniunea are potențialul de a deveni lider mondial în domeniul tehnologiilor digitale. FEC ar trebui să promoveze dezvoltarea și implementarea de soluții, infrastructuri și capacități digitale pe tot cuprinsul Uniunii și dezvoltarea de competențe digitale avansate, inclusiv competențe în materie de securitate cibernetică, generând beneficii pentru societatea și economia europeană. Pe lângă sprijinul pentru competențele digitale avansate în cadrul FEC, un nivel adecvat mai larg de competențe digitale, inclusiv competențe de bază și intermediare, ar trebui să fie sprijinit prin intermediul altor programe ale CFM, deoarece aceste competențe sunt importante pentru a sprijini competitivitatea Europei.
- (27) Problema cronică a investițiilor insuficiente în sectorul tehnologic european reprezintă unul dintre principalele motive ale lipsei de competitivitate a Uniunii comparativ cu concurenții săi de pe glob. În plus, suveranitatea Uniunii în domeniul tehnologiilor și infrastructurilor digitale a devenit un factor esențial al rezilienței, securității și democrației Uniunii, astfel cum s-a subliniat în raportul privind stadiul evoluției deceniului digital din 2025, care a evidențiat totodată decalajele semnificative rămase de abordat pentru atingerea obiectivelor Uniunii pentru 2030, în special în ceea ce privește dezvoltarea inteligenței artificiale (IA), a semiconductorilor, a tehnologiei 5G și a competențelor digitale avansate, inclusiv a competențelor în materie de securitate cibernetică.

- (28) În timp ce transformarea digitală a Uniunii accelerează, numeroasele dependențe critice de furnizori din afara Uniunii (de la furnizori de materii prime, semiconductori avansați și cipuri pentru IA la furnizori de sisteme, infrastructuri și servicii) determină necesitatea unor alternative europene care să ancoreze transformarea digitală în economia Europei, menținând totodată valorile noastre comune ca factor esențial de diferențiere, inclusiv prin valorificarea puterii tehnologiilor cu sursă deschisă, a standardelor interoperabile și a soluțiilor securizate de la stadiul proiectării.
- (28a) Eforturile de câștigare a poziției de lider în domeniul digital se sprijină pe inițiativele de politică ale Uniunii – cu și fără caracter legislativ – în domeniul digital, incluzând printre altele inițiative precum strategii, planuri de acțiune, acte juridice existente și viitoare ale Uniunii legate de inteligența artificială (cum ar fi Regulamentul privind IA, Planul de acțiune continental privind IA, Strategia privind aplicarea IA, O strategie europeană pentru inteligența artificială în știință și [propunerea de act legislativ privind dezvoltarea tehnologiei de cloud și a IA]); de interoperabilitate; de date și cloud (Strategia pentru o uniune a datelor și Regulamentul privind datele); de infrastructura digitală și conectivitate (cum ar fi [propunerea de act legislativ privind rețelele digitale], inițiativele privind cablurile submarine și conectivitatea cablurilor, Planul de acțiune al UE privind securitatea cablurilor); de identitatea digitală și serviciile de încredere (eIDAS2 și [propunerea privind portofelele europene pentru întreprinderi]); de tehnologiile cuantice (Strategia UE pentru Europa cuantică și [propunerea de act legislativ privind tehnologiile cuantice]); de securitatea cibernetică (cum ar fi Regulamentul privind reziliența cibernetică, Regulamentul privind solidaritatea cibernetică, [propunerea de act legislativ privind securitatea cibernetică 2] și Directiva NIS 2); de semiconductori (cum ar fi [propunerea de act legislativ privind cipurile 2]); precum și inițiative strategice mai ample, cum ar fi Strategia digitală internațională pentru Uniune. Sprijinul pentru poziția de lider în domeniul digital ar trebui să fie pus în aplicare în concordanță cu realizarea țintelor și a obiectivelor programului de politică pentru 2030 privind deceniul digital instituit prin Decizia (UE) 2022/2481 a Parlamentului European și a Consiliului¹⁴.

¹⁴ Decizia (UE) 2022/2481 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 de instituire a programului de politică pentru 2030 privind deceniul digital (JO L 323, 19.12.2022, p. 4, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2022/2481/oj>).

(28b) Domeniile tehnologice esențiale vizate de investiții cuprind, fără a se limita la acestea: inteligența artificială (inclusiv modele, algoritmi și instrumente de IA, gemeni digitali bazați pe IA, IA durabilă, instalații de testare și experimentare a IA); tehnologiile și infrastructurile de calcul și de date de înaltă performanță (inclusiv fabricile de IA, gigafabricile de IA și spațiile de date); tehnologiile și infrastructurile cuantice (inclusiv calcul și simulare, comunicații, detectare); semiconductorii (inclusiv microelectronică și fonică, materiale și tehnologii cu bandă interzisă largă, proiectare de cipuri, tehnologii de proces, cipuri cuantice); materialele avansate; tehnologiile și serviciile software (inclusiv tehnologia registrelor distribuite); realitatea augmentată și lumile virtuale, platformele și tehnologiile relevante pentru sectorul mass-media; robotica (inclusiv automatizarea) și tehnologiile și procesele de fabricație aditivă și digitală; tehnologiile și infrastructurile de conectivitate (inclusiv tehnologiile de calcul la margine și cloud în telecomunicații, internetul obiectelor, tehnologiile de detectare și comunicare, tehnologiile de orientare și navigație, infrastructurile avansate de conectivitate, rețelele digitale, tehnologiile 5G, 6G și alte tehnologii pe suport radio, rețelele de comunicații – rețele magistrale, backhaul și de acces și reziliența rețelelor, monitorizarea spectrului de frecvențe radio și eficiența spectrului, cablurile submarine, capacitățile avansate de observare și reparare subacvatică); tehnologiile digitale noi și emergente, inclusiv tehnologiile hibride, tehnologiile și aplicațiile digitale transsectoriale, inclusiv cele cu potențial de dublă utilizare; infrastructurile și serviciile digitale, cum ar fi portofelele UE pentru identitatea digitală și serviciile de încredere, inclusiv [portofelele europene pentru întreprinderi], tehnologiile digitale interoperabile. Printre domeniile transversale se numără: securitatea cibernetică (inclusiv criptografia postcuantică, soluții avansate de securitate cibernetică, centre cibernetică naționale și regionale); competențele digitale avansate, perfecționarea și recalificarea, programele de competențe specializate; sprijinul pentru adoptare și implementare (centrele europene de inovare digitală, Rețeaua UE pentru întreprinderi); standardizarea și interoperabilitatea.

- (28c) Promovarea domeniilor digitale esențiale în toate sectoarele publice și private va face ca întreaga noastră economie să devină mai competitivă, mai sigură, mai suverană și mai sustenabilă, consolidând reziliența societății și gradul său de pregătire. În plus, tehnologiile digitale interoperabile impulsionează modernizarea sectorului public, contribuind la integrarea pieței unice, cea mai valoroasă rampă de lansare pentru ca start-upurile și întreprinderile în curs de extindere digitale europene să devină competitive la nivel mondial.
- (28d) Sprijinul pentru poziția de lider în domeniul digital ar trebui să fie pus în aplicare în special prin următoarele activități: dezvoltarea și modelarea tehnologiilor digitale de bază durabile; construirea unor ecosisteme digitale atractive, competitive și reziliente și sporirea securității aprovizionării; construirea, dezvoltarea, modernizarea, finalizarea și implementarea unor aplicații, infrastructuri și servicii digitale de ultimă generație și durabile, inclusiv a unor rețele digitale transeuropene; sprijinirea transformării digitale și a interoperabilității sectoarelor public și privat; sprijinirea elaborării, punerii în aplicare, monitorizării și asigurării respectării actelor juridice și politicilor relevante ale Uniunii; consolidarea ecosistemului de securitate cibernetică al Uniunii și sporirea nivelului ridicat de securitate cibernetică în Uniune. Din motive de continuitate și având în vedere că finanțarea este esențială pentru dezvoltarea și autonomia pe termen lung a sectorului securității cibernetice, coordonarea investițiilor în securitatea cibernetică între Uniune și statele membre ar trebui să fie asigurată la nivelul Uniunii de Centrul european de competențe în domeniul industrial, tehnologic și de cercetare în materie de securitate cibernetică (ECCC) și de Rețeaua de centre naționale de coordonare (CNC-uri), în limitele parametrilor stabiliți în Regulamentul (UE) 2021/887 al Parlamentului European și al Consiliului¹⁵, sau prin orice alte măsuri care ar putea fi întreprinse în acest scop.

¹⁵ Regulamentul (UE) 2021/887 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2021 de înființare a Centrului european de competențe în domeniul industrial, tehnologic și de cercetare în materie de securitate cibernetică și a Rețelei de centre naționale de coordonare (JO L 202, 8.6.2021, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/887/oj>).

- (29) Progresul tehnologic și inovarea în fiecare sector economic și, prin urmare, productivitatea și competitivitatea acestora sunt determinate în principal de integrarea evoluțiilor digitale specifice din sectorul respectiv și de utilizarea soluțiilor digitale, care ar trebui sprijinite la nivelul tuturor componentelor FEC în contextul activităților realizate în cadrul diferitelor componente de politică ale FEC.
- (29a) Îmbunătățirea nivelului ridicat de securitate cibernetică în Uniune este fundamentală pentru a-i asigura reziliența și competitivitatea. Prin urmare, FEC ar trebui să promoveze securitatea cibernetică de la stadiul proiectării, prin integrarea măsurilor de securitate cibernetică în toate activitățile relevante, precum și să sprijine competitivitatea ecosistemului de securitate cibernetică al Uniunii, în special a IMM-urilor, a start-upurilor și a întreprinderilor în curs de extindere.
- (29b) În sectoarele critice, dependența față de furnizori cu grad ridicat de risc din țări terțe ar putea prezenta un risc strategic de ingerințe externe și ar putea pune în pericol securitatea, reziliența și suveranitatea Uniunii. Grupul de cooperare instituit în temeiul Directivei (UE) 2022/2555¹⁶, în cooperare cu Comisia și cu Agenția Uniunii Europene pentru Securitate Cibernetică (ENISA), joacă un rol esențial în realizarea de evaluări coordonate la nivelul Uniunii ale riscurilor în materie de securitate ale lanțurilor de aprovizionare critice, ținând seama de factorii de risc de natură tehnică și, după caz, care nu sunt de natură tehnică, în conformitate cu directiva respectivă.

¹⁶ Directiva (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 și a Directivei (UE) 2018/1972 și de abrogare a Directivei (UE) 2016/1148; Text cu relevanță pentru SEE, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/2022-12-27>.

- (30) Uniunea trebuie să își protejeze interesele legate de securitate împotriva furnizorilor care ar putea reprezenta un risc persistent în materie de securitate din cauza interferențelor potențiale din partea țărilor terțe, precum și din cauza securității lor, în special a securității cibernetice. Este așadar necesar să se reducă riscul dependenței persistente de furnizori cu grad ridicat de risc pe piața internă, inclusiv în lanțul de aprovizionare al tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC), deoarece furnizorii respectivi ar putea avea efecte negative potențial grave asupra securității pentru utilizatorii și întreprinderile din întreaga Uniune și pentru infrastructura critică a Uniunii în ceea ce privește confidențialitatea, integritatea și disponibilitatea datelor și a serviciilor. Această restricție ar trebui să se bazeze pe o evaluare proporțională a riscurilor și pe măsuri de atenuare corespunzătoare, astfel cum sunt definite în politicile și legile Uniunii.
- (31) Implementarea cu succes a interoperabilității la nivel transfrontalier și transsectorial prezintă un mare potențial neexploatat, în special pentru competitivitatea întreprinderilor europene. Este așadar imperativ să se investească în dezvoltarea unor infrastructuri publice digitale paneuropene care să cuprindă rețele, soluții și servicii digitale interoperabile, securizate și suverane, pentru a unifica peisajul fragmentat al interoperabilității existent la nivelul Uniunii, transformând astfel sectorul public al statelor membre într-un ecosistem digital interconectat, dinamic și lipsit de orice fricțiune. Realizarea interoperabilității de către administrațiile publice europene la toate nivelurile este o condiție obligatorie pentru un sector public rezilient și bazat pe inovare, care contribuie la obiectivele Uniunii în materie de competitivitate, suveranitate tehnologică și securitate.

(31a) Pentru a spori competitivitatea, reziliența și prosperitatea pe termen lung a Uniunii, este necesar să se promoveze o abordare integrată care să recunoască interdependența dintre sănătatea oamenilor, a animalelor, a plantelor și a ecosistemelor. Abordarea „O singură sănătate”, astfel cum a fost definită de Grupul de experți la nivel înalt „O singură sănătate” (OHHLEP) în 2021, prevede un cadru integrat și unificator care urmărește să echilibreze și să optimizeze în mod durabil sănătatea oamenilor, a animalelor, a plantelor și a ecosistemelor și să abordeze amenințările la adresa sănătății publice, a sistemelor alimentare, a biodiversității și a mediului, prin îmbunătățirea prevenirii, a pregătirii și a rezilienței, a durabilității și a inovării în toate sectoarele relevante. Această abordare și posibila mobilizare a disciplinelor și nivelurilor de guvernare conexe și între acestea ar trebui să asigure răspunsuri politice coerente și să permită Uniunii să protejeze securitatea sanitară, reziliența sistemelor de sănătate, să combată schimbările climatice, să protejeze resursele naturale și biodiversitatea, să protejeze securitatea alimentară și să consolideze funcționarea pieței unice.

(32) Pentru a îmbunătăți sănătatea publică și a consolida competitivitatea Uniunii, este esențial să se combată creșterea numărului de boli transmisibile și netransmisibile și să se reducă povara reprezentată de acestea prin strategii specifice de promovare a sănătății și de prevenire a bolilor și prin investiții continue în sistemele de sănătate și în sectorul farmaceutic și al dispozitivelor medicale. În concordanță cu obiectivele uniunii europene a sănătății și pe baza acțiunilor cu impact puse în aplicare în temeiul Regulamentului (UE) 2021/522 al Parlamentului European și al Consiliului¹⁷, astfel de acțiuni, împreună cu consolidarea capacităților, schimbul de bune practici, acțiunile în vederea reducerii inegalităților în materie de sănătate și promovarea unor sisteme de sănătate eficiente, accesibile și reziliente, pot stimula în mod semnificativ productivitatea forței de muncă prin îmbunătățirea sănătății populației și reducerea deficitului de forță de muncă, sprijinind în același timp sistemele de sănătate care stimulează inovarea. Utilizarea datelor privind sănătatea este esențială pentru aceste eforturi, deoarece creează premisele necesare luării unor decizii în cunoștință de cauză. În plus, investițiile în sectorul sănătății, inclusiv proiectele strategice identificate în actele juridice ale Uniunii, și promovarea inovării responsabile care reflectă valorile Uniunii prin consolidarea și raționalizarea parcursului bazat pe dovezi de la descoperiri medicale la soluții care pot fi comercializate sunt esențiale pentru creșterea competitivității Uniunii, fiind benefice și pentru consolidarea securității aprovizionării.

¹⁷ Regulamentul (UE) 2021/522 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 martie 2021 de instituire a unui program de acțiune a Uniunii în domeniul sănătății („programul «UE pentru sănătate»”) pentru perioada 2021-2027 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 282/2014 (JO L 107, 26.3.2021, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj>).

- (32a) Programul „UE pentru sănătate” pentru perioada 2021-2027 a adus contribuții semnificative în domenii esențiale precum pregătirea și răspunsul în situații de criză sanitară, promovarea sănătății și prevenirea bolilor, cancerul și bolile rare. Pentru a valorifica progresele înregistrate în aceste domenii, gama de acțiuni sprijinite anterior în cadrul programului „UE pentru sănătate” și care nu sunt acoperite de alte programe ale CFM ar trebui, de asemenea, să fie luată în considerare în cadrul FEC. În special, în vederea prevenirii amenințărilor care ar putea duce la urgențe sanitare, a pregătirii pentru acestea și a răspunsului la acestea, acțiunile relevante sprijinite anterior în cadrul programului „UE pentru sănătate” ar trebui să fie luate în continuare în considerare în cadrul FEC dacă se încadrează în domeniul de aplicare al obiectivelor specifice stabilite în prezentul regulament. Acțiunile respective ar trebui să completeze acțiunile de natură mai operațională în scopul prevenirii situațiilor de urgență sanitară și al pregătirii și răspunsului în astfel de situații desfășurate în temeiul Regulamentului (UE) [mecanismul de protecție civilă al Uniunii și sprijinul Uniunii pentru pregătirea și răspunsul în caz de urgență sanitară], care pot include activități precum supravegherea, desfășurarea rapidă a măsurilor de sănătate publică, capacitățile de rezervă, constituirea de stocuri și desfășurarea de contramăsuri medicale, precum și formarea și exercițiile.
- (32b) Biotehnologia este una dintre cele mai promițătoare tehnologii ale acestui secol, având capacitatea de a revoluționa multe domenii ale economiei, inclusiv sănătatea și asistența medicală, sectorul agroalimentar, industria, mediul, sectorul marin și cel acvatic. Consolidarea lanțurilor valorice emergente și asigurarea accesului la fonduri, finanțare și sprijin adaptat, după caz, pentru furnizori de servicii medicale, organizații relevante care desfășoară activități de cercetare, IMM-uri, start-upuri, întreprinderi în curs de extindere, întreprinderi de tip spin-off și inovatori sunt esențiale pentru a se asigura că biotehnologia oferă soluții care reflectă valorile Uniunii și contribuie la reziliența, durabilitatea și competitivitatea Uniunii.

- (32c) Agricultura este un sector strategic, fundamental pentru suveranitatea alimentară și competitivitatea Uniunii și pentru reziliența sa economică. Este o componentă esențială a sistemelor alimentare, care includ întregul lanț de la producție la consum, cuprinzând agricultura, pescuitul, acvacultura, producția de alimente și hrană pentru animale, prelucrarea, distribuția, comerțul cu amănuntul, consumul și deșeurile, incluzând în același timp industria agroalimentară. Sectorul agricol se confruntă cu provocări din ce în ce mai mari din cauza schimbărilor climatice, a deficitului de apă, a inundațiilor și a declinului biodiversității, fenomene care trebuie abordate pentru a proteja competitivitatea sectorului agricol și prosperitatea pe termen lung a Uniunii. Este esențial să se ofere producătorilor agricoli și alimentari capacitatea și soluțiile concrete pentru tranziția către un sector agricol durabil, neutru din punct de vedere climatic, rezilient la efectele schimbărilor climatice și inteligent din punctul de vedere al consumului de apă. Acest lucru contribuie, pe termen lung, la calitatea apei și la securitatea producției de alimente și furaje, la utilizarea durabilă a resurselor naturale și la protejarea biodiversității. În general, este necesar să se promoveze competitivitatea, inovarea, sustenabilitatea, reziliența și echitatea sectoarelor agricol, forestier, al pescuitului și al acvaculturii, precum și a zonelor rurale și costiere, asigurând securitatea alimentară pe termen lung a Uniunii și protejând sănătatea animalelor și a plantelor.
- (33) Bioeconomia este un motor de creștere care ajută Europa să realizeze cu succes tranziția verde și să își consolideze competitivitatea și autonomia strategică. Deși bioeconomia Europei a început deja să remodeleze ecosistemele industriale, să consolideze autonomia strategică și să creeze valoare în toate sectoarele strategice, este esențială o consolidare a investițiilor, inițiativelor și strategiilor de la nivelul Uniunii și al statelor membre pentru ca acest domeniu de nișă să devină norma în toate sectoarele și regiunile Uniunii, în vederea valorificării depline a potențialului său, în special în cadrul industriilor-cheie.

- (34) Sunt necesare investiții, inițiative și strategii care să elimine decalajul în materie de inovare și să accelereze procesele de descoperire, dezvoltare, demonstrare, extindere și fabricare a inovațiilor din domeniul bioeconomiei, precum și reducerea riscurilor aferente pentru a sprijini adoptarea lor de către piață, pentru a asigura finanțarea necesară start-upurilor de-a lungul întregului parcurs al inovațiilor și întreprinderilor cu creștere puternică în vederea extinderii, pentru a maximiza utilizarea eficientă a resurselor și pentru a asigura aprovizionarea cu biomasă din surse durabile. Bioeconomia contribuie atât la decarbonizare, oferind alternative durabile la produsele și procesele bazate pe combustibili fosili, cât și la realizarea circularității, la tranziția curată, la agricultura carbonului, la biodiversitate, la serviciile ecosistemice și la refacerea naturii.
- (35) Promovarea rezilienței industriei europene și a sectoarelor sale economice strategice este esențială pentru ca Uniunea să rămână competitivă chiar și în perioadele de criză și este esențială pentru securitatea Uniunii. Pentru asigurarea acestei reziliențe, FEC ar trebui să sprijine acțiuni menite să reducă dependențele și să diversifice aprovizionarea în sectoare strategice cum este sectorul materiilor prime critice, consolidând astfel capacitățile Uniunii de a se aproviziona în mod sigur cu materii prime critice durabile de-a lungul întregului lanț valoric, în conformitate cu obiectivele Regulamentului (UE) 2024/1252 al Parlamentului European și al Consiliului¹⁸ (denumit în continuare „Regulamentul privind materiile prime critice”), pe care se bazează toate sectoarele industriale. Urmărirea unei agende comerciale ambițioase și reciproc avantajoase este esențială pentru capacitatea Uniunii de a-și diversifica lanțurile de aprovizionare și de a-și reduce cu adevărat dependențele. Centrul european pentru materii prime critice ar trebui să informeze comitetul instituit în temeiul prezentului regulament, care se întrunește în calitate de Comitet general al FEC sau de Comitet pentru reziliență, cu privire la punerea în aplicare a sprijinului pentru lanțuri valorice reziliente ale materiilor prime critice.

¹⁸ Regulamentul (UE) 2024/1252 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 de instituire a unui cadru pentru asigurarea aprovizionării sigure și durabile cu materii prime critice și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 și (UE) 2019/1020 (Text cu relevanță pentru SEE), JO L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>.

(36) În plus, contextul geopolitic, în special războiul de agresiune neprovocat și nejustificat al Rusiei împotriva Ucrainei, a expus Uniunea și statele membre, în special cele care au frontiere cu Rusia, Belarus și Ucraina, unui risc ridicat de materializare a amenințărilor militare convenționale, astfel cum s-a subliniat în comunicarea privind regiunile de la frontiera estică, creând astfel situații de investiții suboptimale și transformând în prioritate creșterea investițiilor în apărare. Industria de apărare și spațiul sunt ecosisteme esențiale pentru a asigura reziliența, pregătirea și autonomia strategică ale Uniunii și pentru a spori gradul de pregătire pentru apărare al Uniunii. De asemenea, aceste investiții ajută Uniunea să pună un accent mai mare pe durabilitate, competitivitate, reziliență și securitate și consolidează poziția Uniunii în lume. O bază industrială și tehnologică de apărare europeană (EDTIB) puternică este o premisă indispensabilă a pregătirii industriale și a dezvoltării capacităților în domeniul apărării. De asemenea, este esențială pentru protecția cetățenilor Uniunii, asigurând capacitatea Uniunii de a răspunde provocărilor emergente în materie de securitate, de a sprijini Ucraina și de a confirma poziția Uniunii ca actor de talie mondială. EDTIB este recunoscută ca un activ strategic, care contribuie la reziliența și securitatea economică a Uniunii, la inovare, la poziția sa de lider tehnologic și la autonomia sa strategică. În întreaga Uniune și în statele sale membre, sectorul apărării evoluează rapid, iar tehnologiile de vârf și noii actori joacă un rol din ce în ce mai important. Ciclurile de inovare accelerează, iar accentul se pune tot mai mult pe crearea de prototipuri, testarea și validarea cu rapiditate, inclusiv în medii operaționale reale. Pentru a îmbunătăți transportul militar, trebuie dezvoltate investițiile în capacitățile logistice și de transport cu dublă utilizare, precum și în protecția și reziliența infrastructurii cu dublă utilizare și în sistemele de stocare a combustibilului și sistemele conexe, ținând seama de orice evaluare a relevanței acestora efectuată de statele membre sau în contextul PESC.

Dezvoltarea sistemelor de stocare a combustibilului și a sistemelor conexe ar trebui să excludă dezvoltarea unor noi infrastructuri de conducte de combustibil, precum și extinderea și modernizarea celor existente. Prin urmare, este esențial ca EDTIB să beneficieze de sprijin coordonat și susținut, inclusiv prin dezvoltarea de proiecte de apărare de interes comun la nivelul Uniunii, în vederea consolidării pregătirii industriale în domeniul apărării și a securității colective a Uniunii și a statelor sale membre. [În acest sens, ar trebui să fie finanțate și acțiunile care sprijină consolidarea bazei industriale și tehnologice de apărare ucrainene, deoarece industria sa va fi esențială pentru a sprijini nevoile europene sporite în materie de apărare.] Sprijinul pentru politica industrială în domeniul apărării în cadrul FEC ar trebui să fie pus în aplicare ținând seama de obiectivele Busolei strategice pentru securitate și apărare și ar trebui să aibă loc în conformitate cu prioritățile în materie de capabilități de apărare convenite de comun acord de către statele membre în cadrul politicii externe și de securitate comune (PESC), în special în contextul planului de dezvoltare a capabilităților (CDP), și cu oportunitățile de colaborare identificate în contextul procesului anual coordonat de revizuire privind apărarea (CARD). În plus, FEC ar trebui să ia în considerare în mod corespunzător și, după caz, să urmărească alinierea la cooperarea statelor membre în cadrul cooperării structurate permanente (PESCO) și al inițiativelor și proiectelor Agenției Europene de Apărare (AEA). De asemenea, FEC ar trebui să țină seama în mod corespunzător de activitățile relevante desfășurate de Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO), inclusiv de Procesul NATO de planificare a apărării. FEC ar trebui să respecte pe deplin caracterul specific al politicii de securitate și apărare a anumitor state membre.

(36a) (...)

(36b) Statele membre, țările asociate și Ucraina sau o SEAP ar trebui să poată constitui, gestiona și menține rezerve de pregătire industrială în domeniul apărării alcătuite din produse din domeniul apărării pe care statele membre, țările asociate și Ucraina le-ar putea achiziționa sau utiliza cu ușurință, în scopul consolidării competitivității EDTIB și al reconstrucției, redresării și modernizării DTIB ucrainene. Astfel de rezerve, care constau în stocuri de produse din domeniul apărării achiziționate de la EDTIB sau de la DTIB ucraineană, ar atrage cererea și ar spori previzibilitatea în ceea ce privește sectorul apărării. Acestea ar transmite semnale pozitive Uniunii și industriei ucrainene, stimulându-le să producă produse din domeniul apărării și să investească în scopul consolidării capacităților industriale în acest sector.

- (37) Tehnologiile, datele și serviciile spațiale ale Uniunii au devenit indispensabile în viața de zi cu zi a europenilor și joacă un rol esențial în apărarea intereselor strategice. Spațiul contribuie la toate sectoarele economiei, de la agricultură la sectorul bancar, telecomunicații, pregătire și gestionarea dezastrelor. Este un factor esențial pentru securitate și apărare, pentru buna funcționare a societății și pentru competitivitatea economiei, de exemplu deoarece furnizează servicii de poziționare exacte pentru un spectru larg de sectoare și de utilizatori, inclusiv pentru toate formele de transport, având astfel un rol esențial pentru independența și suveranitatea Europei. Spațiul este esențial pentru realizarea priorităților Uniunii și a obiectivelor sale strategice, inclusiv pentru prosperitatea economică, creșterea durabilă și securitatea economică, decarbonizare, protecția mediului, tranziția verde și cea digitală, precum și pentru autonomia strategică a Uniunii. Spațiul contribuie la securitatea economică a Uniunii și a statelor membre. De asemenea, impulsionează cercetarea științifică și inovarea tehnologică, generând efecte de propagare într-o mare varietate de sectoare. Nu în ultimul rând, spațiul oferă o platformă pentru cooperarea internațională și diplomația spațială, consolidând poziția Uniunii ca partener de încredere pe scena lumii.
- (38) Componentele spațiale din cadrul FEC ar trebui să furnizeze servicii operaționale solide și complet fiabile și să asigure disponibilitatea acestor servicii în domeniul de servicii definite. Ar trebui să se asigure continuitatea, integritatea și reziliența serviciilor operaționale, precum și un nivel ridicat de securitate, chiar și în cele mai grave situații de criză, inclusiv prin proceduri de atribuire. Perturbările acestor servicii ar putea avea consecințe dramatice pentru securitatea Uniunii și a statelor membre. Pentru a le evita, ar trebui să se aplice dispoziții specifice privind, în special, condițiile de eligibilitate și de participare și urgența extremă pentru serviciile destinate utilizatorilor guvernamentali autorizați și pentru serviciul public reglementat al Galileo. În plus, în vederea protejării securității Uniunii și a statelor membre, participarea la subcomponenta „Supraveghere și urmărire spațială” (SST) ar trebui să fie posibilă numai pentru Norvegia, având în vedere localizarea sa strategică și faptul că participarea sa ar putea aduce beneficii infrastructurilor SST.

(38a) În ceea ce privește granturile acordate în sectorul spațial, experiența a arătat că adoptarea de către utilizatori și de către piață funcționează mai bine în mod descentralizat. Măsurile existente care au avut cel mai mult succes în rândul noilor participanți și al IMM-urilor, cum ar fi voucherele, au avut de suferit din cauza plafonului sprijinului financiar, care ar trebui, prin urmare, să fie majorat pentru sectorul spațial. În plus, părțile interesate din sectorul spațial se confruntă cu costuri indirecte specifice, cum ar fi cele legate de securitate sau de utilizarea unor instalații de testare specifice. Prin urmare, rata forfetară aplicabilă a costurilor indirecte ar trebui să fie de până la maximum 25 % din totalul costurilor directe eligibile. În plus, atunci când Agenției Uniunii Europene pentru Servicii Spațiale instituite în conformitate cu Regulamentul (UE) xx/xx* [EUSPA] (denumită în continuare „agenția”) i se încredințează exploatarea unei componente spațiale, aceasta ar trebui să poată încredința mai departe sarcini altor entități, evitând totodată suprapunerea inutilă a activităților, pentru a asigura o punere în aplicare eficientă.

* JO: a se introduce în text numărul regulamentului din documentul 2026/0084 (COD).

(38b) La [a se introduce data], Comitetul politic și de securitate al Consiliului a aprobat documentul intitulat „Nevoile de servicii guvernamentale de observare a Pământului (EOGS) ale utilizatorilor civil-militari de nivel înalt”, elaborat de Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE); nevoile inventariate în documentul respectiv au fost reunite cu cerințele utilizatorilor militari identificate de AEA în cadrul obiectivului său de stat major comun adoptat în aprilie 2026 și cu nevoile utilizatorilor civili colectate de Comisie. Ținând seama de aceste nevoi ale utilizatorilor civil-militari de nivel înalt, este necesar să se stabilească specificații tehnice pentru dezvoltarea și implementarea infrastructurii serviciului EOGS prin acte de punere în aplicare. Având în vedere impactul potențial asupra intereselor în materie de securitate națională ale statelor membre și asupra intereselor PESC ale Uniunii, deciziile privind dezvoltarea și operarea de noi misiuni și infrastructuri de observare a Pământului în contextul EOGS necesită exercitarea unor competențe de executare, care ar trebui să fie conferite Consiliului. Consiliul ar trebui să decidă cu privire la o propunere a Comisiei, care se va baza pe o analiză a decalajelor. Având în vedere rolul esențial al SatCen în sprijinirea procesului decizional autonom al Uniunii și al statelor membre, ar trebui să i se încredințeze SatCen sarcinile legate de operațiunile serviciilor EOGS și ale datelor EOGS. În conformitate cu articolul 40 din TUE și cu articolul 4 alineatul (2) din TUE, definirea politicilor de acces, a restricțiilor și a stabilirii de priorități pentru furnizarea de servicii EOGS utilizatorilor autorizați ar trebui să respecte interesele PESC ale Uniunii, precum și interesele în materie de securitate națională ale statelor membre. Accesul țărilor terțe sau al organizațiilor internaționale la serviciile EOGS și la datele EOGS ar trebui să facă obiectul unor acorduri internaționale.

- (39) Deși securitatea națională rămâne o competență a statelor membre, protejarea acesteia necesită o cooperare și coordonare la nivelul Uniunii. FEC ar trebui să sprijine obiectivele de politică ale unei Europe mai sigure și mai securizate, mai bine pregătită împotriva amenințărilor la adresa securității, în special prin consolidarea competitivității și a autonomiei strategice a industriei europene, inclusiv a securității maritime și vamale, a infrastructurii energetice și de transport critice și a pregătirii civile. Pentru a aborda amenințările tot mai mari la adresa securității, cum ar fi terorismul, extremismul violent, criminalitatea gravă și organizată, infracțiunile facilitate prin mijloace informatice și atacurile asupra infrastructurii critice, precum și dezastrele climatice și amenințările hibride, FEC ar trebui să sprijine eforturile Europei de a crește gradul de conștientizare a amenințărilor, de a-și consolida reziliența, inclusiv reziliența entităților critice în sensul Directivei (UE) 2022/2557¹⁹ și a altor entități care ar putea fi considerate de importanță critică în cazul unor amenințări la adresa securității, de a-și spori investițiile în securitate și de a-și promova pregătirea din momentul conceperii în toate sectoarele relevante.
- (40) Din ce în ce mai mult, aceleași tehnologii sunt utilizate pentru aplicații civile și aplicații din domeniul apărării, adesea la inițiativa start-upurilor și a inovatorilor. Prin urmare, este imperativ să se găsească măsuri care să exploateze mai bine potențialele sinergii dintre domeniul civil și cel al apărării, precum și tehnologiile cu dublă utilizare, contribuind astfel și la reziliența regională în materie de securitate. Tehnologiile, materialele, cunoștințele sau produsele cu dublă utilizare care pot fi utilizate în scopuri atât civile, cât și militare pot primi finanțare prin FEC astfel încât să asigure o mai bună conectare a industriei tehnologice a Uniunii la baza sa industrială de apărare, precum și la capitalul de inovare tehnologică al Uniunii.

¹⁹ Directiva (UE) 2022/2557 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind reziliența entităților critice și de abrogare a Directivei 2008/114/CE a Consiliului (JO L 333, 27.12.2022, p. 164, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj>).

- (41) [Pentru a oferi previzibilitate părților interesate și a asigura un nivel suficient de certitudine pentru planificarea investițiilor, FEC ar trebui să stabilească o repartizare orientativă a bugetului între componentele de politică aferente perioadei 2028-2034, păstrându-și în același timp flexibilitatea de a realoca părți din buget în conformitate cu noile provocări și cu prioritățile emergente pe întreaga durată a cadrului financiar multianual.] În acest sens, ar trebui să se asigure disponibilitatea unui anumit pachet bugetar minim pentru planificarea pe termen lung, iar angajamentele să fie defalcate pe mai mulți ani în tranșe anuale în cadrul fiecărei componente de politică, astfel încât Uniunea să își poată consolida cererea și să poată iniția relații strategice pe termen lung cu beneficiarii, oferind previzibilitate de durată industriei și ecosistemului financiar și permițând crearea de infrastructuri importante ale Uniunii, cum ar fi cele pentru hidrogen și gestionarea industrială a carbonului, sisteme de sateliți de talie mondială, infrastructuri de observare subacvatică, securitate cibernetică, semiconductori, calcul cuantic, IA și calcul de înaltă performanță sau infrastructură critică, precum și proiecte de interes comun în domeniul apărării sau al spațiului.
- (42) [Pentru a atinge obiectivele importante și a gestiona FEC, ar trebui să se asigure un nivel suficient de resurse pentru punerea în aplicare a fondului. Prin urmare, pachetul bugetar ar trebui să aducă o contribuție suficientă la costurile de gestionare a FEC.]

(43) Prezentului regulament i se aplică Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 al Parlamentului European și al Consiliului²⁰ (denumit în continuare „Regulamentul financiar”). Acesta prevede normele privind întocmirea și execuția bugetului general al Uniunii, inclusiv norme privind granturile, premiile, donațiile nefinanciare, achizițiile, gestiunea indirectă, instrumentele financiare și garanțiile bugetare. În conformitate cu Regulamentul financiar, cu Regulamentul (UE, Euratom) nr. 883/2013 al Parlamentului European și al Consiliului²¹, cu Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului²², cu Regulamentul (Euratom, CE) nr. 2185/96 al Consiliului²³ și cu Regulamentul (UE) 2017/1939 al Consiliului²⁴, interesele financiare ale Uniunii trebuie să fie protejate prin măsuri proporționale, inclusiv prin prevenirea, detectarea, corectarea și investigarea neregulilor și a cazurilor de fraudă, prin recuperarea fondurilor pierdute, plătite în mod necuvenit sau utilizate incorect și, atunci când este cazul, prin impunerea de sancțiuni administrative.

²⁰ Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 septembrie 2024 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii (JO L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

²¹ Regulamentul (UE, Euratom) nr. 883/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 septembrie 2013 privind investigațiile efectuate de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1073/1999 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (Euratom) nr. 1074/1999 al Consiliului (JO L 248, 18.9.2013, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

²² Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene (JO L 312, 23.12.1995, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

²³ Regulamentul (Euratom, CE) nr. 2185/96 al Consiliului din 11 noiembrie 1996 privind controalele și inspecțiile la fața locului efectuate de Comisie în scopul protejării intereselor financiare ale Comunităților Europene împotriva fraudei și a altor abateri (JO L 292, 15.11.1996, p. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

²⁴ Regulamentul (UE) 2017/1939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO) (JO L 283, 31.10.2017, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

În special, în conformitate cu Regulamentele (UE, Euratom) nr. 883/2013 și (Euratom, CE) nr. 2185/96, Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) trebuie să efectueze investigații, inclusiv verificări și inspecții la fața locului, pentru a stabili dacă a avut loc o fraudă, un act de corupție sau orice altă activitate ilegală care afectează interesele financiare ale Uniunii. În conformitate cu Regulamentul (UE) 2017/1939, Parchetul European (EPPO) are competența de a ancheta și urmări penal cazuri de fraudă și alte infracțiuni care afectează interesele financiare ale Uniunii, conform prevederilor Directivei (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului²⁵. În conformitate cu Regulamentul financiar, orice persoană sau entitate care primește fonduri din partea Uniunii trebuie să coopereze pe deplin pentru protejarea intereselor financiare ale Uniunii, să acorde drepturile necesare și să permită accesul reprezentanților Comisiei, ai OLAF, ai Curții de Conturi Europene și, după caz, ai EPPO și să se asigure că orice terți implicați în execuția fondurilor din partea Uniunii acordă drepturi echivalente.

- (44) Pentru a promova competitivitatea Uniunii, FEC ar trebui, pe lângă bugetul său, să atragă și să genereze, ori de câte ori este posibil, venituri alocate externe suplimentare. În acest sens, FEC ar trebui să fie deschis oricăror contribuții financiare sau nefinanciare care pot sprijini obiectivele în materie de competitivitate, inclusiv din partea statelor membre, a țărilor terțe și a organizațiilor internaționale, și să faciliteze sinergiile și cooperarea în acest sens.

²⁵ Directiva (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal (JO L 198, 28.7.2017, p. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

- (45) Pentru a promova reziliența economiei Uniunii, în special prin reducerea dependențelor strategice, FEC ar trebui să facă posibilă concretizarea preferinței Uniunii pentru sprijinirea dezvoltării și a producției de tehnologii strategice și a sectoarelor strategice situate în Uniune, în special pentru acțiunile legate de activele și interesele strategice, autonomia sau securitatea Uniunii, în conformitate cu dreptul Uniunii și cu angajamentele sale internaționale. Este esențial ca finanțarea din partea Uniunii să contribuie la adoptarea tehnologiilor strategice dezvoltate în Uniune și finanțate prin fonduri ale Uniunii. Pentru a sprijini dezvoltarea și fabricarea în Uniune a tehnologiilor strategice finanțate de Uniune, ar trebui să fie posibil ca FEC să își condiționeze sprijinul prin intermediul unor restricții legate de control, restricții privind transferurile de active și restricții de aprovizionare pentru utilizarea anumitor produse și tehnologii.
- (46) Activitățile FEC ar trebui să fie deschise participării țărilor terțe, în cazul în care acest lucru este în interesul Uniunii. În acest sens, ar trebui să fie posibil ca Uniunea să permită asocierea totală sau parțială a țărilor terțe la activitățile finanțate în cadrul FEC, în cazul în care sunt în vigoare acorduri internaționale relevante cu țara respectivă și în conformitate cu condițiile prevăzute în acestea. Țările terțe ar trebui să includă, de asemenea, categoria microstatelor europene (Principatul Andorra, Principatul Monaco, Republica San Marino și Cetatea Vaticanului). Participarea ar trebui să prezinte un echilibru just între contribuțiile și beneficiile țărilor terțe și să asigure protecția intereselor financiare și de securitate ale Uniunii. Atunci când se decide cu privire la participarea unor țări terțe, ar trebui să fie respectate prerogativele Parlamentului European, ale Consiliului și, respectiv, ale Comisiei prevăzute la articolul 218 din TFUE.

(47) FEC ar trebui să fie deschis și să faciliteze sinergiile cu alte activități ale Uniunii care sprijină domenii de politică strâns legate de competitivitate, cum ar fi programul-cadru pentru cercetare și inovare, politicile externe și programele în gestiune partajată cu statele membre. Acest lucru ar trebui să permită combinarea și cumularea finanțării pentru acțiunile care vor sprijini obiectivele mai multor domenii de politică ale Uniunii. Fără a aduce atingere aplicării normelor specifice pentru sprijinirea politicii în domeniul industriei de apărare, ar trebui să fie posibilă aplicarea unui set unic de norme și semnarea unui angajament juridic unic pentru întregul quantum al finanțării acordate unui proiect sau unei acțiuni prin programe separate. În orice caz, programele de lucru ar trebui să specifice normele care se aplică. Cooperarea dintre Comisie și statele membre ar trebui să fie stabilită astfel încât să asigure coerența și complementaritatea dintre FEC și Regulamentul (UE) [XXX] [planurile de parteneriat naționale și regionale]. În plus, ar trebui facilitat sprijinul acordat în temeiul Regulamentului (UE) [XXX] [planurile de parteneriat naționale și regionale] și în temeiul FEC pentru proiectele cărora li s-a acordat marca de competitivitate, profitând de evaluarea efectuată înainte de atribuirea mărcii de competitivitate și fără a aduce atingere normelor privind ajutoarele de stat. Criteriile de acordare a mărcii de competitivitate ar trebui să fie concepute astfel încât să permită utilizarea mărcii de competitivitate drept garanție de calitate, care oferă investitorilor instituționali asigurări cu privire la faptul că proiectul a fost verificat corespunzător. Marca de competitivitate ar trebui să fie acordată proiectelor de înaltă calitate care contribuie la obiectivele FEC, inclusiv proiectelor strategice în temeiul Regulamentului privind materiile prime critice, al Regulamentului privind industria „zero net” și al Regulamentului (UE) 2025/102 („Regulamentul privind medicamentele critice”) și altor proiecte strategice identificate în actele juridice ale Uniunii, iar lista proiectelor cărora li s-a acordat marca de competitivitate ar trebui să fie pusă la dispoziție sub rezerva normelor aplicabile privind publicarea și confidențialitatea. Ar trebui să fie posibilă punerea în aplicare a FEC împreună cu alte programe ale Uniunii sau cu alți codonatori sau coinvestitori, iar codonatorii și coinvestitorii respectivi ar trebui să poată participa la comitetele de evaluare pentru procedurile de atribuire finanțate în comun. Toate aceste activități creatoare de sinergie ar trebui să fie simplu de realizat. Cerințele de raportare și de ținere a evidențelor pentru beneficiari ar trebui să fie reduse, acolo unde este posibil, la un singur flux de raportare contractuală și de plăți, cu un singur set de norme pentru întregul sprijin acordat.

- (48) Sprijinul din partea Uniunii ar trebui să pună accentul pe realizarea obiectivelor de politică și valoarea adăugată europeană. În toate cazurile, finanțarea din FEC ar trebui să fie acordată în forma optimă pentru atingerea obiectivelor, limitând în același timp sarcina administrativă pentru beneficiari la minimul absolut. La execuția bugetului, FEC ar trebui să pună la dispoziție întregul set de instrumente de sprijin din partea Uniunii și să asigure sinergii între politicile pe care le sprijină, în special creând posibilitatea unor proceduri comune simplificate de atribuire pentru a urmări obiectivele mai multor politici. Ar trebui să fie urmărită eliminarea raportării financiare împovărătoare prin utilizarea pe scară cât mai largă a finanțării nelegate de costuri, ca măsură majoră de simplificare.
- (49) [FEC ar trebui să sprijine un set divers de politici care să contribuie la competitivitate, oferind în același timp un set de referință armonizat de criterii de eligibilitate pentru a orienta politicile și asigurând un nivel suficient de protecție a intereselor economice și de securitate prin concentrarea sprijinului Uniunii asupra beneficiarilor din statele membre, inclusiv din țările și teritoriile de peste mări. Acolo unde va fi necesar, FEC ar trebui să prevadă condiții de eligibilitate specifice pentru sectoarele și tehnologiile strategice, inclusiv pentru lanțurile valorice subiacente, infrastructurile critice ale Uniunii și capacitățile specifice.]

(50) FEC ar trebui să fie pus în aplicare prin programe de lucru, astfel cum se prevede în prezentul regulament. Ar trebui să poată fie posibilă adoptarea programelor de lucru într-un format anual sau, de preferință, multianual, în funcție de natura și obiectivul activităților. În special, formatul multianual ar putea fi avut în vedere pentru sprijinul acordat de Uniune garanțiilor bugetare și instrumentelor financiare, în vederea oferirii de previzibilitate partenerilor de implementare. În ceea ce privește contribuțiile componentelor de politică la instrumentul InvestEU al FEC, partenerul (partenerii) de implementare relevant (relevanți) poate (pot) fi consultat (consultați) în prealabil pentru a se asigura posibilitatea de implementare și fezabilitatea acestora. Modul de punere în aplicare desemnat al FEC reflectă nevoile identificate în materie de direcționalitate, flexibilitate, previzibilitate și eficiență necesare pentru îndeplinirea obiectivelor prezentului regulament. În conformitate cu Regulamentul (UE Euratom) 2024/2059, programele de lucru și documentele aferente cererilor de propuneri trebuie să stabilească mai multe detalii tehnice privind execuția bugetară pentru întregul set de politici sprijinite de FEC, inclusiv criterii specifice de eligibilitate și de atribuire în funcție de instrumentul de execuție bugetară – fie grant, fie achiziții publice – și de obiectivele specifice de politică urmărite. În conformitate cu articolul 136 din Regulamentul financiar, furnizorilor cu grad ridicat de risc ar trebui să li se aplice restricții de eligibilitate, din motive de securitate. În cazul în care programele de lucru stabilesc criterii de atribuire, acestea ar trebui, după caz, să țină seama de calitatea și impactul propunerilor în lumina obiectivelor FEC, precum și de capacitatea propunerilor de a sprijini activități specifice ale componentelor de politică. Evaluarea propunerilor ar trebui să se desfășoare în conformitate cu principiile transparenței, egalității de tratament, nediscriminării și proporționalității. De asemenea, programele de lucru reprezintă locul potrivit pentru alocarea bugetului în conformitate cu evoluția priorităților de politică și ar trebui să precizeze contribuțiile, condițiile specifice și rezultatele preconizate. Programele de lucru ar trebui să abordeze domeniile prioritare care contribuie în modul cel mai eficace și mai eficient la realizarea obiectivelor programului respectiv.

- (50a) IMM-urile fac parte integrantă din economia europeană și reprezintă o sursă importantă de locuri de muncă și de potențial de creștere, dar se confruntă cu dificultăți și bariere care ar putea necesita o atenție deosebită. Pentru a garanta că nevoile IMM-urilor sunt luate în considerare în mod corespunzător, programele de lucru ar trebui să descrie, într-o parte specifică dedicată, modul în care urmăresc să sprijine IMM-urile.
- (51) Pentru ca instrumentele financiare și garanția bugetară să fie eficace în atragerea de bani privați, partenerii de implementare trebuie să fie implicați îndeaproape. Acest lucru asigură orientarea și alinierea politicilor, precum și generarea unor rezerve de proiecte. Experiența punerii în aplicare a programului InvestEU și lecțiile învățate din acesta evidențiază importanța orientărilor în materie de investiții în crearea acestui angajament și în asigurarea previzibilității și vizibilității necesare partenerilor de implementare și investitorilor, pentru ca aceștia să își configureze capacitățile organizaționale și să inițieze o rezervă de investiții, lăsând totodată flexibilitatea necesară pentru a asigura o orientare adecvată a politicilor în timpul punerii în aplicare. Orientările în materie de investiții ar trebui să includă o descriere detaliată a domeniilor de politică vizate de intervenții și a obiectului investițiilor, pentru a asigura adăugarea și a stimula atragerea în special de capital privat și de investitori instituționali, precum și finanțarea publică, în mod proporțional, în sprijinul obiectivelor de politică și al proiectelor strategice ale Uniunii. Orientările în materie de investiții ar trebui să fie elaborate în consultare cu partenerii de implementare pentru a beneficia de cunoștințele lor de piață. Acestea ar trebui să le permită partenerilor de implementare să investească în domeniile prioritare ale Uniunii și să îi încurajeze să își asume mai multe riscuri, cu sprijinul ratei mai mari de provizionare pentru instrumentul InvestEU al FEC. [Pentru a răspunde nevoilor și evoluțiilor aflate în continuă schimbare, orientările în materie de investiții pot fi revizuite în contextul evaluării CFM la jumătatea perioadei.]
- (52) Finanțarea întreprinderilor în curs de extindere din domeniul tehnologiei profunde în cadrul Fondului pentru extinderea întreprinderilor din Europa anunțată în Strategia UE privind start-upurile și întreprinderile în fază de extindere, existentă la momentul intrării în vigoare a prezentului regulament, ar trebui să se efectueze în condițiile convenite în CFM 2021-2027. Toate finanțările întreprinderilor în curs de extindere în temeiul CFM 2028-2034 ar trebui să aibă loc în cadrul FEC.

(52a) Ar trebui se asigure complementaritatea și sinergiile între Fondul CEI și FEC în toate etapele punerii în aplicare. Instrumentul InvestEU al FEC ar trebui să fie pus în aplicare în special prin garanții bugetare și instrumente financiare cu partajarea riscurilor de către partenerii de implementare responsabili în mod direct sau prin intermediari financiari pentru selectarea investițiilor. Ar trebui să fie posibil ca instrumentul InvestEU al FEC să sprijine orice beneficiar final și orice investiție care prezintă viabilitate din punct de vedere economic, în orice etapă a dezvoltării lor, de la cea de start-up (finanțare inițială și creștere timpurie) până la cea de extindere, precum și toate tehnologiile, inclusiv cele revoluționare. Ar trebui să fie posibil ca sprijinul din partea Uniunii transferat destinatarilor finali să ia o gamă largă de forme, de exemplu împrumuturi, garanții sau investiții de capital și cvasicapital. Fondul CEI ar trebui să ofere sprijin întreprinderilor sub formă de investiții directe de capital. Deciziile de investiții ale Fondului CEI ar trebui să conțină o evaluare pentru a se asigura că Fondul CEI investește în destinatari finali (de regulă, start-upuri din domeniul tehnologiei profunde) care nu își pot satisface toate nevoile de finanțare din surse de pe piață sau din FEC, din cauza nivelului de risc implicat în tehnologiile noi sau în piețele noi. Ar trebui să fie posibil ca serviciile de accelerare a dezvoltării întreprinderilor ale CEI să ofere sprijin nefinanciar beneficiarilor și destinatarilor finali ai CEI și să vizeze nevoile lor specifice în materie de inovare în domeniul tehnologiei profunde și de inovare disruptivă, în timp ce serviciul de consiliere pentru proiecte FEC ar trebui să poată oferi servicii de consiliere mai ample în sprijinul unei game mai largi de beneficiari. Ar trebui să fie create sinergii, astfel încât destinatarii finali ai instrumentului Accelerator al CEI și ai Fondului CEI să poată fi finanțați în faza de extindere prin instrumentul InvestEU al FEC, în special mecanismul pentru extindere, dacă îndeplinesc condițiile relevante. Această complementaritate ar trebui să fie asigurată, de exemplu, prin cooperarea Consiliului consultativ din cadrul instrumentului InvestEU al FEC și a comitetului CEI.

- (53) [Pentru a îndeplini obiectivul de a transpune rezultatele cercetărilor în soluții comerciale și obiectivul de a consolida prezența industrială a Uniunii în tehnologiile și sectoarele strategice, Regulamentul (UE) [XXX] [programul-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa] va fi strâns legat de FEC și va sprijini activitățile de cercetare și inovare prevăzute în componentele de politică ale FEC. Programele de lucru ale FEC vor include acțiuni de cercetare și inovare în colaborare, într-o parte specifică dedicată. Aceasta poate cuprinde și contribuții la parteneriatele europene instituite în temeiul programului-cadru pentru cercetare și inovare, atunci când sunt necesare pentru atingerea obiectivelor FEC. De asemenea, programele de lucru ale FEC ar trebui să stabilească prioritățile de politică în jurul cărora vor fi orientate provocările CEL.]
- (54) Instrumentele de coordonare a politicii industriale [și anume cererile de propuneri de generatori de lanțuri valorice pentru piața unică, pionierii UE în domeniul tehnologiei, acțiunile de intensificare a producției și suplimentările pentru proiecte importante de interes european comun (PIIEC) și acțiunile accelerate și specifice pentru asigurarea competitivității] ar trebui să fie puse în aplicare prin intermediul programelor de lucru. Consolidarea bazei industriale a Uniunii este esențială pentru sporirea rezilienței și a securității economice a Uniunii, pentru asigurarea continuității aprovizionării în timpul crizelor și pentru protejarea competitivității pe termen lung, în special în sectoarele strategice. Pentru a promova lanțuri valorice reziliente ale Uniunii, care să se extindă în mai multe state membre, ar trebui să fie posibil ca programele de lucru să includă cereri de propuneri speciale legate de extinderea lanțurilor valorice, care să sprijine pregătirea proiectelor, în special atragerea de capital privat și de investitori instituționali, precum și finanțare publică în mod proporțional cu scopul de a integra furnizorii, producătorii și inovatorii din diferite state membre și de a diversifica sursele de aprovizionare. Cererile de propuneri legate de lanțurile valorice ar putea contribui la consolidarea funcționării pieței unice, inclusiv prin dezvoltarea lanțurilor valorice transfrontaliere, inclusiv a IMM-urilor, evitând în același timp denaturările.
- (55) Pentru a impulsiona competitivitatea industriei europene prin inovații ascendente generate de industrie, ar trebui să fie posibil ca programele de lucru să includă proceduri de atribuire ascendente speciale, în două etape, care să identifice și să sprijine pionierii UE din domeniul tehnologiei prin intermediul unor consorții orientate către industrie. Aceste consorții ar trebui să includă IMM-uri pentru a le valorifica întregul potențial și pentru a spori valoarea adăugată a Uniunii și ar putea include parteneri din domeniul cercetării și inovării.

- (56) Ar trebui să fie instituit un set de instrumente de finanțare orizontale și transversale care să deservească toate componentele de politică, oferind toate formele de sprijin permise de Regulamentul financiar, cum ar fi instrumentele financiare, inclusiv sprijinul acordat sub formă de capitaluri proprii. Alegerea instrumentului specific de finanțare și, în special, decizia dacă sprijinul trebuie rambursat sau nu ar trebui să depindă de natura acțiunilor care urmează să fie finanțate (de exemplu în funcție de disfuncționalitățile subiacente ale pieței, de nevoia specifică, de natura industriei, de stadiul dezvoltării sau de tipul beneficiarului). Sprijinul Uniunii ar trebui să reducă riscurile proiectelor în măsura necesară pentru ca sectorul privat să investească și proiectele să fie finalizate cu succes. [Ratele de cofinanțare ar trebui să fie cât mai mici posibil și pe cât de mari este necesar pentru realizarea proiectului sprijinit.] Ar trebui să fie posibilă utilizarea unei combinații de instrumente de finanțare, care să includă operațiuni de finanțare mixtă și o combinație de fonduri. De asemenea, FEC ar trebui să fie pus în aplicare astfel încât să asigure folosirea celui mai adecvat instrument de finanțare pentru acțiunile specifice din fiecare program de lucru, în funcție de stadiul dezvoltării, de nevoile specifice ale industriei și de disfuncționalitățile subiacente ale pieței, printre altele.
- (56a) Comitetul general al FEC ar trebui să ofere consiliere cu privire la acțiunile potențiale de sprijinire a IMM-urilor și a start-upurilor pentru a permite ca nevoile IMM-urilor și ale start-upurilor din întreaga Uniune să fie luate în considerare la conceperea acțiunilor care vizează IMM-urile. Comitetul general al FEC ar trebui, de asemenea, să servească drept forum pentru facilitarea cooperării și a schimbului de informații între statele membre cu privire la aspecte legate de FEC. Comisia ar trebui să țină seama de consilierea oferită de Comitetul general al FEC la punerea în aplicare a programelor de lucru ale FEC.

(56b) Statele membre ar trebui să fie în măsură să furnizeze contribuții strategice într-un stadiu incipient al punerii în aplicare a FEC cu privire la direcția strategică generală a FEC, ținând seama de tendințele privind competitivitatea pe termen lung și de domeniile în care există disfuncționalități ale pieței. În acest scop, Comitetul general al FEC ar trebui să se poată reuni la un nivel adecvat, înainte de începerea perioadei CFM și după $t + 3$ ani, pentru a oferi recomandări cu privire la direcția strategică generală și prioritățile FEC. Pentru a putea aborda aspecte de relevanță comună legate de cercetarea și inovarea în colaborare, reuniunile respective ar trebui să includă o sesiune comună cu comitetul prevăzut la articolul 17b din [Decizia Consiliului privind programul Orizont Europa 2025/0544], care acționează în rolul său consultativ. Aceste reuniuni ar trebui să țină seama de orientările politice mai ample ale Uniunii pentru perioada acoperită de CFM. Pentru a facilita discuția, Comisia ar trebui să furnizeze un document strategic multianual care să includă aspectele relevante pentru FEC, ținând seama de contribuțiile relevante, inclusiv de opiniile statelor membre, de analizele relevante, de studiile prospective și de contribuțiile bazate pe dovezi ale organizațiilor economice, industriale și de C&I, după caz. Acest lucru nu aduce atingere procedurii bugetare anuale, procedurii de comitologie pentru adoptarea programelor de lucru și caracterului consultativ al Comitetului general al FEC. Recomandările formulate de statele membre în cadrul acestor reuniuni ar trebui să fie luate în considerare, fără angajarea Comisiei, la punerea în aplicare a prezentului regulament.

- (57) Feedbackul din partea comunităților de părți interesate ar trebui să fie structurat prin intermediul consiliilor consultative și să se reflecte în elaborarea programelor de lucru. În acest scop, Consiliul părților interesate din cadrul FEC ar trebui să ofere informații și consiliere Comisiei cu privire la tendințele în materie de politici, la nevoile de investiții și la punerea în aplicare a FEC din perspectiva părților interesate, inclusiv a promotorilor de proiecte, a cercetării și a industriei. Consultările multipartite, de exemplu cele desfășurate cu experții sectoriali, cu cercetătorii și cu industria, cu partenerii sociali, precum și cu investitorii, utilizatorii finali și societatea civilă, de la IMM-uri la organizații mici și mari, ar trebui să contribuie la stabilirea priorităților programelor de lucru. În acest scop, Comisia ar trebui să creeze rețele publice de colaborare sub forma a cel puțin unei platforme tematice pentru fiecare componentă. Aceste platforme ar trebui să permită tuturor părților interesate relevante să își ofere în mod voluntar contribuția cu privire la aspectele sectoriale care, în opinia lor, trebuie abordate în programele de lucru. Consultările, împreună cu avizul Consiliului părților interesate din cadrul FEC, ar trebui să stea la baza activității Comisiei cu privire la programele de lucru.

- (58) PIIEC sunt un instrument de ajutor de stat și de politică industrială evaluat de Comisie în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE²⁶. Ele contribuie semnificativ la creșterea economică, la crearea de locuri de muncă, la tranziția verde și cea digitală și la competitivitatea și reziliența industriei și a economiei Uniunii. PIIEC fac posibilă reunirea cunoștințelor, a competențelor de specialitate, a resurselor financiare și a actorilor economici de pe tot cuprinsul Uniunii și creează efecte de propagare pozitive pentru întreaga Uniune. De asemenea, PIIEC fac posibilă atragerea de investiții private în proiecte cu risc ridicat care sunt esențiale pentru a aduce inovarea radicală mai aproape de proiectele de implementare industrială și de infrastructură de mare importanță pentru Uniune, cu acces deschis și nediscriminatoriu. [Având în vedere caracteristicile comune ale obiectivelor urmărite, FEC va încuraja sinergiile dintre finanțarea din partea Uniunii și PIIEC prin sprijinirea proiectelor specifice integrate în PIIEC, pe baza contribuției lor la prioritățile strategice ale Uniunii, cum ar fi reziliența Uniunii, în funcție de capacitatea finanțării FEC de a extinde participarea, în special a IMM-urilor, sau de a crește numărul de state membre implicate, precum și de a spori valoarea adăugată a Uniunii.]
- (59) [Situția geopolitică în continuă evoluție evidențiază necesitatea ca Europa să își asigure propria autonomie strategică și să evite dependențele strategice. FEC va include posibilitatea de a sprijini creșterea producției și de a întreprinde acțiuni accelerate de creștere a competitivității pentru proiectele care oferă sprijin specific autonomiei strategice europene.] Un astfel de caz este, de exemplu, cel al proiectelor care au fost selectate ca fiind strategice în baza Regulamentului privind materiile prime critice, a Regulamentului privind industria „zero net” și a Regulamentului privind medicamentele critice.
- (60) Mecanismul de asigurare reciprocă (MAR) instituit în temeiul programului Orizont Europa și gestionat de Comisie s-a dovedit a fi un mecanism de salvagardare important care atenuează riscurile asociate sumelor datorate și nerambursate de participanții care nu și-au îndeplinit obligațiile. Prin urmare, MAR ar trebui să continue și, după caz, să poată fi utilizat de acțiunile derulate în cadrul FEC.

²⁶ A se vedea Comunicarea Comisiei „Criterii pentru analiza compatibilității cu piața internă a ajutorului de stat destinat să promoveze realizarea unor proiecte importante de interes european comun”, C/2021/8481 (JO C 528, 30.12.2021, p. 10).

- (61) Pentru a explora toate modalitățile posibile de îmbunătățire a competitivității europene, FEC ar trebui să ofere un cadru structurat pentru experimentarea specifică în ceea ce privește atribuirea și punerea în aplicare a sprijinului din partea Uniunii, în special cu scopul de a direcționa mai bine și de a accelera procedurile de atribuire ale Uniunii, precum și de a simplifica și accelera punerea lor în aplicare în folosul beneficiarilor. Acest lucru ar trebui să permită, într-un cadru definit în mod concret, precizarea în fiecare caz în parte a unor acțiuni sau categorii de acțiuni specifice care ar urma să beneficieze de anumite adăugiri, derogări și excepții de la alte acte legislative ale Uniunii și să se testeze impactul într-un mediu real pentru perioada limitată a duratei FEC, asigurând în același timp existența unor garanții adecvate, în special a unui interes european comun. Aceste mecanisme au un caracter excepțional. Pentru a asigura că aceste mecanisme sunt rezervate pentru acțiuni de importanță strategică pentru competitivitatea Uniunii, utilizarea lor ar trebui să se limiteze la acțiuni cu impact strategic în cazul în care absența sau întârzierea sprijinului din partea Uniunii ar genera un risc semnificativ pentru competitivitatea Uniunii. Recurgerea la aceste mecanisme ar trebui să fie justificată în mod corespunzător în fiecare caz, având în vedere natura, amploarea și urgența acțiunii în cauză, iar motivele utilizării lor ar trebui să fie comunicate în mod transparent, inclusiv prin publicarea în raportul anual de activitate relevant. Aplicarea măsurilor experimentale ar putea oferi învățăminte pentru evaluarea viitoarelor modificări ale cadrului juridic orizontal în vederea furnizării de sprijin din partea Uniunii.

- (62) Atunci când este necesar și justificat corespunzător, FEC ar trebui să ofere un mecanism de intervenție specific pentru a acorda în mod deliberat sprijin din partea Uniunii anumitor acțiuni de importanță strategică și economică. Pentru cazurile în care anumite proiecte importante nu ar putea fi realizate cu succes în termenul alocat pentru finalizare în cadrul procedurilor competitive de atribuire obișnuite, FEC ar trebui să prevadă posibilitatea de a prelua în mod direct proiectele excelente care au rămas nefinanțate în cadrul oricărui program al Uniunii sau de a continua să sprijine financiar proiecte care funcționează bine, astfel încât acestea să continue fără întreruperi în etapele următoare ale parcursului investițional, fără ca beneficiarilor să le fie impusă o sarcină administrativă suplimentară. În plus, în conformitate cu abordarea adoptată de actele juridice sectoriale relevante, cum ar fi Regulamentul privind industria „zero net”, Regulamentul privind materiile prime critice sau Directiva (UE) 2023/2413 a Parlamentului European și a Consiliului²⁷ („Directiva privind energia din surse regenerabile”) și menționate în Comunicarea privind Pactul pentru o industrie curată și în Strategia privind piața unică, ar trebui să fie posibil să se identifice în acte juridice separate existente sau viitoare ale Uniunii cazurile în care anumite proiecte, cum ar fi proiectele strategice, sunt considerate a fi de interes public sau despre care se presupune că sunt de interes public major.
- (63) [Atunci când este necesar și justificat corespunzător, FEC ar trebui să poată oferi și un mecanism de „intervenție accelerată” care să accelereze furnizarea de sprijin din partea Uniunii pentru a răspunde nevoilor de finanțare urgente, pentru a permite punerea în aplicare cu succes pe piața unică a unor idei de afaceri importante în cazul în care finanțarea necesară nu este disponibilă pe piață la un nivel suficient. În acest scop, din cauza urgenței, anumite verificări ar trebui efectuate numai după acordarea finanțării, facilitând și limitând sarcina administrativă a beneficiarilor și asigurând securitatea financiară în cel mai rapid mod posibil și acceptând în același timp un nivel rezonabil de risc financiar pentru Uniune, proporțional cu obiectivele urmărite.]

²⁷ Directiva (UE) 2023/2413 a Parlamentului European și a Consiliului din 18 octombrie 2023 de modificare a Directivei (UE) 2018/2001, a Regulamentului (UE) 2018/1999 și a Directivei 98/70/CE în ceea ce privește promovarea energiei din surse regenerabile și de abrogare a Directivei (UE) 2015/652 a Consiliului (JO L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

- (64) Atunci când este necesar și justificat corespunzător, FEC ar trebui să încurajeze start-upurile și persoanele inovatoare stabilite în afara Uniunii să se relocheze sau să investească și să își dezvolte afacerea pe piața unică, oferind un mecanism de intervenție prin stimulente care să atragă start-upuri și inovatori de succes din întreaga lume, utilizând inclusiv rețeaua sa de delegații ale UE. În acest scop, ar trebui să se renunțe temporar la cerințele de eligibilitate, de exemplu în ceea ce privește stabilirea în statele membre sau în țările asociate la începutul sprijinului din partea Uniunii, pentru a da beneficiarilor posibilitatea să se relocheze într-un interval de timp stabilit, având asigurat sprijinul ulterior din partea Uniunii. Interesele financiare ale Uniunii ar trebui protejate corespunzător, iar plățile nu ar trebui efectuate decât după îndeplinirea cerințelor de eligibilitate.
- (65) Atunci când este necesar și justificat corespunzător, FEC ar trebui să permită o modalitate mai flexibilă și mai accesibilă de identificare, selectare și sprijinire a proiectelor și ideilor inovatoare, inclusiv prin prevederea unor proceduri de atribuire neutre din punctul de vedere al instrumentului care să permită cercetătorilor, antreprenorilor, întreprinderilor și altor cetățeni să își propună soluția inovatoare fără a se confrunta cu restricționarea artificială inițială sau cu limitarea sprijinului din partea Uniunii la un grant, o procedură de achiziții sau o altă formă de sprijin din partea Uniunii. Ideile ar trebui evaluate și selectate pe baza propriului merit în soluționarea problemei respective sau în abordarea priorității respective de politică a Uniunii, iar alegerea instrumentului celui mai adecvat și mai eficace de execuție bugetară care să sprijine ideile respective, indiferent dacă este vorba de granturi, de achiziții publice sau de altceva, ar trebui făcută abia ulterior, în funcție de cerințe și de meritele fiecărui proiect.
- (66) Atunci când este necesar și justificat corespunzător, FEC ar trebui să simplifice și să accelereze punerea în aplicare a sprijinului Uniunii pentru anumite proiecte importante.
- (67) Instrumentul InvestEU al FEC ar trebui să asigure garanția bugetară și instrumentele financiare necesare pentru a mobiliza investiții suplimentare pe tot cuprinsul Uniunii cu scopul de a sprijini competitivitatea europeană în sectorul tehnologiilor, al serviciilor și al sectoarelor strategice.

- (68) Instrumentul InvestEU al FEC ar trebui să fie pus în aplicare de parteneri precum Grupul Băncii Europene de Investiții (BEI), instituțiile financiare internaționale, băncile și instituțiile naționale de promovare, precum și agențiile de creditare a exportului. Având în vedere rolul său prevăzut de tratate, capacitatea sa de a acționa în toate statele membre și experiența existentă în cadrul actualului Fond InvestEU, Grupul BEI ar trebui să rămână un partener de implementare privilegiat în cadrul compartimentului pentru Uniune al instrumentului InvestEU al FEC. Pe lângă Grupul BEI, băncile și instituțiile naționale de promovare ar trebui să poată oferi produse financiare complementare, având în vedere că experiența și capacitățile lor la nivel național și regional ar putea fi benefice pentru maximizarea impactului fondurilor publice asupra întregului teritoriu al Uniunii și pentru asigurarea unui echilibru geografic echitabil al proiectelor bazate pe o arhitectură deschisă, care ar trebui să rămână un aspect-cheie al instrumentului InvestEU al FEC, pe baza colaborării ample și a experienței în cadrul programului InvestEU. Comisia și Grupul BEI ar trebui să lucreze în parteneriat cu obiectivul de a sprijini punerea în aplicare a instrumentului InvestEU al FEC și de a promova coerența, caracterul incluziv, adăitionalitatea și eficiența implementării.
- (69) Pentru a evita o sarcină administrativă nejustificată și a asigura o implementare rapidă și sprijin continuu pentru piață pe parcursul perioadelor de programare, punerea în aplicare a instrumentului InvestEU al FEC ar trebui să se bazeze pe comunitatea existentă a partenerilor de implementare ai programului InvestEU care au primit o evaluare pozitivă bazată de piloni, pe acordurile contractuale și pe produsele financiare relevante. Prezentul regulament nu afectează valabilitatea evaluărilor existente bazate pe piloni, care rămân valabile în condițiile prevăzute în Regulamentul financiar. În plus, pentru a asigura o bună gestiune financiară, o implementare mai rapidă și simplificare pentru entitățile cărora le-a fost încredințată execuția, punerea în aplicare a instrumentului InvestEU al FEC ar trebui să pornească de la acordurile existente, de la modelele de acorduri juridice și contractuale și de la instrumentele de monitorizare și raportare consacrate. Aceasta ar îmbunătăți impactul sprijinului acordat de Uniune și ar face posibilă punerea unui accent mai mare pe sprijinirea eficientă a beneficiarilor finali. Ar trebui să fie posibil ca Comisia să se poată baza pe acordurile cu partenerii de implementare încheiate în temeiul Regulamentului (UE) 2021/523, precum și pe evaluările efectuate de ea însăși sau de alte entități în contextul acordurilor încheiate în temeiul regulamentului respectiv, putând să le reutilizeze integral sau parțial.

- (70) Pentru a oferi partenerilor de implementare un acces mai amplu la instrumentul InvestEU al FEC, Comisia ar trebui să poată încheia acorduri în gestiune indirectă cu toate categoriile de entități enumerate la articolul 62 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul financiar.
- (71) Pentru a se asigura coerența, garanția bugetară și instrumentele financiare din cadrul instrumentului InvestEU al FEC, inclusiv atunci când sunt combinate cu sprijin nerambursabil în cadrul operațiunilor de finanțare mixtă, ar trebui să fie implementate în conformitate cu titlul X din Regulamentul financiar.
- (72) Pentru a se asigura coerența în ceea ce privește execuția garanțiilor bugetare, a instrumentelor financiare și a operațiunilor de finanțare mixtă în cadrul diferitelor programe ale Uniunii, Comisia ar trebui să elaboreze orientări, inclusiv acorduri tehnice, și termene și condiții pentru utilizarea acestor forme de sprijin în cadrul programelor respective.
- (72a) Evaluarea bazată pe piloni în contextul prezentului regulament ar trebui să fie efectuată în conformitate cu normele privind gestiunea indirectă prevăzute în Regulamentul financiar.
- (73) Pentru a respecta cerințele Regulamentului financiar, prezentul regulament ar trebui să stabilească un quantum maxim al garanției bugetare din cadrul instrumentului InvestEU al FEC, o rată de provizionare pentru garanția bugetară respectivă în conformitate cu articolul 214 alineatul (1) din Regulamentul financiar și obligația Comisiei de a evalua în fiecare an rata de provizionare respectivă urmând evaluarea menționată la articolul 41 alineatul (5) din Regulamentul financiar și în concordanță cu cadrul de gestionare a riscurilor utilizat de Comisie, precum și posibilitatea ca părțile terțe și țările terțe să contribuie în mod specific la instrumentul InvestEU al FEC.
- (74) [Este necesar să se prevadă posibilitatea ca instrumentul InvestEU al FEC, inclusiv garanția bugetară, să servească drept instrument orizontal de punere în aplicare pentru alte politici ale Uniunii, în vederea oferirii de sprijin în cadrul altor programe ale Uniunii în conformitate cu obiectivele stabilite în programele respective. În acest scop, provizionarea corespunzătoare a datoriilor financiare ar trebui să fie efectuată de aceste alte programe. În cazul în care alte programe ale Uniunii contribuie la obiectivele politicilor interne ale Uniunii, sprijinul acordat sub forma unei garanții bugetare sau a unor instrumente financiare, inclusiv atunci când este combinat cu sprijin nerambursabil în cadrul unei operațiuni de finanțare mixtă, ar trebui furnizat exclusiv prin intermediul instrumentului InvestEU al FEC.]

- (74a) Instrumentul InvestEU al FEC ar trebui să prevadă posibilitatea de a institui un compartiment pentru statele membre. Clauzele și condițiile detaliate care reglementează contribuția fondurilor la compartimentul pentru statele membre, inclusiv sursele, cuantumurile, ratele de provizionare și modalitățile de acordare, ar trebui să fie stabilite într-un acord de contribuție încheiat între Comisie și statul membru relevant pentru compartimentul respectiv. În scopul compartimentului pentru statele membre, reprezentanții statelor membre contribuitoare ar trebui să fie invitați să participe la monitorizarea punerii în aplicare a activităților din cadrul compartimentului relevant, de exemplu prin participarea la părți specifice ale dialogurilor de examinare a politicilor.
- (75) Instrumentul InvestEU al FEC ar trebui să reprezinte un loc unic și centralizat pentru instituirea și gestionarea unei garanții bugetare și a tuturor instrumentelor financiare care contribuie la obiectivele politicilor interne ale Uniunii. Astfel, ar contribui la îmbunătățirea eficienței și la creșterea impactului asupra politicilor al finanțării din partea Uniunii. De asemenea, Comisia și partenerii de implementare ar trebui să se asigure că noile produse financiare care urmează să fie instituite în temeiul prezentului regulament sunt coerente cu normele privind ajutoarele de stat în sensul articolului 212 alineatul (2) din Regulamentul financiar pentru a asigura implementarea lor rapidă. Acest lucru a fost deja realizat pentru produsele financiare instituite în temeiul Regulamentului (UE) 2021/523 al Parlamentului European și al Consiliului²⁸.
- (75a) Comitetul pentru investiții al instrumentului InvestEU al FEC ar trebui să se bazeze pe modelul funcțional al Comitetului pentru investiții din cadrul programului InvestEU. Componenta Comitetului pentru investiții ar trebui să asigure o acoperire largă a componentelor de politică prin combinarea unei competențe de specialitate solide în domeniul financiar și al pieței cu cunoștințe specifice sectorului. Acest lucru ar trebui permis prin prezența membrilor permanenți și a experților cu experiență în investiții în sectoarele vizate de componentele de politică.

²⁸ Regulamentul (UE) 2021/523 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 martie 2021 de instituire a Programului InvestEU și de modificare a Regulamentului (UE) 2015/1017 (JO L 107, 26.3.2021, p. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj>).

- (76) Start-upurile inovatoare și întreprinderile în curs de extindere inovatoare din Europa sunt motoare esențiale ale creșterii și competitivității. Recunoscând obstacolele persistente cu care se confruntă acestea în calea accesului la finanțarea necesară în Uniune, instrumentul InvestEU al FEC ar trebui să ofere sprijin financiar specific întreprinderilor în creștere și în curs de extindere în Uniune în toate etapele – de la înființare și faza de start-up până la extindere și producție industrială. Instrumentul InvestEU al FEC ar trebui să ofere finanțare directă și indirectă întreprinderilor europene în vederea atragerii de investitori privați, deblocând astfel întregul potențial al antreprenoriatului și al investițiilor europene. Acest lucru ar conferi puteri sporite start-upurilor și întreprinderilor în curs de extindere și ar consolida poziția de lider mondial a Uniunii în domeniul tehnologiei și al industriei, eliminând în același timp decalajele în materie de inovare și investiții ale Europei și realizând dezideratul ambițios al uniunii economiilor și investițiilor. Instrumentul InvestEU al FEC ar trebui să includă un mecanism menit să asigure posibilitatea întreprinderilor cu creștere puternică și care dezvoltă sau implementează tehnologii inovatoare, inclusiv în domenii importante pentru interesele strategice ale Uniunii și pentru securitatea sa economică, de a avea acces la capital adecvat pentru a-și extinde activitățile. Mecanismul ar mobiliza investiții de pe piețele de capital ale Europei, în conformitate cu prioritățile de politică ale Uniunii.
- (77) Ar trebui instituit un serviciu de consiliere pentru proiecte FEC care să sprijine obiectivele FEC, pe baza Platformei de consiliere InvestEU. Acesta ar trebui să unifice sprijinul consultativ acordat entităților publice și private din întreaga Europă, oferind servicii adaptate potențialilor beneficiari și contribuind la dezvoltarea unei rezerve de potențiale operațiuni de investiții în cadrul FEC la nivelul întregii Europe. În același timp, rolul serviciilor de sprijin pentru întreprinderi, cum ar fi Rețeaua UE pentru întreprinderi, ar trebui să fie acela de a ajuta întreprinderile europene să devină mai inovatoare și mai competitive, să crească și să se extindă pe piața unică, precum și de a crește gradul de conștientizare și de a contribui la consolidarea capacităților pe căile de acces la finanțare bazată pe piața de capital. Pentru a evita o sarcină administrativă nejustificată și pentru a asigura o implementare rapidă și sprijin continuu pentru piață, ar trebui să fie posibil ca FEC să se poată baza pe comunitatea existentă a partenerilor de consiliere evaluați pe baza pilonilor programului InvestEU.

- (77a) În sprijinul punerii în aplicare a FEC și a componentelor sale de politică, statele membre ar trebui să aibă posibilitatea de a desemna și de a sprijini punctele de contact naționale. Comisia ar trebui să colaboreze cu rețeaua de puncte de contact naționale pentru a stimula cooperarea și a facilita schimbul de experiențe, cunoștințe și bune practici în vederea creșterii eficacității serviciilor furnizate de punctele de contact naționale în întreaga Uniune. Punctele de contact naționale ar trebui să fie gestionate și finanțate de statele membre. Extinderea în continuare a serviciilor punctelor de contact naționale la nivel național și subnațional ar trebui să rămână la latitudinea statelor membre. Ar trebui să fie posibil ca punctele de contact naționale să ofere, printre altele, servicii adaptate de sprijin pentru întreprinderi și servicii de examinare a propunerilor care să sprijine solicitanții care depun cereri pentru prima dată, precum și servicii de sprijin specifice în domeniile strategice, cu scopul de a reduce barierele la intrare și de a facilita participarea cu succes, în colaborare cu serviciul de consiliere pentru proiecte FEC, cu Rețeaua UE pentru întreprinderi și cu alte structuri. Consolidarea capacităților furnizată punctelor de contact naționale în cadrul FEC poate include activități precum formarea, învățarea, atelierele și mentoratul pentru a le consolida capacitățile în vederea îmbunătățirii sprijinului acordat solicitanților și părților interesate. În cadrul componentelor de politică ale FEC se poate acorda punctelor de contact naționale sprijin adaptat și specific sectorului pentru consolidarea capacităților, de exemplu prin intermediul unor rețele tematice de puncte de contact naționale, atunci când acesta respectă obiectivele specifice ale componentei de politică relevante.
- (78) IMM-urile reprezintă peste 99 % din totalul întreprinderilor din Uniune, asigură două treimi din locurile de muncă și contribuie în mod substanțial la crearea de noi locuri de muncă de calitate în toate sectoarele. Există întreprinderi în curs de extindere în toate sectoarele și la toate nivelurile potențialului de inovare. Stimularea creșterii și a inovării în Uniune poate avea loc numai prin impulsivitatea numărului mare de întreprinderi în curs de extindere existente în rândul populației de IMM-uri din întreaga Uniune. IMM-urile sunt esențiale pentru realizarea tranziției verzi și a celei digitale ale economiei, inclusiv pentru atingerea neutralității climatice.

- (79) Totuși, accesul la finanțare reprezintă un obstacol important pentru IMM-uri, în special pentru start-upurile și întreprinderile în curs de extindere, acestea bazându-se adesea pe finanțare externă pentru a-și sprijini planurile de creștere. IMM-urile se confruntă cu obstacole suplimentare în calea inovării și a creșterii, care nu afectează întreprinderile mai mari în aceeași măsură – de exemplu lipsa competențelor antreprenoriale, lipsa infrastructurii tehnologice de acces, dificultățile legate de protejarea proprietății intelectuale sau accesul la piețele de export și la lanțurile valorice pentru a-și dezvolta activitățile de internaționalizare.
- (80) Dovezile arată că sprijinul financiar direct acordat IMM-urilor nu este suficient pentru a le sprijini extinderea, acestora fiindu-le în plus necesară și benefică o consiliere specifică la nivelul Uniunii. Oferirea de consiliere privind regulile pieței unice, inovarea și accesul la finanțare contribuie la competitivitatea Uniunii. În plus, sprijinul pentru întreprinderi la nivel local, regional și național este divers și ar trebui să creeze conexiuni inclusiv cu regiunile mai puțin dezvoltate și cu regiunile ultraperiferice. Inițiativele existente ale Uniunii, cum ar fi Rețeaua întreprinderilor europene, platforma de cooperare a clusterelor europene și centrele europene de inovare digitală au contribuit la reducerea acestui decalaj. În consecință, ar trebui înființată o „rețea UE pentru întreprinderi”, pe baza Rețelei întreprinderilor europene (EEN), a platformei de cooperare a clusterelor europene (ECCP) și a altor rețele, care să simplifice și să raționalizeze serviciile de consiliere și de parteneriat.

- (81) FEC ar trebui să sprijine accesul IMM-urilor la finanțare și să consolideze competitivitatea IMM-urilor din Uniune prin intermediul a două căi principale, care urmează să fie puse în aplicare prin programele de lucru. În primul rând, complementar rețelei UE pentru întreprinderi, FEC ar trebui să desfășoare activități transversale suplimentare axate pe consolidarea competitivității IMM-urilor. În al doilea rând, componentele de politică ale FEC ar trebui să includă acțiuni destinate IMM-urilor care să vizeze IMM-urile din sectoare strategice, de exemplu sisteme de bonusuri care să încurajeze participarea IMM-urilor cu scopul de a stimula inovarea, creșterea și extinderea lor. Ar trebui să fie posibilă acordarea unui sprijin special pentru accesul la finanțare și disponibilitatea finanțării pentru IMM-uri și întreprinderile mici cu capitalizare medie din toate sectoarele economiei, inclusiv pentru microfinanțare și sprijinirea întreprinderilor sociale. În plus, un set de instrumente financiare flexibile instituit în cadrul FEC ar trebui să asigure că IMM-urile pot să primească tipul de sprijin care se potrivește cel mai bine nevoilor lor de-a lungul întregului parcurs investițional.
- (82) Pentru a sprijini în continuare principiile simplificării și accesului ușor al beneficiarilor la oportunitățile de finanțare din partea Uniunii, FEC ar trebui să ofere un portal unic care să centralizeze informațiile și accesul la toate oportunitățile de finanțare ale Uniunii și care să sprijine alte activități. Portalul unic ar trebui să faciliteze și să accelereze accesul la fondurile, finanțarea și investițiile Uniunii și nu numai, raționalizând abordarea și bazându-se în același timp pe Portalul pentru oportunități de finanțare și ofertare, pe Portalul InvestEU, pe Portalul privind accesul la finanțare, pe Portalul STEP și pe alte platforme relevante. De asemenea, ar trebui să fie posibilă solicitarea directă a oportunităților de finanțare din partea Uniunii gestionate de Comisie pe portalul unic.

- (83) [FEC urmează să fie pus în aplicare în conformitate cu Regulamentul (UE) [XXX] al Parlamentului European și al Consiliului²⁹ [Regulamentul privind performanța bugetului], care stabilește normele pentru urmărirea cheltuielilor și cadrul de performanță pentru bugetul Uniunii, inclusiv normele pentru asigurarea aplicării uniforme a principiului de „a nu aduce prejudicii semnificative” și a principiului egalității de gen menționate la articolul 33 alineatul (2) literele (d) și (f) din Regulamentul financiar, normele de monitorizare și raportare cu privire la performanța programelor și a activităților Uniunii, normele de instituire a unui portal de sprijin al Uniunii, normele de evaluare a programelor, precum și alte dispoziții orizontale aplicabile tuturor programelor Uniunii, cum ar fi cele privind informarea, comunicarea și vizibilitatea.]
- (83a) În conformitate cu Regulamentul financiar și cu Regulamentul privind performanța bugetului, Comisia ar trebui să monitorizeze punerea în aplicare a FEC și performanța sa generală, inclusiv tendințele de participare și distribuția geografică a acțiunilor finanțate în întreaga Uniune, în conformitate cu anexa II la Regulamentul privind performanța bugetului, și să informeze anual Parlamentul European și Consiliul cu privire la nivelul de punere în aplicare a programului, în conformitate cu articolul 9 din Regulamentul privind performanța bugetului. Ar trebui depuse toate eforturile pentru a se asigura că, la sfârșitul perioadei de punere în aplicare, se evită concentrarea geografică excesivă și persistentă, care nu este justificată de distribuția capacităților tehnologice și industriale relevante în întreaga Uniune. Comisia ar trebui să informeze Comitetul general al FEC cu privire la rezultatele monitorizării performanței și la orice măsuri luate în cazul în care se identifică o concentrare excesivă și persistentă.
- (84) Într-un mediu economic, social și geopolitic extrem de dinamic, experiența recentă a demonstrat necesitatea existenței unui CFM și a unor programe ale Uniunii cu o flexibilitate sporită. [În acest scop și în conformitate cu obiectivele FEC, finanțarea ar trebui să țină seama în mod corespunzător de evoluția nevoilor politice, astfel cum au fost identificate în documentele relevante publicate de Comisie, în concluziile Consiliului și în rezoluțiile Parlamentului European, asigurând în același timp suficientă previzibilitate pentru execuția bugetară.]

²⁹ JO L..., p.

- (85) Pentru a realiza obiectivele generale și specifice ale FEC, competența de a adopta acte în conformitate cu articolul 290 din TFUE ar trebui să fie delegată Comisiei în ceea ce privește adoptarea orientărilor în materie de investiții ale instrumentului InvestEU al FEC și ajustările cuantumului maxim al garanției bugetare și al ratei de provizionare, precum și în ceea ce privește anumite măsuri de sprijinire a politicii spațiale. Este deosebit de important ca, în cursul lucrărilor sale pregătitoare, Comisia să organizeze consultări adecvate, inclusiv la nivel de experți, și ca respectivele consultări să se desfășoare în conformitate cu principiile stabilite în Acordul interinstituțional din 13 aprilie 2016 privind o mai bună legiferare³⁰. În special, pentru a asigura participarea egală la pregătirea actelor delegate, Parlamentul European și Consiliul primesc toate documentele în același timp cu experții din statele membre, iar experții acestor instituții au acces sistematic la reuniunile grupurilor de experți ale Comisiei însărcinate cu pregătirea actelor delegate.
- (86) În vederea asigurării unor condiții uniforme pentru punerea în aplicare a FEC prin intermediul anumitor măsuri stabilite în programele de lucru, precum și al anumitor măsuri de sprijinire a politicii industriale în domeniile apărării și spațiului, Comisiei ar trebui să îi fie conferite competențe de executare. Respectivele competențe ar trebui să fie exercitate în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 182/2011 al Parlamentului European și al Consiliului³¹.

³⁰ JO L 123, 12.5.2016, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2016/512/oj.

³¹ Regulamentul (UE) nr. 182/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 februarie 2011 de stabilire a normelor și principiilor generale privind mecanismele de control de către statele membre al exercitării competențelor de executare de către Comisie, JO L 55, 28.2.2011, p. 13.

- (87) Programele de lucru de punere în aplicare a capitolelor III-VIII și a altor acte de punere în aplicare a aceluiași capitol ar trebui să fie adoptate în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 182/2011. Ar trebui să fie utilizată procedura de examinare pentru adoptarea anumitor acte definite în prezentul regulament, inclusiv programele de lucru care pun în aplicare activități pentru tranziția curată, sănătate, biotehnologie, agricultură și bioeconomie, precum și pentru poziția de lider în domeniul digital, reziliență și securitate, industria apărării și spațiu, având în vedere că actele respective ar trebui să fie sprijinite pe deplin și să creeze sinergii cu activitățile naționale și activitățile cu gestiune partajată desfășurate de statele membre. Pentru unele acte de punere în aplicare de natură tehnică în domeniul spațiului ar trebui să fie utilizată procedura de consultare.
- (87a) Pentru a asigura o reprezentare adecvată a statelor membre, Comisia ar trebui să depună eforturi pentru a comunica statelor membre, cu suficient timp înainte de reuniunile configurațiilor comitetelor, ordinile de zi care precizează punctele de discuție și, dacă este cazul, punctele în privința cărora urmează să se voteze în cadrul reuniunilor. Atunci când este cazul, ordinile de zi ale configurațiilor relevante ale comitetelor ar trebui să includă puncte specifice privind cercetarea și inovarea în colaborare.

- (88) Comisia ar trebui să adopte acte de punere în aplicare cu aplicabilitate imediată în cazurile justificate corespunzător, atunci când un program de lucru nu a fost adoptat sau atunci când trebuie să fie adoptat rapid pentru a reacționa imediat la o criză sau la alte situații de urgență excepționale similare și justificate corespunzător, impuse de motive imperative de urgență.
- (89) FEC înlocuiește programele instituite prin Regulamentele (UE) 2021/522, (UE) 2021/694³², (UE) 2021/696³³, (UE) 2021/697³⁴, (UE) 2021/783³⁵ și (UE) 2023/588³⁶ și modifică Regulamentele (UE) 2021/696, (UE) 2023/588 și (UE) 2025/2643. În sensul prezentului regulament, trimiterile la criteriile de eligibilitate în temeiul Regulamentului (UE) 2025/2643 ar trebui să fie înțelese ca trimiteri la echivalentele lor respective din prezentul regulament.

³² Regulamentul (UE) 2021/694 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021 de instituire a programului „Europa digitală” și de abrogare a Deciziei (UE) 2015/2240 (JO L 166, 11.5.2021, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/694/oj>).

³³ Regulamentul (UE) 2021/696 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 aprilie 2021 de instituire a Programului spațial al Uniunii și a Agenției Uniunii Europene pentru Programul spațial și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 912/2010, (UE) nr. 1285/2013 și (UE) nr. 377/2014 și a Deciziei nr. 541/2014/UE (JO L 170, 12.5.2021, p. 69, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/696/oj>).

³⁴ Regulamentul (UE) 2021/697 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021 de instituire a Fondului european de apărare și de abrogare a Regulamentului (UE) 2018/1092 (JO L 170, 12.5.2021, p. 149, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj>).

³⁵ Regulamentul (UE) 2021/783 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021 de instituire a unui program pentru mediu și politici climatice (LIFE) și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1293/2013 (JO L 172, 17.5.2021, p. 53, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/783/oj>).

³⁶ Regulamentul (UE) 2023/588 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 martie 2023 de instituire a Programului Uniunii privind conectivitatea securizată pentru perioada 2023-2027 (JO L 79, 17.3.2023, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/588/oj>).

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

Capitolul I

Dispoziții generale

SECȚIUNEA 1

OBIECTIVELE ȘI STRUCTURA FONDULUI

Articolul 1

[Obiect]

- (1) [Prezentul regulament instituie Fondul european pentru competitivitate (denumit în continuare „FEC”), care include programul specific privind cercetarea și inovarea în domeniul apărării menționat la articolul 182 alineatul (3) din TFUE, și stabilește obiectivele FEC, bugetul acestuia pentru perioada 2028-2034, formele de sprijin din partea Uniunii și normele privind acordarea acestui sprijin în cadrul activităților transversale și al politicilor specifice sprijinite de FEC.
- (2) Prezentul regulament stabilește:
 - (a) o componentă pentru „tranziție curată și decarbonizare industrială”, pusă în aplicare prin activitățile prevăzute în capitolele II și IV și care contribuie la obiectivele specifice prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (a);
 - (b) o componentă pentru „sănătate, biotehnologie, agricultură și bioeconomie”, pusă în aplicare prin activitățile prevăzute în capitolele II și V și care contribuie la obiectivele specifice prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (b);
 - (c) o componentă pentru „poziția de lider în sectorul digital”, pusă în aplicare prin activitățile prevăzute în capitolele II și VI și care contribuie la obiectivele specifice prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (c);

- (d) o componentă pentru „reziliență și securitate, industria apărării și spațiu”, pusă în aplicare prin activitățile prevăzute în capitolele II și VII, care include programul specific pentru cercetare și inovare în domeniul apărării menționat la alineatul (1) și care contribuie la obiectivele specifice prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (d).
- (3) Regulamentul instituie, de asemenea, un cadru care vizează asigurarea securității aprovizionării, eliminarea obstacolelor în calea investițiilor și a blocajelor de producție și sprijinirea competitivității bazei industriale a Uniunii.]

Articolul 2

Definiții

- (1) În sensul prezentului regulament, se aplică următoarele definiții:
1. „acord de consiliere” înseamnă un instrument juridic prin care Comisia și partenerul de consiliere precizează condițiile de prestare a serviciilor de consiliere pentru proiecte;
 2. „partener de consiliere” înseamnă o contraparte eligibilă, cum ar fi o instituție financiară sau altă entitate cu care Comisia a încheiat un acord de consiliere pentru a implementa una sau mai multe inițiative de consiliere, altele decât inițiativele de consiliere implementate prin intermediul prestatorilor externi de servicii contractați de Comisie sau prin agenții executive;
 3. „compartiment” înseamnă o parte a instrumentului InvestEU al FEC, astfel cum este prevăzut la articolul 24 alineatul (1), definită în funcție de originea resurselor pe care se bazează sprijinul respectiv;

4. „control” înseamnă capacitatea de a exercita o influență decisivă asupra unei entități juridice, fie în mod direct, fie indirect prin intermediul uneia sau mai multor entități juridice intermediare;
- 4a. „produse din domeniul apărării” înseamnă orice produse din domeniul apărării, astfel cum sunt menționate în anexa la Directiva 2009/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului³⁷, precum și lucrări, bunuri și servicii legate în mod direct de produsele respective pentru oricare stadiu și pentru totalitatea stadiilor din ciclul de viață al acestora în înțelesul articolului 2 litera (c) din Directiva 2009/81/CE³⁸;
5. „structură de conducere executivă” înseamnă organul unei entități juridice desemnat în conformitate cu dreptul intern și care, după caz, este subordonat directorului general sau oricărei alte persoane cu o putere decizională comparabilă și care este autorizat să stabilească strategia, obiectivele și direcția de ansamblu ale entității juridice și supervizează și monitorizează procesul decizional în materie de management;
6. „Grupul BEI” înseamnă Banca Europeană de Investiții (BEI), filialele sale și alte entități înființate în temeiul articolului 28 alineatul (1) din Protocolul nr. 5 privind Statutul Băncii Europene de Investiții (Statutul BEI);
- 6a. „informații UE clasificate” sau „IUEC” înseamnă orice informații sau materiale desemnate ca atare printr-o clasificare de securitate a UE, a căror divulgare neautorizată ar putea cauza prejudicii de diferite grade intereselor Uniunii sau ale unuia sau mai multor state membre;

³⁷ Directiva 2009/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 mai 2009 de simplificare a clauzelor și condițiilor de transfer al produselor din domeniul apărării în interiorul Comunității (JO L 146, 10.6.2009, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/43/oj>).

³⁸ Directiva 2009/81/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind coordonarea procedurilor privind atribuirea anumitor contracte de lucrări, de furnizare de bunuri și de prestare de servicii de către autoritățile sau entitățile contractante în domeniile apărării și securității și de modificare a Directivelor 2004/17/CE și 2004/18/CE (JO L 216, 20.8.2009, p. 76, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj>).

- 6b. „informații preexistente clasificate” înseamnă orice date clasificate, tangibile sau intangibile, care sunt deținute înainte de aderarea la o anumită acțiune și sunt identificate printr-un acord scris, necesare pentru implementarea acțiunii respective. Aceste informații poartă un marcaj de clasificare național sau un marcaj de clasificare UE;
- 6c. „informații generate clasificate” înseamnă orice rezultat clasificat, tangibil sau intangibil, care este generat în cadrul unei anumite acțiuni în temeiul prezentului regulament;
7. „acord de garantare” sau „acord de contribuție” înseamnă un acord încheiat între Comisie și un partener de implementare pentru punerea în aplicare a sprijinului în cadrul instrumentului InvestEU al FEC;
8. „interes public imperativ” înseamnă, în sensul articolului 20, un motiv imperativ pentru acordarea de sprijin din partea Uniunii pentru o anumită acțiune sau pentru un anumit set de acțiuni, ca urmare a contribuției clare și semnificative la realizarea obiectivelor de politică în temeiul articolului 3 din cadrul FEC, în cazul în care absența sau întârzierea sprijinului din partea Uniunii ar putea duce la un risc semnificativ pentru competitivitatea Uniunii, care justifică aplicarea unor norme accelerate și simplificate în procedura de atribuire;
9. „partener de implementare” înseamnă o entitate care implementează, în cadrul gestiunii indirecte, sprijin în cadrul instrumentului InvestEU al FEC;
10. „proiecte importante de interes european comun” (PIIEC) înseamnă proiecte care îndeplinesc toate criteriile prevăzute în comunicarea Comisiei intitulată „Criterii pentru analiza compatibilității cu piața internă a ajutorului de stat destinat să promoveze realizarea unor proiecte importante de interes european comun” sau în orice revizuire ulterioară a comunicării respective;

11. „parcurs investițional” înseamnă continuitatea sprijinului financiar public și privat și a mecanismelor de sprijinire a politicilor puse la dispoziția beneficiarilor de-a lungul întregului lanț de dezvoltare, inclusiv o serie cuprinzătoare de activități implicate în alocarea resurselor financiare și furnizarea de sprijin pentru stimularea inovării și a creșterii economice. Acesta presupune, printre altele, inițierea din etapele de cercetare științifică fundamentală și cercetare aplicată, progresarea prin etapele extinderii, implementarea industrială și avansarea până la apogeul reprezentat de producerea la scară largă, precum și de maturitatea industrială și de internaționalizare;
12. „operațiuni de finanțare și de investiții” sau „operațiuni de finanțare sau de investiții” înseamnă operațiuni menite să asigure finanțare directă sau indirectă, prin intermediul produselor financiare, destinatarilor finali, efectuate de:
- (a) un partener de implementare în nume propriu, realizate de acesta în conformitate cu normele, politicile și procedurile sale interne și contabilizate în situațiile sale financiare sau, după caz, publicate în notele la situațiile financiare respective;
 - (b) în contextul instrumentului financiar InvestEU al FEC, un partener de implementare în nume propriu sau în nume propriu, dar pe seama Comisiei, după caz;
13. „entități juridice” înseamnă o persoană fizică sau juridică creată și recunoscută ca atare în temeiul dreptului Uniunii, al dreptului intern sau al dreptului internațional, inclusiv al structurilor pentru programe europene de armament (SEAP) înființate în conformitate cu Regulamentul (UE) 2025/2643 al Parlamentului European și al Consiliului³⁹, care are personalitate juridică și capacitatea de a acționa în nume propriu, de a-și exercita drepturile și de a avea obligații, sau o entitate care nu are personalitate juridică, astfel cum se menționează la articolul 200 alineatul (2) litera (c) din Regulamentul financiar;

³⁹ JO L, 2025/2643, 29.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2643/oj>.

14. „componentă de politică” înseamnă un domeniu specific în care setul de instrumente al FEC oferă sprijin, astfel cum se specifică la articolul 3 alineatul (2);
15. „achiziție publică înainte de comercializare” înseamnă o achiziție publică de servicii de cercetare și dezvoltare care implică repartizarea riscurilor și a beneficiilor în condițiile pieței, atunci când există o separare clară între serviciile de cercetare și de dezvoltare achiziționate și introducerea de produse finite la scară comercială;
16. „consiliere pentru proiecte” înseamnă consilierea care sprijină investițiile, inclusiv activitățile de consolidare a capacităților și de dezvoltare a pieței, precum și serviciile de accelerare a dezvoltării afacerii oferite de partenerii de consiliere, de prestatorii externi de servicii contractați de Comisie sau prin intermediul agențiilor executive;
17. „marcă de competitivitate” înseamnă o etichetă de calitate acordată unei propuneri prezentate în cadrul unei cereri de propuneri care indică faptul că propunerea respectivă îndeplinește toate cerințele de calitate prevăzute în procedura de atribuire;
18. „întreprindere mică cu capitalizare medie” înseamnă o entitate astfel cum este definită în anexa la Recomandarea 2025/3500 a Comisiei⁴⁰;
19. „întreprindere mică și mijlocie” sau „IMM” înseamnă o microîntreprindere, o întreprindere mică sau o întreprindere mijlocie, astfel cum sunt definite în articolul 2 din anexa la Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei⁴¹;
20. „părți interesate” înseamnă persoanele, grupurile sau organizațiile care sunt vizate de punerea în aplicare a programului și care pot fi implicate în aceasta;

⁴⁰ Recomandarea Comisiei din 21.5.2025 privind definiția întreprinderilor mici cu capitalizare medie.

⁴¹ Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei din 6 mai 2003 privind definirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii (JO L 124, 20.5.2003, p. 36).

21. „infrastructură” înseamnă toate elementele fizice și virtuale necesare pentru prestarea serviciilor și a activităților economice, inclusiv rețelele și activele, precum și activele mobile legate de infrastructură, cu excepția activelor mobile destinate reparațiilor menționate la punctul 21aa de mai jos, care promovează decarbonizarea, reziliența, eficiența, digitalizarea și interoperabilitatea.

21aa. „capabilități logistice și de transport cu dublă utilizare” înseamnă capabilități care pot fi utilizate atât în scopuri de transport civil, cât și în scopuri de transport militar; în timp ce „capabilități de transport” înseamnă orice bunuri, mijloace de transport sau personal care, utilizate separat sau în combinație, pot facilita, permite și executa operațiuni de transport militar, precum și active mobile destinate reparațiilor infrastructurii strategice cu dublă utilizare, „capabilități logistice” înseamnă personalul, echipamentele și serviciile care pot facilita, permite și furniza sprijinul logistic, inclusiv depozitarea și distribuția de combustibil, materiale și alte produse esențiale;

21a. „gestionarea dinamică a disponibilității” înseamnă furnizarea de produse din domeniul apărării la timp, la locul convenit și la nivelurile convenite de disponibilitate, precum și gestionarea riscurilor de disponibilitate care s-ar putea materializa sub forma unor deficite ale produsului din domeniul apărării în cauză; în acest context, „disponibilitate” înseamnă capacitatea produsului din domeniul apărării de a funcționa fără defecțiuni în condiții definite și de a fi gata de utilizare atunci când este necesar;

- 21b. „întreținerea produselor din domeniul apărării” înseamnă toate acțiunile întreprinse pentru a asigura gradul de pregătire și capabilitatea operațională a unui produs din domeniul apărării, în special pentru a păstra echipamentul în condiții specificate sau pentru a-l readuce la condițiile specificate până la sfârșitul utilizării sale, inclusiv pregătirea pentru misiuni, longevitatea și modernizarea, personalizarea și specializarea, inspecția, revizia generală, testarea, întreținerea, modificările, clasificarea în ceea ce privește exploatabilitatea, repararea, recuperarea, reconstrucția, regenerarea, salvarea și canibalizarea;
- 21ba. „ciclu de viață al unui produs din domeniul apărării” înseamnă toate stadiile succesive în care se poate afla un produs din domeniul apărării, de la cercetare și dezvoltare până la scoatere din uz și eliminare;
- 21c. „acțiuni de coordonare și sprijin” înseamnă o acțiune în scopul consolidării capacităților, al diseminării de informații și de cunoștințe și al sensibilizării.

Articolul 3

Obiective

- (1) Obiectivul general al FEC este de a consolida competitivitatea Uniunii, de a contribui la creșterea productivității și la autonomia strategică, reziliența și securitatea Uniunii, sprijinind investițiile cu valoare adăugată la nivelul Uniunii pe întreaga piață internă, în special în sectoarele și tehnologiile strategice, precum și soluțiile inovatoare, de-a lungul întregului parcurs investițional, prin:
- (a) obținerea unui impact tehnologic, economic, social și de mediu de pe urma investițiilor la nivelul Uniunii, inclusiv prin dezvoltarea de inovații disruptive și progresive, precum și de tehnologii emergente, de vârf, cu dublă utilizare și strategice cu potențial economic semnificativ, prin creșterea productivității și prin dezvoltarea și accelerarea producției, a implementării industriale și a introducerii pe piață ale acestora;

- (b) reducerea sau prevenirea dependențelor strategice ale Uniunii și consolidarea rezilienței, a suveranității și a securității economice și energetice a Uniunii, inclusiv prin diversificarea surselor și a piețelor, utilizarea circulară a resurselor, sprijinirea creșterii producției de tehnologii strategice a Uniunii și crearea, consolidarea și protejarea lanțurilor valorice și a infrastructurii critice ale Uniunii, inclusiv împotriva tuturor tipurilor de amenințări, printre altele împotriva amenințărilor cibernetice și hibride precum sabotajul sau dezinformarea;
- (c) remedierea disfuncționalităților pieței și a situațiilor de investiții suboptimale, în special prin atragerea de capital privat și de investitori instituționali, precum și de finanțare publică în mod proporțional, asigurând aditivitatea, evitând suprapunerile, fără a exclude alți investitori privați sau publici, și îndeplinind rolul de platformă integrată pentru furnizarea de sprijin financiar specific întreprinderilor în toate etapele de dezvoltare, inclusiv celor care desfășoară în mod activ activități de producție, activități industriale și activități de introducere pe piață;
- (d) integrarea mai puternică a piețelor de capital ale Uniunii în concordanță cu obiectivul de a realiza Uniunea economiilor și a investițiilor, inclusiv prin instrumente menite să abordeze fragmentarea piețelor de capital ale Uniunii, să elimine barierele și să creeze stimulente pentru investițiile private, precum și să diversifice și să consolideze sursele de finanțare ale întreprinderilor din Uniune în toate statele membre, inclusiv în cele cu piețe de capital mai puțin dezvoltate;
- (e) alinierea sprijinului acordat cercetării, inovării și politicii industriale pentru a transforma excelența Uniunii în domeniul cercetării într-o putere industrială a Uniunii pe piețele mondiale și asigurarea viitorului producției în Europa, promovând totodată o economie europeană inovatoare;

- (f) dezvoltarea și consolidarea infrastructurii transfrontaliere și a infrastructurii critice ale Uniunii, care sunt esențiale pentru competitivitatea, independența strategică și reziliența Uniunii, în special a infrastructurii energetice, de transport, inclusiv de transport militar, digitale, de securitate, de apărare, spațiale, de apă și sociale, precum și a infrastructurii de date și a serviciilor conexe;
- (g) consolidarea competitivității IMM-urilor și a întreprinderilor mici cu capitalizare medie stabilite în Uniune și a capacității acestora de a se dezvolta și a se extinde, în special prin îmbunătățirea accesului lor la finanțare, inclusiv la investiții private, la microfinanțare și la sprijin destinat întreprinderilor sociale, precum și prin facilitarea accesului acestora la finanțarea din partea Uniunii, prin punerea la dispoziție a unor proceduri mai rapide, simplificate și armonizate și prin reducerea sarcinii lor de raportare și asigurarea proporționalității acestei sarcini;
- (h) promovarea unor locuri de muncă de calitate și remedierea deficitelor de competențe esențiale pentru toate formele de ocupare a forței de muncă în sectoare strategice pentru competitivitatea Uniunii, prin investiții atât în competențe orizontale, cât și, în principal, în competențe specifice, contribuind la disponibilitatea competențelor în ceea ce privește viitoarele tehnologii emergente și urmărind asocierea investițiilor cu investiții în competențe;
- (i) asigurarea integrării pieței unice și valorificarea întregului potențial de competitivitate al Uniunii, inclusiv prin sprijinirea, în toate etapele parcursului investițional, a inițiativelor care pot genera câștiguri semnificative în materie de inovare, productivitate și securitate, cu efecte de propagare pozitive asupra pieței unice și asupra rezilienței lanțurilor valorice interne ale Uniunii;
- (k) asigurarea unei tranziții juste către o economie durabilă, decarbonizată și digitală care să fie echitabilă și să sprijine lucrătorii și comunitățile, contribuind la protecția biodiversității și a sănătății umane;
- (ka) sprijinirea acțiunilor de elaborare, punere în aplicare și monitorizare a actelor juridice și a politicilor relevante ale Uniunii.

- (2) În cadrul obiectivelor generale prevăzute la alineatul (1), FEC urmărește în special următoarele obiective specifice:
- (a) în ceea ce privește sprijinirea tranziției curate și a decarbonizării industriale, următoarele obiective specifice:
- (i) sprijinirea decarbonizării industriei europene, inclusiv sprijinirea IMM-urilor și a industriilor energointensive, a producției de tehnologii curate și a lanțurilor de aprovizionare aferente, a creșterii producției și a investițiilor conexe în infrastructură, precum și aducerea unei contribuții la tranziția către o economie durabilă, circulară, eficientă din punct de vedere energetic, al apei și al utilizării resurselor, neutră din punct de vedere climatic, cu impact pozitiv asupra naturii și rezilientă, inclusiv prin punerea în aplicare a unei politici de mediu și într-un mod neutru din punct de vedere tehnologic;
 - (ii) promovarea unor piețe-lider pentru produse, servicii, procese și tehnologii curate;
 - (iii) adoptarea, de către industrii, a unor tehnologii circulare și de decarbonizare, precum și a altor soluții pentru procesele și activitățile lor industriale;
 - (iv) decarbonizarea aprovizionării cu energie, promovarea eficienței energetice, adoptarea de soluții care folosesc energie din surse regenerabile și energie curată, dezvoltarea flexibilității sistemului energetic, dezvoltarea, reziliența, integrarea și digitalizarea infrastructurilor și sistemelor energetice și de transport, încurajarea mobilității inteligente, a combustibililor din surse regenerabile și cu emisii scăzute de carbon și a electrificării, precum și stimularea economiei albastre durabile;
 - (v) dezvoltarea unor modele de afaceri inovatoare bazate pe natură și circulare și a unor soluții bazate pe cerere pentru depoluarea și decarbonizarea construcțiilor, a transporturilor și a industriei, sporind reziliența societală la schimbările climatice.

- (b) în ceea ce privește sprijinirea sănătății, a biotehnologiei, a agriculturii și a bioeconomiei:
- (i) în ceea ce privește sprijinirea sănătății, obiectivele specifice de stimulare a inovării și a competitivității sectorului sănătății în beneficiul cetățenilor și al societății din întreaga Uniune, asigurând în același timp transpunerea inovării în practică, securitatea aprovizionării, precum și capacitatea industrială și capabilitatea necesare pentru a gestiona provocările în materie de sănătate publică și viitoarele amenințări transfrontaliere grave pentru sănătate; îmbunătățirea și protejarea sănătății publice și a sănătății populației, acordând prioritate promovării sănătății și prevenirii bolilor, dezvoltând soluții mai bune de diagnostic și tratament pe toată durata vieții prin integrarea sănătății în toate politicile și prin politici de tip „O singură sănătate”, precum și prin consolidarea inovării, a pregătirii, a durabilității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a autorităților din domeniul sănătății publice;
 - (ii) în ceea ce privește sprijinirea biotehnologiei, obiectivele specifice de a contribui la inovarea, dezvoltarea și extinderea producției, precum și la adoptarea, disponibilitatea și accesibilitatea soluțiilor biotehnologice, inclusiv a medicamentelor, a dispozitivelor medicale, a dispozitivelor medicale pentru diagnostic *in vitro* și a contramăsurilor medicale;
 - (iii) în ceea ce privește sprijinirea politicii în domeniul bioeconomiei, obiectivele specifice de promovare a unei bioeconomii inovatoare și competitive în Uniune, inclusiv în domeniul bioproduselor și materialelor din bioresurse, al producției biotehnologice, al produselor alimentare inovatoare și al bioproduselor chimice; inclusiv sprijinirea IMM-urilor, a start-upurilor și a întreprinderilor în curs de extindere, de promovare a dezvoltării, a extinderii producției și a adoptării, a disponibilității și a accesibilității inovațiilor în domeniul bioeconomiei, inclusiv a celor bazate pe biotehnologii transsectoriale de vârf și pe biosoluții, pentru a le consolida lanțurile de aprovizionare și a le spori reziliența;

- (iv) în ceea ce privește sprijinirea agriculturii și a securității alimentare, obiectivul specific de promovare a competitivității, a inovării, a durabilității și a rezilienței agriculturii, ale sistemelor alimentare (inclusiv prelucrarea alimentelor), ale pescuitului, ale acvaculturii, ale silviculturii și ale zonelor rurale și de coastă, precum și de sprijinire a rolului acestora în atenuarea crizelor climatice, de mediu și în materie de biodiversitate, precum și în protejarea sănătății animalelor și a sănătății plantelor.
- (c) în ceea ce privește sprijinirea poziției de lider în sectorul digital, obiectivele specifice de stimulare a inovării, a competitivității și a suveranității sectorului digital pentru o Uniune competitivă și securizată, aducând beneficii cetățenilor și societății, administrațiilor publice și întreprinderilor din întreaga Uniune. Aceasta include, printre altele, sprijinirea întregului domeniu de aplicare al sectorului digital și al lanțurilor valorice într-un mod cuprinzător și strategic, inclusiv acordarea de sprijin pentru start-upuri, întreprinderile în curs de extindere și IMM-uri, cu accent pe principalele domenii digitale care includ, fără a se limita la acestea, inteligența artificială, tehnologiile și infrastructurile de calcul și de date de înaltă performanță, tehnologiile și infrastructurile cuantice, semiconductorii, materialele avansate, tehnologiile și serviciile software, realitatea augmentată și lumile virtuale, platformele și tehnologiile relevante pentru sectorul mass-media, robotica, tehnologiile și procesele de fabricație aditivă și digitală, tehnologiile și infrastructurile de conectivitate, infrastructurile și serviciile digitale, cum ar fi identitatea digitală, serviciile de încredere și tehnologiile digitale interoperabile, securitatea cibernetică și tehnologiile digitale noi și emergente, precum și tehnologiile și aplicațiile digitale transsectoriale, inclusiv cele cu potențial de dublă utilizare, în special prin:

- (i) dezvoltarea și modelarea unor tehnologii digitale de bază durabile;
 - (ii) construirea unor ecosisteme digitale atractive, competitive, securizate și reziliente și sporirea securității aprovizionării;
 - (iii) construirea, dezvoltarea, modernizarea, finalizarea și implementarea unor aplicații, infrastructuri și servicii digitale de ultimă generație și durabile, inclusiv a unor rețele digitale transeuropene;
 - (iv) sprijinirea transformării digitale și a interoperabilității sectoarelor public și privat;
 - (v) sprijinirea dezvoltării unor competențe digitale avansate, inclusiv a competențelor în materie de securitate cibernetică;
 - (vi) sprijinirea elaborării, punerii în aplicare, monitorizării și asigurării respectării actelor juridice și politicilor relevante ale Uniunii;
 - (vii) consolidarea nivelului ridicat de securitate cibernetică în Uniune și
 - (viii) sprijinirea potențialului de inovare și de competitivitate al industriilor și al sectoarelor culturale și creative.
- (d) în ceea ce privește sprijinirea componentei pentru „reziliență și securitate, industria apărării și spațiu”, următoarele obiective specifice:
- 1. în ceea ce privește sprijinirea unor lanțuri valorice de materii prime critice reziliente, obiectivele specifice de consolidare a autonomiei strategice a Europei, a securității economice și a rezilienței industriei Uniunii, prin:
 - (a) consolidarea diferitelor etape ale lanțului de aprovizionare cu materii prime critice, inclusiv a capacității Uniunii de explorare, extracție, prelucrare, recuperare, reutilizare și reciclare a materiilor prime critice;

- (b) diversificarea surselor de aprovizionare și a piețelor;
 - (c) îmbunătățirea disponibilității în timp util a produselor respective, inclusiv prin reducerea timpului de execuție pentru livrarea acestora, rezervarea timpilor de producție sau stocarea de produse, de produși intermediari sau de materii prime critice;
2. în ceea ce privește sprijinirea bazei industriale și tehnologice de apărare europeană (EDTIB), următoarele obiective specifice:
- (a) promovarea pregătirii industriale în domeniul apărării a Uniunii și a statelor membre prin consolidarea competitivității pe termen lung, a capacității de reacție și a rezilienței EDTIB, inclusiv prin acordarea de sprijin start-upurilor, întreprinderilor în curs de extindere și IMM-urilor, precum și prin promovarea unui ecosistem industrial inovator în domeniul apărării al UE;
 - (b) cercetarea și dezvoltarea în colaborare a unor produse și tehnologii în domeniul apărării, inclusiv a unor tehnologii disruptive pentru apărare;
 - (c) cooperarea pe parcursul întregului ciclu de viață al echipamentelor de apărare, în special în ceea ce privește achizițiile publice în domeniul apărării și dezvoltarea unor proiecte europene de interes comun în domeniul apărării;
 - (d) adaptarea EDTIB la schimbările structurale, inclusiv a capacității acesteia de a asigura disponibilitatea și furnizarea în timp util a produselor din domeniul apărării;
3. în ceea ce privește implementarea sistemelor spațiale și punerea în aplicare a politicii spațiale a Uniunii, următoarele obiective specifice:
- (a) proiectarea, dezvoltarea, implementarea, exploatarea și întreținerea de sisteme spațiale care să furnizeze date, informații și servicii spațiale de înaltă calitate și actualizate, să răspundă nevoilor utilizatorilor și cerințelor de securitate și să sprijine politicile Uniunii, asigurând evoluția acestor sisteme și servicii;

- (b) maximizarea beneficiilor socioeconomice ale activităților spațiale, în special prin încurajarea dezvoltării unei economii spațiale inovatoare și competitive a Uniunii și a utilizării informațiilor, datelor și serviciilor spațiale, și sprijinirea dezvoltării unei veritabile piețe unice pentru activitățile spațiale, inclusiv prin cercetarea și inovarea în colaborare pentru produse și tehnologii spațiale și prin sprijinirea start-upurilor, a întreprinderilor în curs de extindere și a IMM-urilor, susținând în același timp întreprinderile să se dezvolte la nivel internațional;
 - (c) îmbunătățirea siguranței, a securității și a durabilității mediului ale tuturor activităților din spațiul cosmic;
 - (d) promovarea rolului Uniunii ca actor de talie mondială în sectorul spațial și în diplomația spațială;
4. în ceea ce privește sprijinirea industriei de securitate civilă, obiectivele specifice de consolidare a competitivității și a capacității de reacție a industriei europene de securitate civilă, în următoarele domenii:
- (a) securitatea și reziliența infrastructurilor critice și cu dublă utilizare, ale entităților critice și ale tehnologiilor, inclusiv ale infrastructurilor energetice critice;
 - (b) soluții pentru controlul mărfurilor și al persoanelor la frontiere;
 - (ba) protecția frontierelor, securitatea maritimă și securitatea vamală;
 - (c) capacități civile de pregătire, prevenire și răspuns la amenințările la adresa securității;
 - (d) prevenirea și combaterea criminalității, în special a terorismului, a extremismului violent, a criminalității grave și organizate și a infracțiunilor facilitate prin mijloace informatice;
 - (e) consolidarea capabilităților utilizatorilor finali relevanți din sectorul securității civile, inclusiv ale practicienilor din domeniul securității.

Articolul 4

[Buget]

- (1) [Pachetul financiar indicativ pentru execuția FEC în perioada cuprinsă între 1 ianuarie 2028 și 31 decembrie 2034 este de 234 300 000 000 EUR în prețuri curente.
- (2) Repartizarea indicativă a cuantumului menționat la alineatul (1) este următoarea:
 - (a) 11 000 000 000 EUR pentru activități care contribuie la obiectivele generale menționate la articolul 3, puse în aplicare în special prin activități transversale, cum ar fi sprijinul netematic acordat prin intermediul instrumentului InvestEU din cadrul FEC, menționat în capitolul II secțiunea 2, precum și pentru consilierea pentru proiecte din cadrul FEC, colaborarea cu IMM-urile, dezvoltarea competențelor și accesul la finanțare – menționate în capitolul III;
 - (b) 26 210 000 000 EUR pentru obiectivele specifice menționate la articolul 3 alineatul (2) litera (a);
 - (c) 20 393 000 000 EUR pentru obiectivele specifice menționate la articolul 3 alineatul (2) litera (b);
 - (d) 51 493 000 000 EUR pentru obiectivele specifice menționate la articolul 3 alineatul (2) litera (c);
 - (e) 125 204 000 000 EUR pentru obiectivele specifice menționate la articolul 3 alineatul (2) litera (d).
- (3) Angajamentele bugetare pentru activitățile care se desfășoară pe parcursul mai multor exerciții financiare pot fi defalcate pe mai mulți ani, în tranșe anuale.
- (4) Creditele pot fi înscrise în bugetul Uniunii și după 2034 pentru a acoperi cheltuielile necesare îndeplinirii obiectivelor prevăzute la articolul 3, astfel încât să se permită gestionarea acțiunilor care nu au fost finalizate până la încheierea perioadei menționate la alineatul (1) de la prezentul articol, precum și a cheltuielilor care acoperă activitățile operaționale și serviciile esențiale.

- (5) Pachetul financiar menționat la alineatul (1) de la prezentul articol și resursele suplimentare menționate la articolul 5 pot fi utilizate, de asemenea, pentru asistență tehnică și administrativă pentru punerea în aplicare a FEC, cum ar fi activități de pregătire, monitorizare, control, audit și evaluare, sisteme și platforme instituționale de tehnologie a informației, activități de informare și comunicare, inclusiv comunicarea instituțională privind prioritățile politice ale Uniunii și toate celelalte cheltuieli cu asistență tehnică și administrativă sau cu personalul suportate de Comisie pentru gestionarea FEC.]

SECȚIUNEA 2

CADRUL UNIC DE REGLEMENTARE

Articolul 5

Resurse suplimentare

- (1) Statele membre, instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii, țările terțe, organizațiile internaționale, instituțiile financiare internaționale sau alte părți terțe pot aduce contribuții suplimentare financiare sau nefinanciare la FEC sau la oricare dintre obiectivele sale specifice stabilite la articolul 3 alineatul (2), inclusiv contribuții specifice la garanția bugetară și instrumentele financiare din cadrul Instrumentului InvestEU al FEC, astfel cum se menționează la articolul 21. Contribuțiile financiare suplimentare constituie venituri alocate externe în sensul articolului 21 alineatul (2) literele (a), (d) sau (e) sau al articolului 21 alineatul (5) din Regulamentul financiar.

- (2) Resursele alocate statelor membre în cadrul gestiunii partajate pot fi, la cererea acestora, puse la dispoziție pentru FEC în conformitate cu articolul X din Regulamentul (UE) [XXX][Regulamentul FPNR]. Comisia execută direct sau indirect resursele respective, în conformitate cu articolul 62 alineatul (1) litera (a) sau (c) din Regulamentul financiar. Aceste resurse se adaugă cuantumului menționat la articolul 4 și se utilizează în beneficiul statului membru în cauză. În cazul în care Comisia nu și-a asumat un angajament juridic în cadrul gestiunii directe sau indirecte pentru sumele suplimentare puse la dispoziția FEC în conformitate cu prezentul alineat, sumele neangajate corespunzătoare pot fi transferate înapoi, la cererea statului membru în cauză, către unul sau mai multe capitole ale planului sau către capitolele care le succed acestora.
- (3) [Orice venit generat de activitățile și componentele prevăzute în capitolul VII secțiunea 3 din prezentul regulament constituie venit alocat extern în sensul articolului 21 alineatul (5) din Regulamentul financiar pentru FEC sau pentru succesorul acestuia.]
- (4) [[De la 1 ianuarie 2028/data începerii programului], prin derogare de la articolul 212 alineatul (3) primul, al doilea și al patrulea paragraf din Regulamentul financiar, veniturile, rambursările și recuperările din instrumentele financiare finanțate în temeiul prezentului regulament, al predecesorului acestuia și al celor menționate în anexa IV la Regulamentul (UE) 2021/523 se utilizează pentru a furniza sprijin din partea Uniunii în cadrul FEC. Prin derogare de la articolul 21 alineatul (3) litera (f) și în conformitate cu articolul 21 alineatul (5) din Regulamentul financiar, aceste resurse constituie venituri alocate externe pentru FEC.]
- (5) [[De la 1 ianuarie 2028/data începerii programului], prin derogare de la articolul 216 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul financiar, orice excedent de provizioane pentru garanțiile bugetare instituite prin Regulamentele (UE) 2015/1017[2] și (UE) 2021/523[3] poate fi utilizat pentru a furniza sprijin din partea Uniunii în cadrul FEC. Aceste resurse constituie venituri alocate externe în sensul articolului 21 alineatul (5) din Regulamentul financiar pentru FEC.]

Finanțare alternativă, combinată și cumulativă

- (1) FEC se pune în aplicare în sinergie cu alte programe ale Uniunii. O acțiune care a beneficiat de o contribuție din partea Uniunii în contextul unui alt program poate primi o altă contribuție și în cadrul FEC, cu condiția ca contribuțiile respective să nu acopere aceleași costuri. Fără a aduce atingere aplicării normelor specifice pentru sprijinirea politicii în domeniul industriei de apărare, normele programului relevant al Uniunii se aplică contribuției corespunzătoare sau se poate aplica, în cazul tuturor contribuțiilor, un set unic de norme ale oricăruia dintre programele Uniunii care contribuie, fiind posibilă încheierea unui singur angajament juridic. În cazul în care contribuția Uniunii este bazată pe costurile eligibile, sprijinul cumulativ de la bugetul Uniunii nu depășește costurile eligibile totale ale acțiunii și poate fi calculat pe o bază proporțională, în conformitate cu documentele care stabilesc condițiile de acordare a sprijinului.

- (2) Procedurile de atribuire din cadrul FEC pot fi desfășurate în comun cu statele membre, instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii, țările terțe, organizațiile internaționale, instituțiile financiare internaționale sau alte părți terțe, prin gestiune directă sau indirectă, cu condiția să se asigure protecția intereselor financiare ale Uniunii, precum și a intereselor de securitate și apărare ale Uniunii și ale statelor membre. Procedurile de atribuire din cadrul FEC fac obiectul unui set unic de norme și duc la încheierea unui singur angajament juridic. În acest scop, partenerii pot pune resurse la dispoziția FEC în conformitate cu articolul 5 din prezentul regulament sau li se poate încredința punerea în aplicare a procedurii de atribuire, în cazurile aplicabile în conformitate cu articolul 62 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul financiar. În cadrul procedurilor de atribuire comună, reprezentanții partenerilor la procedura de atribuire comună pot fi și membri ai comitetului de evaluare menționat la articolul 153 alineatul (3) din Regulamentul financiar.

Articolul 7

Coordonarea în ceea ce privește FEC și alte programe ale Uniunii

- (1) Comisia asigură coerența strategică și punerea în aplicare consecventă a Fondului european pentru competitivitate, a programului-cadru pentru cercetare și inovare și a Fondului pentru inovare.
- (2) Comisia și statele membre facilitează, într-un mod proporțional cu responsabilitățile fiecăruia, coordonarea și coerența între Fondul european pentru competitivitate și planurile de parteneriat naționale și regionale în ceea ce privește prioritățile comune în materie de competitivitate în anumite domenii-cheie și anumite proiecte considerate de importanță strategică și de interes european comun.
- (3) FEC este pus în aplicare în sinergie și în mod complementar cu Fondul „Europa globală”, pentru a sprijini competitivitatea la nivel mondial, a asigura surse diversificate de aprovizionare și a consolida potențialul și oportunitățile de export ale întreprinderilor europene, precum și cu alte programe ale Uniunii, inclusiv Mecanismul pentru interconectarea Europei, Programul privind piața unică și vămile, Erasmus+ și AgoraEU.

Marca de competitivitate

- (1) În cazul în care programul de lucru prevede posibilitatea de a acorda o marcă de competitivitate, aceasta se acordă propunerilor sau acțiunilor de înaltă calitate care îndeplinesc toate condițiile următoare:
 - (a) au fost evaluate într-o procedură de atribuire din cadrul FEC;
 - (b) respectă cerințele minime de calitate prevăzute în procedura de atribuire respectivă și
 - (ba) respectă orice condiții suplimentare care pot fi stabilite în programul de lucru sau în documentele legate de procedura de atribuire respectivă.
- (3) Statele membre pot sprijini proiecte cărora li s-a acordat o marcă de competitivitate sau pot oferi sprijin prin intermediul FEC punând la dispoziția FEC resurse suplimentare în conformitate cu articolul 5 alineatul (1) sau (2).
- (4) În pofida dispozițiilor de la alineatul (1), proiectele strategice identificate în acte juridice ale Uniunii, care respectă condițiile menționate la alineatul (1) literele (a) și (b), primesc marca de competitivitate.

Articolul 9

Eligibilitate

- (1) Se stabilesc criteriile de eligibilitate pentru a sprijini îndeplinirea obiectivelor generale și specifice prevăzute la articolul 3 din prezentul regulament, în conformitate cu Regulamentul financiar, iar acestea se aplică tuturor procedurilor de atribuire din cadrul FEC.
- (2) Fără a aduce atingere vreunei condiții sau restricții specifice prevăzute în cadrul fiecărei componente de politică sau a fiecărei componente a FEC și în concordanță cu articolul 10, una sau mai multe dintre următoarele categorii de entități juridice pot fi eligibile pentru a primi sprijin din partea Uniunii în procedurile de atribuire din cadrul FEC desfășurate prin gestiune directă și indirectă:
 - (a) entitățile stabilite într-un stat membru sau în țări și teritorii de peste mări;
 - (b) entitățile stabilite într-o țară asociată;
 - (c) organizațiile internaționale;
 - (d) alte entități stabilite în țări terțe neasociate numai dacă finanțarea unor astfel de entități este esențială pentru punerea în aplicare a acțiunii și contribuie la obiectivele prevăzute la articolul 3, în special în cazuri specifice legate de autonomia strategică și de interesul în materie de securitate economică ale Uniunii.

- (3) Pe lângă cele prevăzute la articolul 168 alineatele (2) și (3) din Regulamentul financiar, țările terțe asociate menționate la articolul 11 alineatul (1) din prezentul regulament și organizațiile internaționale pot, după caz, să participe la oricare dintre mecanismele de achiziții prevăzute la articolul 168 alineatele (2) și (3) din Regulamentul financiar și să beneficieze de acestea. Normele aplicabile statelor membre în temeiul articolului 168 din Regulamentul financiar se aplică, *mutatis mutandis*, țărilor terțe asociate și organizațiilor internaționale participante.
- (4) În procedurile de atribuire din cadrul FEC, următoarele activități nu sunt eligibile pentru acordarea de sprijin:
- (a) activitățile care sunt interzise de dreptul Uniunii, de dreptul internațional aplicabil sau de dreptul intern în toate statele membre sau
 - (b) activitățile care sunt deja finanțate integral din alte surse publice sau private.
- (4a) În conformitate cu articolul 136 din Regulamentul financiar, furnizorii cu grad ridicat de risc fac obiectul unor restricții în materie de eligibilitate, în conformitate cu dreptul Uniunii, din motive de securitate.
- (5) Programul de lucru sau documentele referitoare la procedura de atribuire pot preciza mai în detaliu criteriile de eligibilitate stabilite în prezentul regulament.
- (6) Reprezentanții țărilor terțe sau ai organizațiilor internaționale nu participă la deliberările privind criteriile de eligibilitate.

Criterii de atribuire

- (1) În conformitate cu Regulamentul financiar, criteriile de atribuire stabilite în programele de lucru menționate la articolul 15 sau în cererile de propuneri reflectă, după caz, obiectivele generale prevăzute la articolul 3 alineatul (1) și se bazează pe următoarele principii:
 - (a) calitatea propunerilor prezentate având în vedere obiectivele și prioritățile stabilite în cererea de propuneri. Criteriile de calitate includ elemente precum meritul tehnic, caracteristicile inovatoare și funcționale și capacitatea de a obține rezultatele preconizate;
 - (b) impactul rezultatelor preconizate ale propunerilor asupra îndeplinirii obiectivelor și a priorităților stabilite în cererea de propuneri, punând accentul în special pe valoarea adăugată la nivelul Uniunii, pe contribuția la competitivitate, productivitate și reziliență, precum și pe măsura în care proiectul poate depăși obstacolele financiare, cum ar fi absența finanțării pe piață sau situațiile de investiții suboptime, și
 - (c) capacitatea propunerilor de a sprijini activități specifice în temeiul capitolelor III, IV, V, VI și VII secțiunile 1, 3 și 4, după caz, având în vedere natura și obiectivele activităților respective.
- (2) Reprezentanții țărilor terțe sau ai organizațiilor internaționale nu participă la deliberările privind criteriile de atribuire.
- (3) Prezentul articol nu se aplică programelor de lucru adoptate pentru implementarea activităților prevăzute în capitolul VII secțiunea 2.

[Preferința UE]

- (1) [Sprijinul din FEC vizează dezvoltarea producției și a exploatării în Uniune a tehnologiilor și a sectoarelor strategice, în conformitate cu dreptul Uniunii și cu angajamentele internaționale. Procedurile de atribuire pot aplica oricare dintre condițiile stabilite la alineatul (2) pentru a proteja interesele strategice și economice ale Uniunii în materie de securitate, precum și securitatea și activele și serviciile critice pe care le furnizează.
- (2) Programul de lucru, orientările în materie de investiții sau documentele referitoare la procedura de atribuire pot stabili condiții de eligibilitate pentru a asigura competitivitatea Uniunii, inclusiv protecția intereselor economice și autonomia Uniunii atunci când acest lucru este necesar și adecvat, de exemplu prin condiții preferențiale, cum ar fi restricții sau stimulente pentru entitățile Uniunii, limitând în același timp denaturarea pieței unice. Aceste condiții de eligibilitate pot lua următoarele forme:
- (a) restricții de participare și de performanță care impun entităților participante să fie stabilite, să utilizeze instalații sau să desfășoare activități în statele membre și, după caz, în alte țări eligibile. Programul de lucru sau documentele referitoare la procedura de atribuire pot stabili detalii suplimentare privind aplicarea acestor restricții de participare și de performanță;
- (b) restricții de transfer care impun destinatarilor finanțării din FEC, în cursul acțiunii sau în termen de cinci ani calendaristici de la încheierea unei acțiuni, să nu transfere integral sau parțial, direct sau indirect operațiunile, rezultatele sau drepturile de acces și de utilizare aferente, inclusiv acordarea de licențe, dintr-un stat membru eligibil sau dintr-o țară asociată eligibilă către o țară terță neeligibilă. În caz contrar, finanțarea din partea Uniunii poate fi diminuată și poate fi recuperată integral sau parțial. Programul de lucru sau documentele referitoare la procedura de atribuire pot stabili detalii suplimentare privind aplicarea acestor restricții de transfer;

- (c) restricții de furnizare și de conținut care impun destinatarilor finanțării din FEC să asigure un anumit grad minim de utilizare sau de aprovizionare cu echipamente, consumabile și materiale sau cu componente ale acestora utilizate pentru acțiune de la entitățile eligibile menționate la alineatul (2) literele (a) și (b), cu excepția cazului în care produsele și materialele respective nu pot fi obținute în mod rezonabil de la entitățile eligibile în cauză. Programul de lucru sau documentele referitoare la procedura de atribuire pot stabili detalii suplimentare privind aplicarea acestor restricții de furnizare și de conținut;
 - (d) restricții de control care impun destinatarilor finanțării din FEC să obțină și/sau să aibă capacitatea de a decide, fără restricții impuse de entități neeligibile, cu privire la crearea și utilizarea rezultatelor, inclusiv autoritatea juridică și capacitatea practică de a modifica, înlocui sau elimina componente ale rezultatelor care fac obiectul restricțiilor impuse de entități sau țări terțe neeligibile. Programul de lucru sau documentele referitoare la procedura de atribuire pot stabili detalii suplimentare cu privire la aplicarea acestor restricții impuse de autoritatea proiectantă.
- (3) Procedurile de atribuire care afectează securitatea, apărarea sau ordinea publică, în special în ceea ce privește activele și interesele strategice ale Uniunii sau ale statelor sale membre, urmează să fie restricționate în conformitate cu articolul 136 din Regulamentul financiar. Aceste restricții în materie de eligibilitate pot include în special următoarele:
- (a) în ceea ce privește entitățile participante, restricții privind structurile de conducere executivă și restricții privind proprietatea și controlul care limitează participarea tuturor entităților sau a anumitor entități la entitățile cu structură de conducere executivă, precum și dreptul de proprietate și controlul de către persoane fizice sau juridice stabilite în statele membre și, după caz, în alte țări eligibile;

- (b) în ceea ce privește activitățile desfășurate, restricții privind locul executării, utilizarea instalațiilor sau echipamentele care limitează utilizarea pentru toate activitățile sau pentru anumite activități la activele aflate în statele membre sau originare din acestea și, după caz, din alte țări eligibile;
- (c) în ceea ce privește alte restricții de securitate, examinări ale securității și evaluări ale riscurilor, autorizări de securitate, restricții privind drepturile de transfer și de acces, inclusiv acordarea de licențe în vederea asigurării unor garanții adecvate pentru toate rezultatele sau pentru anumite rezultate și pentru alte informații generate sau utilizate de acțiune.]

Articolul 11

Țări terțe asociate la FEC

- (1) FEC poate fi deschis participării următoarelor țări terțe prin asociere totală sau parțială la FEC, în conformitate cu obiectivele prevăzute la articolul 3 și care sunt aplicabile:
 - (a) membrilor Asociației Europene a Liberului Schimb (AELS) care sunt membri ai Spațiului Economic European (SEE), în conformitate cu condițiile prevăzute în Acordul privind SEE, precum și microstatelor europene (Andorra, Monaco, San Marino și Cetatea Vaticanului), în conformitate cu condițiile prevăzute în acordurile relevante;
 - (b) țărilor în curs de aderare, țărilor candidate și țărilor potențial candidate, în conformitate cu principiile generale și cu clauzele și condițiile generale de participare a țărilor respective la programele Uniunii stabilite prin acordurile-cadru, protocoalele și deciziile consiliilor de asociere corespunzătoare sau prin alte acorduri similare și în conformitate cu condițiile specifice prevăzute în acordurile dintre Uniune și țările respective;

- (c) țărilor din cadrul politicii europene de vecinătate, în conformitate cu principiile generale și cu clauzele și condițiile generale de participare a țărilor respective la programele Uniunii stabilite prin acordurile-cadru, protocoalele și deciziile consiliilor de asociere corespunzătoare sau prin alte acorduri similare și în conformitate cu condițiile specifice prevăzute în acordurile dintre Uniune și țările respective;
 - (d) altor țări terțe, în conformitate cu condițiile prevăzute de un acord internațional specific referitor la participarea țării terțe la orice program al Uniunii.
- (2) Acordurile încheiate în scopul participării la FEC, astfel cum se menționează la alineatul (1):
- (a) asigură un echilibru adecvat între contribuțiile și beneficiile țării terțe care participă la FEC;
 - (b) prevăd condițiile de participare la programe, inclusiv calculul contribuțiilor financiare, constând într-o contribuție operațională și într-o taxă de participare, la FEC și la costurile administrative generale ale acestuia;
 - (c) nu conferă țării terțe competențe decizionale în ceea ce privește programul;
 - (d) garantează drepturile Uniunii de a asigura buna gestiune financiară și de a-și proteja interesele financiare;
 - (e) asigură, după caz, protecția intereselor strategice, de securitate, de apărare și de ordine publică ale Uniunii și ale statelor sale membre.

- (3) În sensul alineatului 2 litera (d), țara terță în cauză acordă drepturile și accesul necesare în temeiul Regulamentului financiar și al Regulamentului (UE, Euratom) nr. 883/2013 și garantează faptul că deciziile care impun o obligație pecuniară unor persoane altele decât statele în baza articolului 299 din TFUE, precum și hotărârile și ordonanțele Curții de Justiție a Uniunii Europene sunt executorii.
- (4) Se pot încheia acorduri specifice separate în conformitate cu articolul 218 din TFUE pentru activitățile din cadrul FEC legate de securitate și de furnizarea de servicii securizate și de active critice către Uniune.

Articolul 12

Punerea în aplicare și formele de sprijin din partea Uniunii

- (1) FEC este pus în aplicare prin programe de lucru, în conformitate cu articolul 110 din Regulamentul financiar. Programele de lucru sunt anuale sau multianuale. Se preferă punerea în aplicare a FEC prin programe de lucru multianuale, în funcție de natura și obiectivul activităților implementate.
- (2) FEC este pus în aplicare în conformitate cu Regulamentul financiar prin gestiune directă sau prin gestiune indirectă cu entitățile menționate la articolul 62 alineatul (1) litera (c) din regulamentul menționat.
- (3) Fără a aduce atingere normelor prevăzute la articolul 53a, procedurile de atribuire din cadrul FEC respectă dispozițiile generale ale FEC, astfel cum sunt prevăzute în capitolele I și II din prezentul regulament, care, în caz de conflict, prevalează asupra oricăror alte norme referitoare la activități sau asupra actelor de punere în aplicare ulterioare.

- (4) În cazul în care procedurile de atribuire din cadrul FEC vizează mai multe obiective specifice prevăzute la articolul 3 alineatul (2), programul de lucru poate preciza, în conformitate cu normele aplicabile care sunt cele mai adecvate naturii și caracteristicilor specifice ale activității în cauză și, dacă este cazul, în funcție de componenta predominantă, că procedura de atribuire trebuie să se desfășoare în temeiul normelor aferente unuia dintre obiectivele specifice în cauză prevăzute în capitolele IV-VII din prezentul regulament, în plus față de Regulamentul financiar și de normele generale prevăzute în capitolele I și II din prezentul regulament. În ceea ce privește activitățile aferente obiectivelor prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (d) punctul 2, se aplică normele stabilite în capitolul VII secțiunea 2.
- (5) În conformitate cu articolul 192 din Regulamentul financiar, granturile se acordă în cadrul unor proceduri deschise și competitive, în urma publicării unor cereri de propuneri, cu excepția cazurilor menționate la articolul 198 din regulamentul respectiv, inclusiv la litera (e).
- (6) Sprijinul din partea Uniunii poate fi acordat sub orice formă prevăzută în Regulamentul financiar, în special sub formă de granturi, premii, achiziții, donații nefinanciare, garanții bugetare sau instrumente financiare.
- (7) În cazul în care sprijinul din partea Uniunii este furnizat sub forma unei garanții bugetare sau a unor instrumente financiare, inclusiv atunci când este combinat cu alte forme de sprijin nerambursabil în cadrul unor operațiuni de finanțare mixtă, acesta este executat în conformitate cu titlul X din Regulamentul financiar.

- (8) În cazul în care finanțarea din partea Uniunii se acordă sub formă de grant, inclusiv atunci când este combinată în operațiuni de finanțare mixtă cu alte forme de sprijin rambursabil care nu sunt sprijinite de la bugetul Uniunii, finanțarea se furnizează în conformitate cu titlul VIII din Regulamentul financiar și sub formă de finanțare nelegată de costuri în conformitate cu articolul 125 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul financiar sau, dacă este necesar și în conformitate cu regulamentul respectiv, sub formă de opțiuni simplificate în materie de costuri. Finanțarea poate fi furnizată, de asemenea, sub forma rambursării costurilor eligibile efective în cazul în care obiectivele unei acțiuni nu pot fi îndeplinite în alt mod sau în cazul în care această formă este necesară pentru a permite alte surse de finanțare, inclusiv finanțarea din partea statelor membre.
- (9) În conformitate cu articolul 153 alineatul (3) din Regulamentul financiar, pentru acțiunile de realizare a activităților de cercetare și inovare, comitetul de evaluare poate fi compus parțial sau integral din experți externi independenți.
- (10) Contribuțiile la un mecanism de asigurare reciprocă prevăzut la articolul 30 din Regulamentul (UE) [XXX] al Parlamentului European și al Consiliului [programul-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa] pot acoperi riscul asociat recuperării sumelor datorate de destinatari și sunt considerate o garanție suficientă în sensul articolului 155 din Regulamentul financiar. Nicio garanție sau cauțiune suplimentară nu se acceptă din partea beneficiarilor și nu le este impusă acestora.
- (11) În cazul în care este necesar pentru îndeplinirea obiectivelor prevăzute la articolul 3, unele părți din FEC pot fi puse în aplicare prin parteneriate europene, în conformitate cu normele stabilite la articolul 11 din programul-cadru pentru cercetare și inovare, și pot fi identificate și convenite în strânsă cooperare cu statele membre.

- (11a) În cazul în care este necesar pentru îndeplinirea obiectivelor prevăzute la articolul 3, unele părți din FEC pot fi puse în aplicare prin intermediul proiectelor multinaționale instituite în conformitate cu Decizia (UE) 2022/2481, cum ar fi, mai ales, cele puse în aplicare prin intermediul consorțiilor pentru o infrastructură digitală europeană.
- (12) Pe lângă motivele prevăzute la articolul 132 din Regulamentul financiar, procedurile de atribuire și angajamentele juridice rezultate prevăd posibilitatea de a rezilia un angajament juridic în cazul în care este puțin probabil ca obiectivele acțiunii să fie îndeplinite sau ca acestea să fie îndeplinite în termenele stabilite sau în cazul în care acțiunea și-a pierdut relevanța pentru politici.

Articolul 13

Protecția informațiilor UE clasificate

- (1) Comisia protejează informațiile UE clasificate (IUEC) în conformitate cu normele în materie de securitate prevăzute în Decizia (UE, Euratom) 2015/444 a Comisiei⁴².
- (2) Fiecare stat membru se asigură că oferă un grad de protecție a IUEC echivalent cu normele de securitate prevăzute în Decizia 2013/488/UE a Consiliului⁴³.
- (2a) IUEC pot face obiectul schimbului numai cu țările terțe sau cu organizațiile internaționale care au încheiat un acord cu Uniunea privind schimbul de informații clasificate și protecția acestora, acord care este în vigoare și aplicabil.
- (2b) Sub rezerva alineatului (2a), unei persoane fizice rezidente într-o țară terță sau unei persoane juridice stabilite într-o țară terță i se poate acorda acces la IUEC atunci când se consideră că acest lucru este necesar, de la caz la caz, în funcție de natura și conținutul informațiilor respective, de necesitatea de a cunoaște a destinatarului și în măsura în care acest lucru este în avantajul Uniunii.

⁴² Decizia (UE, Euratom) 2015/444 a Comisiei din 13 martie 2015 privind normele de securitate pentru protecția informațiilor UE clasificate, JO L 72, 17.3.2015, p. 53.

⁴³ Decizia Consiliului din 23 septembrie 2013 privind normele de securitate pentru protecția informațiilor UE clasificate, JO [sr] L 274, [sr] 15.10.2013, p. 1.

- (2c) În cazul în care contractele sau acordurile de grant implică, solicită sau conțin IUEC, autoritățile contractante sau autoritățile care acordă grantul relevante precizează, în cererea de propuneri sau în invitația de participare la procedura de ofertare, măsurile și cerințele necesare în vederea asigurării securității acestor informații la nivelul necesar.
- (2d) Pentru a proteja IUEC, autoritățile contractante sau autoritățile care acordă grantul se asigură că obligațiile contractanților sau ale beneficiarilor în ceea ce privește protecția IUEC utilizate sau create în cadrul executării contractelor sau a acordurilor de grant fac parte integrantă din contractele sau acordurile de grant respective. Cerințele de securitate specifice contractului și grantului sunt descrise într-o anexă de securitate („AS”). Dacă este cazul, cerințele de securitate specifice programului sau proiectului sunt descrise în instrucțiunile de securitate pentru program sau proiect („ISP”).
- (2e) Pentru a se asigura că IUEC sunt clasificate în mod consecvent, Comisia elaborează ghiduri ale clasificărilor de securitate, cu sprijinul experților în materie de securitate numiți de statele membre sau de țările asociate pe teritoriul cărora sunt stabiliți beneficiarii sau contractanții.
- (3) Pentru a facilita schimbul de IUEC cu statele membre și, după caz, cu alți destinatari, inclusiv cu contractanții și beneficiarii relevanți, se utilizează sisteme de schimb acreditate în materie de securitate de către o autoritate competentă de acreditare în materie de securitate pentru protecția IUEC la nivelul necesar de clasificare de securitate.
- (4) Instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii implicate în execuția bugetului Uniunii au acces la informațiile neclasificate necesare în scopul desfășurării procedurilor de atribuire, al executării contractelor sau acordurilor de grant, inclusiv a raportării și plăților, precum și în scopul efectuării verificărilor, analizelor, auditurilor și investigațiilor.
- (4a) Numai instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii care au stabilit norme și proceduri de securitate pentru manipularea și stocarea IUEC ce asigură un nivel de protecție echivalent cu cel asigurat de Comisie sau de Consiliu, după caz, pot avea acces la IUEC. Accesul la IUEC se acordă unei persoane autorizate să acceseze IUEC la nivelul relevant, după caz, numai pe baza principiului necesității de a cunoaște.

Articolul 13a

Protecția procedurilor de atribuire

- (1) În toate etapele procedurilor de atribuire din cadrul FEC care implică informații clasificate, informațiile administrative care sunt neclasificate și care sunt necesare pentru evaluarea, atribuirea sau auditul sprijinului din partea Uniunii, limitate la informații juridice, financiare și procedurale, sunt tratate în conformitate cu următoarele norme:
- (a) se consideră că fac obiectul secretului profesional;
 - (b) sunt accesibile numai destinatarilor care au nevoie să cunoască informațiile respective;
 - (c) transmiterea lor prin mijloace electronice este criptată în conformitate cu cerințele entității expeditoare;
 - (d) utilizatorii unui sistem informatic și de comunicații (SIC) care gestionează astfel de informații sunt identificați înainte de a li se acorda acces la un SIC și sunt autentificați la un nivel de asigurare corespunzător nivelului de risc evaluat;
 - (e) sunt păstrate sub controlul unui deținător responsabil.

SECȚIUNEA 3

GUVERNANȚA

Articolul 13b

Rolul consultativ strategic al Comitetului general al FEC

- (1) Pe lângă rolul său de comitet în sensul Regulamentului (UE) nr. 182/2011, Comitetul general al FEC menționat la articolul 83 alineatul (1) litera (a) consiliază Comisia și oferă recomandări cu privire la:
- (a) direcția strategică generală și prioritățile FEC, ținând seama de obiectivele generale stabilite la articolul 3 alineatul (1) din prezentul regulament;

- (aa) tendințele pe termen lung în materie de competitivitate, domeniile în care se constată disfuncționalități ale pieței și situațiile de investiții suboptimale;
 - (b) sprijinirea IMM-urilor, a start-upurilor și a întreprinderilor în curs de extindere, inclusiv în ceea ce privește facilitarea participării entităților cu mai puțină experiență la FEC;
 - (c) facilitarea cooperării între statele membre prin valorificarea oportunităților care decurg din obiectivele și prioritățile politicilor lor industriale naționale, inclusiv în ceea ce privește cooperarea transfrontalieră și extinderea participării la nivelul întregii Uniuni;
 - (ca) necesitatea de a adapta prioritățile în funcție de evoluția condițiilor economice;
 - (cb) consolidarea legăturii dintre cercetare, inovare și politica industrială pentru a oferi o abordare integrată de-a lungul întregului parcurs investițional.
- (2) Comitetul general al FEC poate, de asemenea, să facă schimb de informații cu privire la aspecte legate de prezentul regulament.
- (2a) În rolul său consultativ în temeiul prezentului regulament, Comitetul general al FEC ține seama, printre altele, de orientările incluse în actele adoptate în cadrul semestrului european, de raportul anual privind piața unică și competitivitatea, de recomandările furnizate de Consiliul strategic al părților interesate din cadrul FEC și de rezultatele consultărilor din cadrul platformelor tematice.
- (3) La prima sa reuniune cu rol consultativ, Comitetul general al FEC își adoptă, pe baza unei propuneri a Comisiei, regulamentul de procedură, care trebuie urmat atunci când Comitetul general al FEC acționează în rolul său consultativ.

- (4) Reuniunile Comitetului general al FEC, în rolul său consultativ strategic, au loc după cum urmează:
- (i) Comitetul general al FEC, în rolul său consultativ, se reunește în ședință ordinară cel puțin o dată pe an și, suplimentar, la cererea unei majorități simple a statelor membre. Comisia convoacă reuniunile și stabilește ordinea de zi, după consultarea membrilor Comitetului general al FEC, în conformitate cu rolul consultativ al Comitetului general al FEC în temeiul prezentului regulament și cu regulamentul său de procedură. Se organizează reuniuni comune între Comitetul general al FEC, în rolul său consultativ, și configurația strategică a comitetului prevăzut la articolul 17b din [Decizia Consiliului privind programul Orizont Europa 2025/0544], în rolul său consultativ, pentru a aborda aspecte de relevanță comună legate de activitățile de cercetare și inovare în colaborare finanțate de componenta „Competitivitate” a pilonului II din programul Orizont Europa.
 - (ii) În plus față de ședințele ordinare descrise la punctul (i), înainte de elaborarea primelor programe de lucru și la trei ani de la începerea programului, Comitetul general al FEC organizează o reuniune strategică la un nivel adecvat pentru a oferi recomandări cu privire la direcția strategică generală și la prioritățile pentru punerea în aplicare a FEC în conformitate cu obiectivele stabilite la articolul 3. Pentru punctele de pe ordinea de zi care abordează aspecte de relevanță comună legate de activitățile de cercetare și inovare în colaborare finanțate de componenta „Competitivitate” a pilonului II din programul Orizont Europa, reuniunea devine o sesiune comună cu configurația strategică a comitetului prevăzut la articolul 17b din [Decizia Consiliului privind programul Orizont Europa 2025/0544], care acționează în rolul său consultativ.

- (iii) În vederea pregătirii reuniunilor strategice menționate la punctul (ii), statele membre sunt în măsură să furnizeze contribuții strategice într-un stadiu incipient cu privire la direcția strategică generală a FEC, ținând seama de toate elementele relevante, inclusiv de tendințele pe termen lung în materie de competitivitate și de domeniile în care se constată o disfuncționalitate a pieței. Comisia pregătește un document strategic multianual al FEC privind direcția strategică generală și prioritățile FEC, care acoperă, de asemenea, activitățile de cercetare și inovare în colaborare finanțate de componenta „Competitivitate” a pilonului II din programul Orizont Europa, ținând seama de contribuțiile statelor membre, precum și de analizele relevante și de contribuțiile bazate pe dovezi ale altor părți interesate, după caz. Acest document este discutat în cadrul reuniunilor strategice menționate la punctul (ii).
- (iv) Recomandările rezultate în urma discuțiilor din cadrul reuniunilor strategice menționate la punctul (ii) sunt luate în considerare, fără angajarea Comisiei, la punerea în aplicare a prezentului regulament.

Articolul 14

Consiliul părților interesate din cadrul FEC

- (1) Se instituie un consiliu al părților interesate din cadrul FEC.
- (2) Membrii Consiliului părților interesate din cadrul FEC sunt numiți de Comisie, în urma unui proces transparent și a unei cereri deschise de nominalizări sau de exprimare a interesului, în funcție de ceea ce consideră Comisia că este mai oportun. Atunci când numește membrii Consiliului părților interesate din cadrul FEC, Comisia ține seama de necesitatea de a asigura un echilibru sectorial, acordând o atenție deosebită sectoarelor strategice, tipului de organizație, inclusiv investitorilor privați, reprezentanților industriei și experților în cercetare și inovare, de exemplu din mediul academic, și dimensiunii, inclusiv reprezentanților IMM-urilor, competențelor de specialitate, genului, vârstei și distribuției geografice. Mandatul membrilor consiliului este limitat la patru ani și poate fi reînnoit o singură dată. Membrii consiliului acționează cu integritate și probitate.

- (3) Comisia stabilește normele detaliate privind selecția și componența, remunerarea, regulamentul de procedură, conflictele de interese și confidențialitatea pentru Consiliul părților interesate din cadrul FEC. Membrii Consiliului părților interesate din cadrul FEC au obligația de a respecta normele respective.
- (4) Consiliul părților interesate din cadrul FEC oferă, pe baza informațiilor furnizate de un observator al tehnologiilor emergente, consiliere cu privire la direcția generală pentru FEC referitor la:
- (a) tendințele pe termen lung în materie de competitivitate și referitor la domeniile în care se constată disfuncționalități ale pieței și situații de investiții suboptimale care ar putea fi remediate prin punerea în aplicare a FEC;
 - (b) identificarea portofoliilor strategice de proiecte în cadrul activităților FEC și între acestea.

În scopul furnizării de consiliere în temeiul primului paragraf litera (b), Consiliul părților interesate din cadrul FEC poate fi compus din diferite configurații orientate spre politici.

- (4a) Consilierea oferită de Consiliul părților interesate din cadrul FEC este comunicată Comitetului general al FEC menționat la articolul 13b.

Articolul 14a

Platforme tematice

Comisia pune la dispoziție platforme tematice colaborative pentru a asigura consultarea părților interesate atunci când se elaborează programele de lucru. Pot avea loc consultări pe multiple teme pentru a asigura coerența între programele de lucru cu privire la aspecte de natură orizontală, în special în ceea ce privește IMM-urile.

Comitetul pentru investiții din cadrul Instrumentului InvestEU al FEC

- (5) Se instituie un comitet pentru investiții pe deplin independent în cadrul Instrumentului InvestEU al FEC (denumit în continuare „Comitetul pentru investiții”).
- (6) Comitetul pentru investiții se reunește în configurații diferite, care corespund componentelor de politică prevăzute la articolul 1 alineatul (2). Componenta fiecărei configurații asigură reprezentarea unor vaste competențe de specialitate în ceea ce privește sectoarele economice și tehnologice vizate de componenta de politică specifică, precum și în ceea ce privește piețele geografice din Uniune și lanțurile valorice mondiale. Componenta Comitetului pentru investiții reflectă un echilibru de gen.
- (6a) Comitetul pentru investiții își îndeplinește atribuțiile în mod imparțial și în interesul exclusiv al FEC. Membrii Comitetului pentru investiții nu solicită și nu acceptă instrucțiuni de la partenerii de implementare, de la instituțiile Uniunii, de la statele membre sau de la oricare alt organism public sau privat.
- (7) Comitetul pentru investiții examinează propunerile de operațiuni de finanțare și de investiții, care pot lua forma unor operațiuni-cadru, prezentate de partenerii de implementare în vederea acoperirii acestora în cadrul instrumentului InvestEU al FEC și verifică conformitatea lor cu normele aplicabile în cadrul instrumentului InvestEU al FEC și cu cerințele prevăzute la articolul 212 alineatul (2) litera (a), ținând seama de expunerea la niveluri mai ridicate de riscuri pe care actorii financiari privați sunt în măsură sau dispuși să o accepte, și la articolul 212 alineatul (2) literele (b), (d) și (h) din Regulamentul financiar. În cadrul examinării, Comitetul pentru investiții ține seama de obiectivele prevăzute la articolul 3 și de orientările în materie de investiții. În urma examinării, Comitetul pentru investiții decide cu privire la aprobarea operațiunilor de finanțare și de investiții propuse în vederea acoperirii în cadrul instrumentului InvestEU al FEC.

- (7a) Comisia stabilește normele detaliate privind selecția și componența, remunerarea, regulamentul de procedură, conflictele de interese și confidențialitatea aplicabile Comitetului pentru investiții.

Articolul 14c

Consiliul consultativ din cadrul instrumentului InvestEU al FEC

- (7aa) Se instituie un consiliu consultativ în cadrul instrumentului InvestEU al FEC (denumit în continuare „Consiliul consultativ”).
- (8) Consiliul consultativ este alcătuit din câte un reprezentant al fiecărui partener de implementare și câte un reprezentant al fiecărui stat membru. Consiliul consultativ evaluează performanța și impactul instrumentului InvestEU al FEC, inclusiv contribuțiile statelor membre, astfel cum se prevede la articolul 5 alineatul (1), și ale altor programe ale UE, astfel cum se prevede la articolul 23 alineatul (2), ținând seama de informațiile furnizate anual de Comisie cu privire la punerea în aplicare a instrumentului InvestEU al FEC, inclusiv efectul de levier, efectul multiplicator, mobilizarea de capital privat și o evaluare a adecvării ratei de provizionare a garanției bugetare în conformitate cu articolul 41 alineatul (5) din Regulamentul financiar, precum și cu privire la consilierea pentru proiecte, în vederea asigurării coerenței globale a FEC. Consiliul consultativ oferă consiliere cu privire la conceperea produselor financiare, la mobilizarea finanțării private pentru a sprijini prioritățile și inițiativele de politică ale UE, inclusiv mecanismul pentru extindere menționat la articolul 22, precum și cu privire la direcția strategică și operațională în domeniul său de competență, printre altele în ceea ce privește orientările în materie de investiții, asigurând alinierea la prioritățile industriale și în materie de competitivitate ale Uniunii. De asemenea, oferă consiliere cu privire la coordonarea cu CEI pentru a asigura complementaritatea cu alte finanțări din partea Uniunii sau cu alte investiții private. Consiliul consultativ este prezidat de un reprezentant al Comisiei. Reprezentantul Grupului BEI îndeplinește funcția de vicepreședinte.

- (9) Comisia stabilește normele detaliate privind componența și regulamentul de procedură, inclusiv privind conflictele de interese și confidențialitatea pentru Consiliul consultativ.
- (10) Comisia inițiază periodic dialoguri de examinare a politicilor cu fiecare partener de implementare pentru a discuta progresele înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a produselor financiare și a acordurilor financiare și pentru a aborda evoluțiile relevante în materie de politici.

Capitolul II

SETUL DE INSTRUMENTE AL FEC

SECȚIUNEA 1

GRANTURI, ACHIZIȚII PUBLICE ȘI INSTRUMENTE DE COORDONARE A POLITICII INDUSTRIALE

Articolul 15

Programe de lucru

- (1) Programele de lucru menționate la articolul 12 stabilesc:
- (a) acțiunile și bugetul aferent din partea FEC, precum și acțiunile prevăzute în partea specifică dedicată a programelor de lucru menționată la alineatul (2);
 - (b) instrumentele și formele de finanțare;
 - (c) criteriile de eligibilitate și, după caz, de atribuire;
 - (d) o rată unică de cofinanțare pe acțiune pentru granturile bazate pe costuri reale;
 - (e) acțiunile cărora li se aplică mecanismul de asigurare reciprocă instituit în temeiul Regulamentului (UE) [XXX] [Orizont Europa];
 - (f) normele aplicabile acțiunilor care urmăresc mai multe obiective specifice;

- (g) acțiunile cărora li se aplică norme specifice, în special în ceea ce privește dreptul de proprietate, exploatarea și diseminarea, transferul și acordarea de licențe, precum și drepturile de acces la rezultate;
 - (h) acțiunile care beneficiază de mecanismele prevăzute la articolul 20 și motivele care justifică aplicarea acestor mecanisme;
 - (ha) după caz, posibilitatea de a acorda o marcă de competitivitate, astfel cum se menționează la articolul 8, și eventuale condiții suplimentare pentru o astfel de acordare;
 - (hb) după caz, utilizarea instrumentelor de coordonare a politicii industriale menționate la articolele 16-19 din prezentul regulament, inclusiv norme de utilizare a instrumentelor respective în situații specifice;
 - (hc) după caz, situațiile excepționale specifice și justificate în mod corespunzător în temeiul articolului 20 alineatul (2) literele (a), (b) și (c).
- (1a) Comisia adoptă, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, programele de lucru pentru îndeplinirea obiectivelor specifice menționate la articolul 3 alineatul (2) și a activităților orizontale menționate în capitolul III. Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 83 alineatul (3).
- (2) Programele de lucru adoptate în conformitate cu alineatul (1a) integrează, într-o parte specifică dedicată, activitățile de cercetare și inovare în colaborare menționate la articolul 15 alineatul (3) din [Orizont Europa], precum și bugetul dedicat acestora.
- (2a) Programele de lucru descriu, într-o parte specifică dedicată, modul în care urmăresc să sprijine IMM-urile, inclusiv ținând seama de articolul 29 și de măsurile adaptate pentru a asigura participarea efectivă a IMM-urilor.
- (6) Din motive imperioase de urgență justificate corespunzător, legate de necesitatea unei reacții imediate la o criză sau la alte situații de urgență similare excepționale și motivate corespunzător, Comisia poate adopta un program de lucru prin intermediul unor acte de punere în aplicare imediat aplicabile în conformitate cu procedura menționată la articolul 83 alineatul (4).

Articolul 16

Generator de lanțuri valorice pentru piața unică

- (1) Pentru a promova lanțuri valorice reziliente ale Uniunii și a consolida piața unică, programele de lucru pot include, pentru anumite sectoare strategice, cereri de propuneri competitive specifice legate de extinderea lanțurilor valorice, care ar putea contribui la reziliența și securitatea economică a Uniunii prin consolidarea și protejarea lanțurilor valorice critice ale Uniunii și prin diversificarea surselor de aprovizionare, inclusiv din lanțuri valorice integrate ale Uniunii.
- (1a) Cererile de propuneri menționate la alineatul (1) sprijină atât pregătirea proiectelor, cât și atragerea de capital public și, în special, de capital privat suplimentar cu scopul de a integra furnizorii, producătorii și inovatorii din diferite state membre și de a diversifica sursele de aprovizionare.
- (1b) Programul de lucru poate prevedea cereri de propuneri specifice care să vizeze IMM-urile sau poate include măsuri specifice de facilitare a participării IMM-urilor la consorții, în vederea consolidării cooperării transfrontaliere și a extinderii participării la nivelul întregii Uniuni. Propunerile prezentate în cadrul acestor cereri sunt evaluate pe baza criteriilor stabilite la articolul 9a alineatul (1).

Articolul 17

Pionieri ai UE în domeniul tehnologiei

- (1) Programele de lucru pot include proceduri de atribuire specifice ascendente în două etape care să identifice și să sprijine pionierii UE din domeniul tehnologiei prin consorții orientate către industrie, valorificând rolul acestora de catalizatori ai inovării și ai exporturilor, și care să consolideze poziția lor competitivă la nivel mondial, alături de cea a partenerilor și a furnizorilor lor europeni care sunt IMM-uri, prin investiții în noi soluții și prin identificarea de parteneri relevanți. Se poate acorda sprijin atât pentru pregătirea proiectelor, cât și pentru atragerea de capital public și, în special, de capital privat suplimentar.

- (2) În prima etapă a procedurilor de atribuire menționate la alineatul (1), se poate publica o cerere deschisă, competitivă și transparentă de exprimare a interesului pentru bunuri, lucrări sau servicii care ar putea contribui la competitivitatea Uniunii în general sau într-un anumit sector fără a specifica tipul de activități sau instrumentul de execuție bugetară care urmează să fie utilizat.
- (3) În a doua etapă a procedurilor de atribuire menționate la alineatul (2), se acordă sprijin pentru analiza capitalului public și, în special, a capitalului privat, precum și pentru atragerea acestora.
- (4) Evaluarea propunerilor și a ofertelor depuse în cadrul procedurilor de atribuire menționate la alineatul (1) și realizarea clasamentului acestora se realizează pe baza unor criterii de atribuire, în conformitate cu articolul 9a.
- (5) Comitetul de evaluare menționat la articolul 153 alineatul (3) din Regulamentul financiar stabilește cel mai potrivit instrument de execuție bugetară și propune cuantumul maxim și forma contribuției Uniunii.

Articolul 18

Acțiuni de creștere a producției

- (1) În temeiul articolului 196 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul financiar, contribuțiile financiare pot fi acordate, în situații excepționale și justificate în mod corespunzător, dacă acest lucru este necesar pentru realizarea proiectelor de producție esențiale pentru consolidarea rezilienței Uniunii, astfel cum se menționează la articolul 3 alineatul (1) litera (b), sau pentru activități necesare în vederea asigurării securității, rezilienței sau continuității serviciilor în sprijinul obiectivelor menționate la articolul 3 alineatul (2) litera (d), unor acțiuni care au început cu până la 9 luni înainte de data depunerii propunerii pentru acțiunile respective.
- (2) Programele de lucru sau documentele legate de procedurile de atribuire stabilesc condiții specifice pentru a se asigura că sprijinul este necesar și proporțional, garantează faptul că adăitionalitatea finanțării nu permite supracompensarea și dubla finanțare, este temporar, scade în timp și urmează proceduri de atribuire competitive și orientate spre impact.

Articolul 19

[Finanțări suplimentare pentru PIIEC]

- (1) [FEC poate sprijini:
 - (a) proiecte care participă direct la un PIIEC aprobat de Comisie în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE;
 - (b) proiecte ulterioare bazate pe rezultatele PIIEC, cu condiția unor investiții private semnificative.
- (2) Orice sprijin din partea FEC pentru PIIEC menționat la alineatul (1) este condiționat de cofinanțarea națională.]

Articolul 20

Acțiuni accelerate și specifice pentru asigurarea competitivității

- (1) [Pentru a crea sau a facilita posibilitatea acordării de sprijin din partea Uniunii pentru acțiuni de interes public imperativ sau sensibile la factorul timp, care altfel nu ar putea fi realizate în mod eficace în baza normelor obișnuite aplicabile bugetului Uniunii sau politicilor sectoriale, programele de lucru pot identifica anumite proceduri de atribuire, în cadrul gestiunii directe sau indirecte, care pot beneficia de anumite completări, excepții și derogări de la legislația aplicabilă, în cursul procedurii de atribuire sau al desfășurării activităților sprijinite, sub rezerva îndeplinirii tuturor condițiilor următoare:
 - (a) acțiunea este necesară și adecvată pentru îndeplinirea obiectivelor acțiunii în conformitate cu obiectivele generale sau specifice ale programului;
 - (b) acțiunea este justificată în mod corespunzător de un interes public imperativ și/sau este sensibilă la factorul timp sau ambele;
 - (c) acțiunea nu poate fi realizată în mod eficace în baza normelor obișnuite aplicabile procedurilor de atribuire.]

(2) În conformitate cu alineatul (1), unei proceduri de atribuire i se pot aplica una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

(a) în cazul granturilor, fără a aduce atingere utilizării procedurilor competitive ori de câte ori este cazul, în conformitate cu articolul 192 alineatul (1) și în plus față de articolul 198 din Regulamentul financiar, programele de lucru pot, în situații excepționale și justificate în mod corespunzător, preciza că o procedură de atribuire ia forma unei intervenții specifice pentru:

1. a stabili un quantum până la care pot fi identificate și solicitate propuneri cărora li s-a acordat marca de competitivitate menționată la articolul 8 din prezentul regulament, dar care nu au primit finanțare din partea Uniunii din cauza lipsei de fonduri. Solicitanții pot fi invitați să își prezinte din nou propunerea fără o cerere de propuneri. În cazul în care propunerea este prezentată din nou fără modificări substanțiale, autoritatea care acordă grantul poate decide să se bazeze întru totul pe evaluarea pozitivă anterioară, pe eventualele controale efectuate anterior și pe documentele justificative depuse. Motivele pentru atribuirea unui grant acțiunii individuale respective sunt justificate corespunzător în decizia de atribuire, iar lista acțiunilor cărora li s-a atribuit un grant se publică în raportul anual de activitate menționat la articolul 74 alineatul (9) din Regulamentul financiar sau
2. a identifica o acțiune și beneficiarii săi sau un domeniu de politică și categoriile sale de beneficiari și a stabili un quantum până la care se pot solicita propuneri în vederea extinderii acțiunilor din cadrul FEC sau al altor programe ale Uniunii, cu scopul de a continua activitățile sau de a adăuga activități sau entități suplimentare ori de a dezvolta în continuare rezultatele. În cazul în care acțiunile și beneficiarii nu sunt identificați în mod individual în programul de lucru, motivele pentru atribuirea unui grant acțiunii individuale respective sunt justificate corespunzător în decizia de atribuire, iar lista acțiunilor cărora li s-a atribuit un grant se publică în raportul anual de activitate menționat la articolul 74 alineatul (9) din Regulamentul financiar. Atribuirea poate lua forma unei modificări a acțiunii inițiale prin adăugarea de noi activități și prin creșterea contribuției maxime a Uniunii sau

3. a identifica, în situații excepționale în care niciuna dintre celelalte acțiuni prevăzute la punctele 1 și 2 nu ar putea îndeplini obiectivul acțiunii, o acțiune de interes public imperativ justificat pentru Uniune și pentru beneficiarii sau categoriile de beneficiari care pot fi invitați să prezinte o propunere fără o cerere de propuneri. Motivele pentru atribuirea unui grant acțiunii individuale respective sunt justificate corespunzător în decizia de atribuire, iar lista acțiunilor cărora li s-a atribuit un grant se publică în raportul anual de activitate menționat la articolul 74 alineatul (9) din Regulamentul financiar;
- (b) prin derogare de la articolele 199, 201 și 203 din Regulamentul financiar privind granturile sau de la articolul 170 alineatul (1) literele (b) și (c) și alineatul (2) din regulamentul respectiv privind achizițiile publice, programele de lucru pot preciza, în situații excepționale și justificate în mod corespunzător, că o procedură de atribuire ia forma unei intervenții accelerate pentru:
1. a reduce cerințele pentru decizia de atribuire și semnarea angajamentelor juridice la o evaluare preliminară a criteriilor de atribuire și de excludere. Într-un astfel de caz, decizia de atribuire se ia exclusiv pe baza unei declarații pe propria răspundere a solicitanților și a ofertanților privind criteriile de selecție și de eligibilitate, fără a se solicita documente justificative în acest sens în cursul evaluării preliminare. Evaluarea finală, inclusiv în ceea ce privește criteriile de selecție și de eligibilitate, precum și eventualele solicitări de documente justificative relevante se finalizează în termen de trei luni de la semnarea angajamentului juridic și
 2. a prevedea obligația de notificare a rezultatelor evaluării preliminare solicitanților sau ofertanților în termen de 30 de zile calendaristice de la termenul de depunere a propunerilor sau a ofertelor. Decizia de atribuire se ia în termen de 60 de zile calendaristice de la termenul de depunere a propunerilor sau a ofertelor și, după caz, este exceptată de la procedurile prevăzute la articolul 83. Până la finalizarea evaluării finale nu se plătește nicio prefinanțare;

- (c) prin derogare de la articolul 9 din prezentul regulament, programele de lucru pot preciza, în situații excepționale și justificate în mod corespunzător, că o procedură de atribuire ia forma unei intervenții cu scop de stimulent pentru a permite o derogare temporară și condiționată de la respectarea unei anumite părți a criteriilor de eligibilitate în cursul procedurii de atribuire și a unor părți ale modului de realizare a acțiunii, în special în ceea ce privește locul de stabilire. Respectarea criteriilor de eligibilitate la care s-a renunțat temporar se efectuează și se evaluează în schimb în cursul realizării acțiunii, într-un interval de timp specificat în angajamentul juridic. În cazul în care criteriile de eligibilitate la care s-a renunțat temporar nu sunt îndeplinite la data specificată, acțiunea trebuie considerată neeligibilă în întregime și orice finanțare din partea Uniunii trebuie recuperată integral. Pentru intervențiile cu scop de stimulent nu se plătește nicio prefinanțare;
- (d) programele de lucru pot institui proceduri speciale de atribuire, de tip ascendent în două etape, în conformitate cu următoarele norme:
1. în prima etapă se poate lansa o cerere de exprimare a interesului fără specificarea tipului de activități sau a instrumentului de execuție bugetară care urmează să fie utilizat, astfel încât solicitanții, ofertanții și entitățile evaluate pe bază de piloni să poată prezenta propuneri de proiecte sau oferte de bunuri, lucrări sau servicii care ar putea contribui la competitivitatea Uniunii în general sau într-un sector anume;
 2. evaluarea propunerilor și a ofertelor și realizarea clasamentului acestora se realizează pe baza criteriilor de atribuire, în conformitate cu articolul 9a din prezentul regulament. Comitetul de evaluare menționat la articolul 153 alineatul (3) din Regulamentul financiar stabilește cel mai potrivit instrument de execuție bugetară în cadrul gestiunii directe sau indirecte, opțiunile fiind în special granturi, achiziții publice, donații nefinanciare, acorduri de contribuție sau alte tipuri de sprijin, și propune cuantumul maxim și forma contribuției Uniunii;

3. în a doua etapă, în cadrul bugetului disponibil, proiectele sau ofertele evaluate cu succes sunt invitate să își adapteze și să își completeze propunerea sau oferta în conformitate cu concluziile Comitetului de evaluare menționat la articolul 153 alineatul (3) din Regulamentul financiar. În ceea ce privește celelalte aspecte, procedura de atribuire se desfășoară în conformitate cu normele prevăzute la articolul 12 din prezentul regulament, astfel cum sunt aplicabile instrumentului de execuție bugetară respectiv.

(2a) Procedurile de atribuire desfășurate în temeiul prezentului articol rămân excepționale, evită denaturarea nejustificată a concurenței și nu reprezintă partea predominantă din bugetul alocat în cadrul unui anumit program de lucru. Astfel de proceduri se pun în aplicare numai în cazul în care acest lucru este justificat în conformitate cu definiția menționată la articolul 2 alineatul (1) punctul 8 și în cazul în care acțiunea nu ar putea fi realizată în mod eficace în alt mod, astfel cum se indică la alineatul (1), în urma unei disfuncționalități a pieței sau a unei situații de investiții suboptimale clar identificate sau a unei situații în care factorul timp este critic și cu condiția asigurării unui acces echitabil, deschis și nediscriminatoriu pentru toți participanții eligibili la piață.

- (3) În conformitate cu alineatul (1), în cazul acțiunilor care presupun planificarea, construirea și exploatarea de instalații finanțate în urma procedurilor de atribuire, programele de lucru pot stabili că, în funcție de natura acțiunii, aceasta este de interes public și ar putea constitui un motiv imperativ de interes public major în sensul articolului 6 alineatul (4) și al articolului 16 alineatul (1) litera (c) din Directiva 92/43/CEE a Consiliului⁴⁴ și al articolului 4 alineatul (7) din Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului⁴⁵, în interesele apărării în sensul articolului 2 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului⁴⁶ și în interesele siguranței și sănătății publice în sensul articolului 9 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului⁴⁷, în conformitate cu actele juridice aplicabile ale Uniunii și în condițiile stabilite în acestea, cum ar fi Regulamentul privind industria „zero net”, Regulamentul privind materiile prime critice, Directiva privind energia din surse regenerabile sau pachetul omnibus privind pregătirea pentru apărare [COM(2022) 349], sub rezerva îndeplinirii celorlalte condiții prevăzute în dispozițiile respective.

⁴⁴ Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (JO L 206, 22.7.1992, p. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj>).

⁴⁵ Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei (JO L 327, 22.12.2000, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj>).

⁴⁶ Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH), de înființare a Agenției Europene pentru Produse Chimice, de modificare a Directivei 1999/45/CE și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 793/93 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 1488/94 al Comisiei, precum și a Directivei 76/769/CEE a Consiliului și a Directivelor 91/155/CEE, 93/67/CEE, 93/105/CE și 2000/21/CE ale Comisiei (JO L 396, 30.12.2006, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj>).

⁴⁷ Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice (JO L 20, 26.1.2010, p. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj>).

SECȚIUNEA 2

INSTRUMENTUL INVESTEU AL FEC

Articolul 21

Cadrul general

- (1) În calitate de instrument orizontal de realizare a politicilor interne ale Uniunii, instrumentul InvestEU al FEC conține garanția bugetară și instrumentele financiare definite la articolul 2 punctele 9 și, respectiv, 30 din Regulamentul financiar, inclusiv atunci când sunt combinate cu sprijin nerambursabil în cadrul unei operațiuni de finanțare mixtă, care servesc scopului de a contribui la obiectivele generale și specifice prevăzute la articolul 3. Instrumentul InvestEU al FEC poate fi pus în aplicare în sinergie cu alte activități naționale sau activități ale Uniunii, inclusiv prin intermediul compartimentelor destinate statelor membre.
- (2) Instrumentul InvestEU al FEC vizează disfuncționalități ale pieței sau situații de investiții suboptimale. Instrumentul InvestEU al FEC poate, în special, să ofere sprijin, prin intermediul partenerilor de implementare, prin împrumuturi, garanții, contragaranții, instrumente ale pieței de capital, orice altă formă de finanțare sau de îmbunătățire a calității creditului, inclusiv datorii subordonate, ori investiții de capital sau cvasicapital furnizate direct sau indirect prin intermediari financiari, fonduri, platforme de investiții sau alte vehicule, care urmează să fie canalizate către destinatarii finali.
- (3) [Cuantumul maxim al garanției bugetare din cadrul compartimentului pentru Uniune al instrumentului InvestEU al FEC este de 70 000 000 000 EUR în prețuri curente.] Acesta este provizionat la o rată de 50 %.
- (3a) % din garanția UE din cadrul compartimentului pentru UE al instrumentului InvestEU al FEC se acordă Grupului BEI.

- (4) Sprijinul acordat prin intermediul instrumentului InvestEU al FEC este un mijloc preferat de punere în aplicare în cadrul FEC. [Cuantumul minim al sprijinului acordat de Uniune din FEC prin intermediul instrumentului InvestEU al FEC este de 17 000 000 000 EUR, pentru a fi utilizat în sprijinul obiectivelor generale și specifice prevăzute la articolul 3.] Cuantumul minim al sprijinului acordat de Uniune din FEC prin intermediul instrumentului InvestEU al FEC se majorează și mai mult cu o parte din contribuțiile din cuantumurile indicative pentru cele patru componente de politică stabilite la articolul 4 prin intermediul programelor de lucru menționate la articolul 15 și al altor programe ale Uniunii. Contribuțiile respective reprezintă cel puțin [Y] % din alocările combinate pentru componentele de politică menționate la articolul 4 alineatul (2) literele (b)-(e) și se utilizează pentru obiectivele specifice relevante ale componentelor de politică respective prevăzute la articolul 3 alineatul (2). Contribuțiile se utilizează pentru provizionarea garanției bugetare sau pentru finanțarea instrumentelor financiare, inclusiv a celor ale mecanismului pentru extindere menționat la articolul 22.
- (5) Comisia este împuternicită să adopte orientări în materie de investiții sub formă de acte delegate în conformitate cu articolul 84 pentru a completa prezentul regulament prin definirea mai în detaliu a domeniului de intervenție în sprijinul obiectivelor generale și specifice prevăzute la articolul 3. Orientările în materie de investiții sunt elaborate în strânsă legătură cu Grupul BEI și cu alți potențiali parteneri de implementare. Orientările în materie de investiții stimulează partenerii de implementare să își asume riscuri mai mari.
- (6) Se aplică următoarele norme privind provizionarea menționată la alineatul (3):
- (a) rata de provizionare se evaluează anual, ținând seama de riscul de portofoliu și în conformitate cu evaluarea menționată la articolul 41 alineatul (5) din Regulamentul financiar, precum și cu o evaluare specifică a caracterului adecvat al ratei de provizionare în raport cu riscul real al operațiunilor de finanțare și de investiții acoperite de instrumentul InvestEU al FEC;

- (b) în scopul acordării de sprijin în cadrul altor programe ale Uniunii menționate la articolul 23 alineatul (2), provizionarea se face din respectivul alt program al Uniunii;
 - (c) provizionarea se angajează până la 31 decembrie 2034 și ține seama de progresele înregistrate în acordarea garanției bugetare în cadrul instrumentului InvestEU al FEC;
 - (d) în conformitate cu articolul 214 alineatul (2) din Regulamentul financiar, provizionarea se constituie până la 31 decembrie 2037 și ține seama de progresele înregistrate în aprobarea și semnarea operațiunilor de finanțare și de investiții.
- (7) Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 84 pentru a modifica alineatul (3) în vederea ajustării ratei de provizionare și a ajustării cuantumului maxim al garanției bugetare cu până la 20 % din cuantumul respectiv, având în vedere circumstanțele economice și financiare.

Articolul 22

Mecanismul pentru extindere

- (2) Comisia dezvoltă un mecanism pentru extindere în cooperare cu Grupul BEI, cu alte instituții financiare internaționale și cu băncile naționale de promovare. Acesta este pus în aplicare de partenerii de implementare.
- (2a) Mecanismul pentru extindere asigură faptul că întreprinderile europene în curs de extindere, cu potențial ridicat, care dezvoltă sau implementează soluții inovatoare sunt în măsură să aibă acces la capitalul și resursele necesare pentru a se dezvolta în Uniune, consolidând astfel integrarea pieței unice și a Uniunii economiilor și a investițiilor.

- (2b) Mecanismul pentru extindere oferă în mod coordonat și consecvent un set de instrumente de finanțare cuprinzător, adaptat nevoilor unice ale întreprinderilor în curs de extindere, care include capitaluri proprii și cvasicapitaluri directe și indirecte, datorii de risc, împrumuturi, garanții și operațiuni de finanțare mixtă, cu scopul de a atrage investitori privați pentru a sprijini extinderea finanțării și a facilita opțiunile de ieșire, și acordă prioritate investițiilor care permit extinderea industrială și accesul simplificat al IMM-urilor și al întreprinderilor mici cu capitalizare medie.
- (3) Mecanismul pentru extindere intervine în cazul în care investitorii de pe piață nu sunt în măsură să ofere finanțare suficientă întreprinderilor europene în curs de extindere, inclusiv atunci când acest lucru este necesar pentru a proteja activele strategice, interesele, autonomia sau securitatea economică a Uniunii.
- (4) Mecanismul pentru extindere mobilizează investiții publice pentru a cataliza fluxuri substanțiale de capital privat și instituțional, de exemplu din partea fondurilor de investiții în societăți necotate, a corporațiilor, a fondurilor de pensii, a companiilor de asigurări și a altor investitori pe termen lung, consolidând astfel piețele de capital ale Europei și încurajând creșterea durabilă a întreprinderilor în curs de extindere.

Articolul 23

Clauza de exclusivitate

- (1) În perioada CFM 2028-2034, garanțiile bugetare, instrumentele financiare sau instrumentele financiare executate direct de Comisie în conformitate cu articolul 219 din Regulamentul financiar pentru a sprijini obiective de politică pe teritoriul Uniunii se instituie exclusiv în temeiul prezentei secțiuni.
- (2) [Garanția bugetară, în limita cuantumului maxim menționat la articolul 21 alineatul (3), și instrumentele financiare, inclusiv atunci când sunt combinate cu sprijin nerambursabil în cadrul unei operațiuni de finanțare mixtă, pot fi utilizate pentru a oferi sprijin în cadrul altor programe ale Uniunii, inclusiv al Fondului pentru inovare EU ETS și al altor programe ale Uniunii finanțate din alte surse decât bugetul Uniunii, în conformitate cu obiectivele stabilite în programele respective.]

Articolul 24

Compartimentul pentru Uniune și compartimentul pentru statele membre

- (1) Instrumentul InvestEU al FEC este alcătuit dintr-un compartiment pentru Uniune și un compartiment pentru statele membre. După caz, compartimentele respective pot fi utilizate în mod complementar, inclusiv printr-o combinație de resurse dispuse într-o structură stratificată destinată să obțină o mai bună acoperire a riscurilor și să asigure o utilizare mai eficientă a resurselor Uniunii și a resurselor naționale. În cadrul structurii stratificate a instrumentului InvestEU al FEC, resursele din compartimentul pentru statele membre sunt subordonate resurselor din compartimentul pentru UE.
- (2) Contribuțiile specifice la instrumentul InvestEU al FEC în temeiul articolului 5 alineatul (1) se pot efectua în conformitate cu articolul 211 alineatul (2) și cu articolul 221 alineatul (2) din Regulamentul financiar. Contribuțiile specifice la garanția bugetară din cadrul instrumentului InvestEU al FEC determină cuantumul suplimentar al garanției bugetare menționat la articolul 21 alineatul (3).
- (2a) Compartimentul pentru statele membre vizează disfuncționalități specifice ale pieței sau situații de investiții suboptimale în una sau mai multe regiuni ori în unul sau mai multe state membre.

Articolul 24a

Combinări

- (1) Sprijinul din garanția UE în temeiul prezentului regulament, sprijinul acordat de Uniune prin intermediul instrumentelor financiare stabilite prin programele din perioada de programare anterioară și sprijinul acordat de Uniune din garanția UE instituită prin Regulamentul 2015/1017 și prin Regulamentul 2021/523 pot fi combinate pentru a sprijini produse financiare implementate sau care urmează să fie implementate de partenerii de implementare în temeiul prezentului regulament.
- (2) Garanția UE poate fi acordată pentru a acoperi operațiuni de finanțare și de investiții eligibile în temeiul prezentului regulament în scopul combinărilor și poate acoperi pierderi legate de operațiunile de finanțare și de investiții care fac obiectul sprijinului combinat.

Articolul 25

Comunitatea partenerilor de implementare

- (1) Instrumentul InvestEU al FEC este pus în aplicare de partenerii de implementare în cadrul unui model de arhitectură deschisă, incluzând instituțiile financiare internaționale, băncile și instituțiile naționale de promovare și recunoscând totodată rolul special al Grupului BEI. Punerea în aplicare a instrumentului InvestEU al FEC se bazează atât pe noii parteneri de implementare evaluați pe baza pilonilor, cât și pe comunitatea existentă a partenerilor de implementare evaluați pe baza pilonilor programului InvestEU și, în măsura posibilului, pe acordurile contractuale existente, pe produsele financiare relevante, pe acordurile de garanție, pe modelele de acorduri juridice și contractuale, precum și pe instrumentele de monitorizare și de raportare stabilite.
- (2) Prin derogare de la articolul 211 alineatul (5) din Regulamentul financiar și sub rezerva articolului 12 din prezentul regulament, execuția unei garanții bugetare sau a unui instrument financiar, inclusiv atunci când acestea sunt combinate cu sprijin nerambursabil în cadrul unei operațiuni de finanțare mixtă, poate fi încredințată oricărei entități menționate la articolul 62 alineatul (1) primul paragraf litera (c) din Regulamentul financiar.

Capitolul III

Activități orizontale

Articolul 26

Consiliere pentru proiecte FEC

- (1) Consilierea pentru proiecte FEC se pune la dispoziție pentru instrumente rambursabile și nerambursabile. Acțiunile și activitățile sprijinite în temeiul prezentului capitol contribuie la obiectivul general prevăzut la articolul 3 alineatul (1) și, după caz, sprijină și completează activitățile din capitolele IV, V, VI și VII.

- (2) Se asigură acces centralizat la servicii specializate de consiliere și de accelerare a dezvoltării afacerilor. Aceste servicii pot include:
- (a) servicii de consiliere în materie de investiții, inclusiv activități de dezvoltare a pieței în sectoare strategice și sprijin consultativ pentru identificarea, pregătirea, dezvoltarea, structurarea, achiziționarea și punerea în aplicare a proiectelor de investiții;
 - (aa) consolidarea capacității promotorilor de proiecte și a intermediarilor financiari de a derula operațiuni de finanțare și de investiții și de a îmbunătăți înțelegerea și utilizarea instrumentelor financiare în vederea valorificării întregului lor potențial. Acest sprijin poate fi acordat în orice etapă a ciclului de viață al unui proiect sau a finanțării unei entități sprijinite;
 - (b) servicii specializate de consiliere și de accelerare a dezvoltării afacerilor care se adresează promotorilor de proiecte și întreprinderilor din sectoare strategice, inclusiv IMM-urilor și întreprinderilor mici cu capitalizare medie, start-upurilor și întreprinderilor în curs de extindere, în special celor care dezvoltă sau implementează soluții inovatoare, sprijinind și facilitând accesul acestora la fonduri și finanțare din FEC, stimulând sinergiile cu alte surse de finanțare, facilitând stabilirea de contacte cu investitori privați și promovând înțelegerea oportunităților oferite de finanțarea bazată pe piața de capital;
 - (ba) sprijin pentru generarea de rezerve de proiecte și pregătirea unor potențiale proiecte de investiții în cadrul instrumentului InvestEU al FEC, precum și facilitarea dezvoltării ulterioare a acestora.
- (3) Serviciul de consiliere pentru proiecte FEC cooperează, după caz, cu alianțele industriale și clusterelor europene sau cu alte grupări și rețele europene relevante. Aceasta este disponibilă în cadrul fiecărei componente de politică, acoperind toate sectoarele relevante, și poate oferi, de asemenea, sprijin pentru acțiuni transversale și obiective generale.

- (4) Comisia poate încheia acorduri de consiliere cu parteneri de consiliere și cu furnizori de servicii, în conformitate cu nevoile fiecărei componente de politică. Comisia și partenerii de consiliere, și anume Grupul BEI, instituțiile financiare internaționale și băncile și instituțiile naționale de promovare, cooperează îndeaproape pentru a asigura eficiența, sinergiile și acoperirea geografică efectivă în întreaga Uniune, ținând seama în același timp de structurile și lucrările existente.
- (5) Indiferent de instrumentul de execuție bugetară prin care sunt achiziționate sau furnizate serviciile de consiliere, furnizorii și destinatarii serviciilor sunt selectați în conformitate cu principiile transparenței și egalității de tratament și evitându-se conflictele de interese, inclusiv conflictele de interese profesionale.
- (6) În cadrul consilierii pentru proiecte FEC, Comisia, partenerii de consiliere și alți furnizori de servicii colaborează, după caz, cu alți furnizori de servicii de consiliere și de sprijin publici sau privați de la nivelul Uniunii sau de la nivel național, inclusiv cu Rețeaua UE pentru întreprinderi.

Articolul 27

Rețeaua UE pentru întreprinderi

- (1) Se instituie Rețeaua UE pentru întreprinderi.
- (1a) Obiectivul Rețelei UE pentru întreprinderi este de a ajuta întreprinderile din Uniune să devină mai competitive și să inoveze, să se dezvolte și să se extindă pe piața unică și dincolo de aceasta, punându-se un accent deosebit pe IMM-uri, pe start-upuri, pe întreprinderile în curs de extindere și pe întreprinderile mici cu capitalizare medie.

- (1b) Rețeaua UE pentru întreprinderi are o acoperire la nivelul întregii Uniunii, echilibrată din punct de vedere geografic, ținând seama de particularitățile tuturor statelor membre și ale tuturor tipurilor de regiuni din Uniune, inclusiv ale regiunilor mai puțin dezvoltate, ale regiunilor de tranziție, ale zonelor insulare și ale regiunilor ultraperiferice ale Uniunii.
- (1c) Activitățile Rețelei UE pentru întreprinderi pot include măsuri de sprijin pentru întreprinderi, astfel cum se menționează la articolul 28.

Articolul 28

Sprijin pentru întreprinderi

- (1) FEC desfășoară activități transversale axate pe consolidarea competitivității IMM-urilor și asigură adăugarea la nivelul Uniunii, ținând cont de structurile și de activitățile existente sau noi din statele membre, inclusiv prin intermediul următoarelor măsuri:
- (a) furnizarea de consiliere integrată în afaceri și de sprijin pentru întreprinderi, inclusiv prin acordarea de sprijin financiar terților;
 - (b) furnizarea de oportunități de parteneriat și consolidarea capacităților, inclusiv consolidarea capacităților pentru punctele de contact naționale și facilitarea colaborării în rețea a acestora pentru a îmbunătăți participarea efectivă la FEC, inclusiv pentru entitățile cu mai puțină experiență în cadrul FEC;
 - (c) sprijin și asistență pentru accesul la tehnologii, infrastructură de tehnologie și instalații tehnologice, sprijin pentru adoptarea inovațiilor de către piață și pentru participarea organizațiilor de întreprinderi, a IMM-urilor și a întreprinderilor mici cu capitalizare medie, inclusiv a start-upurilor și a întreprinderilor în curs de extindere, la platforme și sectoare colaborative;

- (d) promovarea înțelegerii de către întreprinderi a politicilor Uniunii, precum și obținerea de feedback privind eficacitatea acestora;
- (e) sporirea accesului la finanțare și a disponibilității acesteia, în special, cu titlu prioritar, pentru IMM-uri, incluzând în același timp microfinanțarea întreprinderilor sociale și a întreprinderilor mici cu capitalizare medie și acordarea de sprijin acestora;
- (f) facilitarea accesului la piețe, inclusiv prin sprijinirea internaționalizării IMM-urilor și furnizarea de informații privind piața, inclusiv în regiunile mai puțin dezvoltate, în regiunile de tranziție, în zonele insulare și în regiunile ultraperiferice;
- (g) îmbunătățirea mediului de afaceri pentru IMM-uri și promovarea de noi oportunități de afaceri pentru IMM-uri prin sprijinirea valorificării proprietății intelectuale, a standardizării și a achizițiilor publice, printre altele;
- (h) promovarea antreprenoriatului, inclusiv în rândul femeilor și al tinerilor, precum și a dobândirii de competențe antreprenoriale și de afaceri.

Articolul 29

Acțiuni destinate IMM-urilor pentru a spori participarea acestora

Fiecare componentă de politică a FEC sprijină acțiuni destinate IMM-urilor care se adresează IMM-urilor, start-upurilor și întreprinderilor în curs de extindere pentru a asigura participarea eficace și semnificativă a IMM-urilor la programele de lucru, în special prin:

- (a) măsuri adaptate pentru a spori participarea IMM-urilor la cererile de propuneri, asigurându-se că criteriile și condițiile de eligibilitate sunt concepute astfel încât să reducă barierele la intrare și să sporească participarea IMM-urilor;

- (b) acțiuni destinate exclusiv IMM-urilor din sectoare strategice, în vederea stimulării inovării, a accelerării dezvoltării afacerilor, a comercializării și a extinderii;
- (c) acțiuni în cadrul instrumentelor de coordonare a politicii industriale ale FEC, cu măsuri suplimentare de sprijin pentru IMM-uri, în vederea asigurării unei participări eficiente și semnificative a IMM-urilor, și anume în temeiul articolelor 16, 17 și 19;
- (d) contribuții ale componentei de politică la garanția bugetară și/sau la instrumentele financiare pentru IMM-uri din cadrul instrumentului InvestEU al FEC menționate la articolul 21 alineatul (4), dedicate finanțării IMM-urilor, în conformitate cu obiectivele specifice ale componentei de politică contribuitoare.

Articolul 30

Sprijin pentru dezvoltarea competențelor

FEC finanțează activități de sprijinire a dezvoltării competențelor, în special în sectoarele strategice, creând legături puternice între furnizorii de învățământ superior, furnizorii de educație și formare profesională, cercetarea aplicată și întreprinderi, pentru o economie dinamică, inovatoare și competitivă. Sprijinul pentru dezvoltarea competențelor include sprijin pentru garanția europeană de competențe menită să susțină tranzițiile din cadrul lanțului valoric către sectoare sau ocupații cu creștere strategică pe piața forței de muncă, prin informații privind competențele, prin perfecționarea și recalificarea forței de muncă și prin parteneriate în domeniul educației și formării profesionale (EFP), cu scopul de a consolida cooperarea dintre furnizorii de EFP și întreprinderi, în special IMM-uri, și de a le conecta cu ecosistemele industriale regionale.

Articolul 31

Acces la finanțare din partea Uniunii

- (1) [În conformitate cu articolul 150 din Regulamentul financiar, FEC contribuie la întreținerea și extinderea spațiului unic de schimb electronic de date pentru participanți, cu scopul de a asigura un acces simplificat la finanțare din partea Uniunii. Contribuția respectivă se acordă indiferent de modul sau instrumentul de execuție bugetară și include servicii de consiliere și de accelerare a afacerilor, precum și sprijin pentru un portal unic de acces la sprijinul Uniunii în conformitate cu Regulamentul (UE) [XXX] [Regulamentul privind performanța bugetului].]
- (2) FEC poate sprijini orice activități suplimentare menite să faciliteze și să accelereze accesul la finanțare din partea Uniunii, precum și la alte fonduri, finanțări și investiții, și să asigure valorificarea și adoptarea rezultatelor prin mijloace și instrumente precum validarea conceptului, granturi pentru implementare, servicii de consiliere și de sprijin pentru întreprinderi și platforme dedicate.

Capitolul IV

Sprijin pentru tranziția curată și decarbonizarea industrială

Articolul 32

Dispoziții specifice pentru sprijinirea politicilor care vizează tranziția curată și decarbonizarea industrială

- (1) Acțiunile sprijinite în temeiul prezentului capitol contribuie la obiectivele generale prevăzute la articolul 3 alineatul (1) și la obiectivele specifice prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (a).
- (2) Sprijinul pentru acțiunile din cadrul prezentului capitol este finanțat din bugetul prevăzut la articolul 4 alineatul (2) litera (b) și din orice contribuții suplimentare puse la dispoziție în conformitate cu articolul 5.

Activități specifice de sprijinire a politicilor care vizează tranziția curată și decarbonizarea industrială

- (1) Componenta de sprijin pentru tranziția curată și decarbonizarea industrială se realizează în special prin următoarele activități:
- (a) „activități în domeniul LIFE”: acordarea de sprijin proiectelor de tip ascendent și tuturor părților interesate relevante pentru demonstrarea, testarea și adoptarea de către piață a unor soluții inovatoare și pentru dezvoltarea de bune practici legate de tranziția curată și de decarbonizarea industrială, inclusiv de economia circulară, de natură și biodiversitate, de atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea și de tranziția către o energie curată, precum și sensibilizarea tuturor nivelurilor de guvernare și a părților interesate relevante cu privire la climă și mediu;
 - (b) soluții de eficiență energetică și de flexibilitate, inclusiv stocarea energiei, răspunsul părții de consum, rețele interne de transport și distribuție, digitalizarea sistemelor energetice, energie integrată din surse regenerabile, reabilitări energetice, recuperarea și reutilizarea căldurii, precum și soluții, sisteme și servicii de încălzire și răcire;
 - (c) soluții pentru energie curată și din surse regenerabile și pentru decarbonizare în industrie, inclusiv electrificarea industriilor energointensive, combustibili din surse regenerabile și cu emisii scăzute de dioxid de carbon, captarea, utilizarea și stocarea dioxidului de carbon (CUSC), cum ar fi captarea emisiilor biogene cu stocare de dioxid de carbon (Bio-CSC) și captarea și stocarea directă a dioxidului de carbon din aer (DACCS), în sectoare greu de decarbonizat și în infrastructura conexă, precum și în orașe și în zonele rurale, inclusiv pentru energie, transporturi și clădiri;
 - (d) aprovizionarea cu combustibili din surse regenerabile și cu emisii scăzute de dioxid de carbon și producerea, stocarea, distribuția și utilizarea acestora, precum și electrificarea, facilitând decarbonizarea transporturilor și a mobilității;
 - (e) soluții de transport și mobilitate curate, multimodale, interoperabile, digitalizate, sigure și accesibile, inclusiv active și infrastructuri mobile, sisteme și operațiuni, precum și producția industrială și integrarea lanțului de aprovizionare a acestora;

- (f) sprijinirea dezvoltării și implementării mobilității inteligente, inclusiv a activelor și infrastructurii mobile, a soluțiilor de mobilitate conectate și automatizate, a sistemelor inteligente de gestionare a traficului și a serviciilor conexe;
- (g) producția de tehnologii curate și lanțul de aprovizionare aferent, cum ar fi extinderea capacității de producție a tehnologiilor „zero net” și a lanțurilor de aprovizionare aferente, precum și prin extinderea liniilor de producție existente, inclusiv prin sprijin financiar acordat proiectelor strategice în temeiul Regulamentului (UE) 2024/1735;
- (h) consolidarea capacității Uniunii în materie de inovare și implementare industrială a producției avansate, a materialelor avansate și a tehnologiilor care înlocuiesc sau reduc utilizarea materiilor prime;
- (i) economia circulară, inclusiv prevenirea, reutilizarea, repararea, refabricarea, reciclarea și recuperarea materialelor și a produselor, precum și diversificarea aprovizionării;
- (ia) soluții durabile pentru acțiuni în domeniul climei în lanțurile de aprovizionare agroalimentare și forestiere;
- (j) reziliența la efectele schimbărilor climatice și reziliența în domeniul apei, utilizarea eficientă a apei și sănătatea oceanelor;
- (k) prevenirea, controlul și remedierea poluării, precum și soluții bazate pe natură și alte soluții de protejare, refacere și îmbunătățire a calității mediului, de exemplu a aerului, a apei, a mediului marin și a solului, precum și de oprire și inversare a declinului biodiversității și de combatere a degradării ecosistemelor;
- (l) realizarea de investiții, inovare și modernizare în sectoare ale economiei albastre durabile, cum ar fi construcțiile navale și transportul maritim, energia offshore, tehnologiile de observare a oceanelor, tehnologia albastră și conservarea ecosistemelor;
- (m) durabilitatea și tranziția curată a IMM-urilor;

- (n) adoptarea de către piață, consolidarea capacităților și dezvoltarea competențelor pentru tranziția curată, inclusiv pentru tranziția către o energie curată și activitățile legate de cererea de energie (de exemplu academiile pentru industria „zero net”) și tranziția către o mobilitate și transporturi durabile și sigure și către un turism durabil în orașe, zone rurale și costiere, comunități și construcții;
 - (o) sprijinirea acțiunilor de elaborare, punere în aplicare, monitorizare și asigurare a respectării actelor juridice și a politicilor relevante ale Uniunii. Aceasta presupune, printre altele, sprijinirea instituțiilor relevante, cooperarea dintre autoritățile naționale și cooperarea cu părțile interesate, consolidarea capacităților, inclusiv consolidarea capacităților punctelor de contact naționale, efectuarea de studii, precum și dezvoltarea și implementarea de instrumente și infrastructuri, inclusiv infrastructură și instrumente informatice;
 - (oa) sprijinirea dezvoltării capacităților de măsurare, a materialelor de referință și a serviciilor de calibrare, inclusiv a activităților care stimulează trasabilitatea, standardizarea și implementarea industrială, direct legate de activitățile descrise la literele (a)-(o) menționate mai sus.
- (2) Sprijinul acordat prin activitățile menționate la alineatul (1) poate fi furnizat sub orice formă, inclusiv prin activitățile de cercetare și inovare în colaborare prevăzute în Regulamentul (UE) [XXX] [programul-cadru pentru cercetare și inovare] și identificate într-o parte specifică dedicată a programului de lucru.

Articolul 34

Norme complementare

- (1) În cazul activităților de susținere a acțiunilor de coordonare și sprijin în domeniul eficienței energetice și al tranziției către o energie curată, sprijinul din partea Uniunii poate acoperi până la [100] % din costurile eligibile, fără a aduce atingere principiului cofinanțării.

- (2) Prin derogare de la articolul 184 alineatul (6) din Regulamentul financiar, în cazul activităților de susținere a acțiunilor de coordonare și sprijin din domeniul eficienței energetice și al tranziției către o energie curată și în cazul activităților din domeniul LIFE menționate la articolul 33 alineatul (1) litera (a) din prezentul regulament, ordonatorul de credite responsabil poate autoriza sau impune, sub forma unei rate forfetare, finanțarea costurilor indirecte ale beneficiarului până la maximum 25 % din costurile directe totale eligibile, excluzând costurile directe eligibile cu subcontractarea, sprijinul financiar acordat terților și orice costuri unitare sau sume forfetare care includ costuri indirecte.
- (3) Programele de lucru asigură coerența cu tipurile de acțiuni planificate să fie puse în aplicare în cadrul Fondului pentru inovare menționat la articolul 10a alineatul (8) din Directiva 2003/87/CE⁴⁸, precum și coerența și complementaritatea cu Regulamentul (UE) [XXX] [Mecanismul pentru interconectarea Europei].
- (4) Programele de lucru adoptate în conformitate cu normele prevăzute de prezentul regulament în capitolul de față integrează, într-o parte specifică dedicată, activitățile în materie de competitivitate și societate sprijinite în temeiul Regulamentului (UE) [XXX] [programul-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa] și asigură coerența cu aceste activități.

⁴⁸ Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 2003 de stabilire a unei scheme de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră în cadrul Uniunii și de modificare a Directivei 96/61/CE a Consiliului (JO L 275, 25.10.2003, p. 32, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/oj>).

Articolul 35

Proceduri de ofertare concurențială

- (1) Procedurile de atribuire prevăzute în prezentul capitol pot lua forma unor proceduri de ofertare concurențiale. Contractele pentru diferență, contractele pe diferență privind emisiile de carbon sau contractele cu primă fixă pentru sprijinirea investițiilor în decarbonizare pot fi atribuite în cadrul unor proceduri de ofertare concurențială, cu condiția ca interesele financiare ale Uniunii să fie protejate, iar expunerea bugetului Uniunii să rămână limitată la o contribuție maximă.
- (1a) Procedurile de ofertare concurențială menționate la alineatul (1) pot fi puse în aplicare prin intermediul oricăruia dintre instrumentele de execuție bugetară prevăzute la articolul 12 și în conformitate cu acestea.

CAPITOLUL V
SPRIJIN PENTRU SĂNĂTATE, BIOTEHNOLOGIE,
AGRICULTURĂ ȘI BIOECONOMIE

Articolul 36

Dispoziții specifice pentru sprijinirea politicilor în domeniul sănătății, al biotehnologiei, al agriculturii și al bioeconomiei

- (1) Acțiunile sprijinite în temeiul prezentului capitol contribuie la obiectivele generale prevăzute la articolul 3 alineatul (1) și la obiectivele specifice prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (b).
- (2) Sprijinul pentru acțiunile din cadrul prezentului capitol este finanțat din bugetul prevăzut la articolul 4 alineatul (2) litera (c) și din orice contribuții suplimentare puse la dispoziție în conformitate cu articolul 5.

Activități specifice

- (1) Sprijinul pentru politicile în domeniul sănătății, al biotehnologiei, al agriculturii și al bioeconomiei este pus în aplicare în special prin următoarele activități:
- (a) îmbunătățirea și protejarea sănătății, inclusiv a sănătății transfrontaliere, acordând prioritate promovării sănătății și prevenirii bolilor pe toată durata vieții, prin încurajarea depistării, diagnosticării și tratării timpurii, prin consolidarea inovării și integrarea sănătății în toate politicile și prin politici de tip „O singură sănătate”, cu un accent special pe bolile transmisibile și netransmisibile, cum ar fi sănătatea mintală, bolile neurodegenerative, bolile cardiovasculare, bolile rare, cancerul și alte boli, inclusiv cele legate de poluare și schimbările climatice, pe rezistența la antimicrobiene (RAM), pe sănătatea sexuală și reproductivă și pe consolidarea inițiativelor și a cooperării mondiale în domeniul sănătății;
 - (b) consolidarea eficienței, a accesibilității, a durabilității, a inovării și a rezilienței sistemelor de sănătate prin sporirea accesului la datele privind sănătatea și la instrumentele, infrastructurile și serviciile digitale, precum și prin sporirea partajării, a utilizării și a reutilizării acestora, inclusiv pentru a sprijini spațiul european al datelor privind sănătatea, implementarea inteligenței artificiale și a soluțiilor digitale sau bazate pe robotică, precum și alte abordări inovatoare în domeniul îngrijirilor de sănătate; promovarea transformării digitale în domeniul îngrijirilor de sănătate; îmbunătățirea accesului echitabil la servicii de sănătate centrate pe pacient și bazate pe rezultate, precum și a calității acestor servicii, cu un accent deosebit pe sănătatea publică și pe forța de muncă din domeniul sănătății; promovarea unui proces decizional bazat pe dovezi (inclusiv prin sprijinirea evaluării tehnologiilor medicale); sprijinirea studiilor clinice intervenționale, inclusiv a studiilor clinice intervenționale multinaționale; integrarea activității rețelelor europene de referință (RER); furnizarea de soluții digitale pentru monitorizare și coordonare; încurajarea schimbului de bune practici, consolidarea capacităților și colaborarea integrată între sistemele naționale de sănătate, inclusiv, după caz, acțiuni și rețele între autoritățile competente din domeniul sănătății, pentru a asigura coerența și eficiența la nivelul întregii Uniuni;

- (c) stimularea dezvoltării, a capacității de producție, a producerii și a implementării industriale a tehnologiilor din domeniul sănătății, pentru a spori competitivitatea sectorului sănătății, inclusiv, printre altele, prin dezvoltarea unor terapii medicale avansate, cum ar fi medicamentele pentru terapie avansată (MTA), și prin proiecte strategice identificate în legislația Uniunii, și pentru a asigura disponibilitatea medicamentelor, a dispozitivelor medicale, a dispozitivelor medicale pentru diagnostic *in vitro*, a medicamentelor critice, a soluțiilor digitale și a contramăsurilor medicale din Uniune care prezintă relevanță pentru pregătirea în caz de amenințări transfrontaliere pentru sănătate și pentru răspunsul la acestea, precum și competitivitatea și reziliența sectorului sănătății prin asigurarea faptului că aceste produse sunt inovatoare, sigure, accesibile, disponibile și rezonabile ca preț, promovând astfel accesul echitabil în întreaga Uniune;
- (e) protejarea persoanelor prin sprijinirea elaborării, a aplicării și a monitorizării politicilor de securitate sanitară în vederea combaterii amenințărilor transfrontaliere grave pentru sănătate, în cooperare cu autoritățile statelor membre și cu părțile interesate, precum și coordonarea planurilor naționale și ale Uniunii de prevenire, pregătire și răspuns;
- (ea) sprijinirea descoperirii, a dezvoltării, a demonstrării, a testării, a utilizării și a extinderii inovațiilor din domeniul biotehnologiei, alături de reducerea riscurilor aferente acestora, accelerarea introducerii pe piață și adoptarea de către piață a soluțiilor biotehnologice, consolidarea lanțurilor valorice emergente și asigurarea accesului la finanțare și la alte tipuri de sprijin pentru, printre altele, IMM-uri, start-upuri, organizații care desfășoară activități de cercetare, furnizori de servicii medicale, întreprinderi în curs de extindere, forță de muncă calificată și inovatori;

- (f) promovarea unui sector al bioeconomiei inovator, durabil și competitiv în Uniune, inclusiv în domeniul sănătății, al biotehnologiei, al bioproduselor și materialelor din bioresurse, și valorificarea reziduurilor agricole și forestiere și a deșeurilor alimentare, a produselor cu bilanț negativ al emisiilor de carbon, a producției biotehnologice și a bioproduselor chimice, în special prin sprijinirea descoperirii, a dezvoltării, a demonstrării, a testării, a producerii și a extinderii inovațiilor în domeniul bioeconomiei, alături de reducerea riscurilor aferente acestora; prin accelerarea introducerii pe piață și a adoptării de către piață a materialelor din bioresurse provenite din agricultură și silvicultură și din resurse acvatice și prin accelerarea soluțiilor din domeniul bioeconomiei; prin consolidarea lanțurilor valorice emergente; prin construirea unei forțe de muncă calificate, prin asigurarea accesului la finanțare și la alte tipuri de sprijin pentru IMM-uri, start-upuri, întreprinderi în curs de extindere și inovatori;
- (g) promovarea competitivității, a inovării, a durabilității, a rezilienței și a echității sectoarelor agriculturii, pescuitului, acvaculturii și silviculturii, ale sistemelor alimentare, inclusiv ale sectorului de prelucrare a alimentelor, precum și ale zonelor rurale și costiere. Aceasta include rolul lor în tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic, rezilientă la efectele schimbărilor climatice, inteligentă din punctul de vedere al consumului de apă și cu impact pozitiv asupra naturii, în protejarea biodiversității și a resurselor naturale, în aducerea de contribuții la calitatea apei și la securitatea pe termen lung a producției alimentare și la securitatea alimentară pe termen lung în Uniune, precum și în protejarea sănătății animalelor și a sănătății plantelor;
- (h) sprijinirea acțiunilor de elaborare, punere în aplicare, monitorizare și asigurare a respectării actelor juridice și a politicilor relevante ale Uniunii. Aceasta presupune, printre altele, sprijinirea instituțiilor relevante, cooperarea dintre autoritățile naționale și cooperarea cu părțile interesate, consolidarea capacităților, inclusiv consolidarea capacităților punctelor de contact naționale și efectuarea de studii, precum și dezvoltarea și implementarea de instrumente și infrastructuri, inclusiv infrastructură și instrumente informatice.

- (2) Programele de lucru adoptate în conformitate cu normele prevăzute de prezentul regulament în capitolul de față integrează, într-o parte specifică dedicată, activitățile în materie de competitivitate și societate sprijinite în temeiul Regulamentului (UE) [XXX] [programul-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa] și asigură coerența cu aceste activități.

CAPITOLUL VI

SPRIJIN PENTRU POZIȚIA DE LIDER ÎN DOMENIUL DIGITAL

Articolul 38

Dispoziții specifice pentru sprijinirea politicii privind poziția de lider în domeniul digital

- (1) Acțiunile sprijinite în temeiul prezentului capitol contribuie la obiectivele generale prevăzute la articolul 3 alineatul (1) și la obiectivele specifice prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (c).
- (2) Sprijinul pentru acțiunile din cadrul prezentului capitol este finanțat din bugetul prevăzut la articolul 4 alineatul (2) litera (d) și din orice contribuții suplimentare alocate în conformitate cu articolul 5.

Articolul 39

Activități specifice de sprijinire a politicii privind poziția de lider în domeniul digital

- (2) Sprijinul pentru poziția de lider în domeniul digital este pus în aplicare în special prin următoarele activități:
- (a) dezvoltarea și modelarea de tehnologii, produse și servicii digitale de bază durabile care să reflecte valorile Uniunii, inclusiv prin cercetare și inovare, cercetare aplicată, transfer de tehnologie, implementare industrială și adoptare de către piață;

- (b) crearea de ecosisteme digitale atractive, competitive, securizate și reziliente, inclusiv pentru ca întreprinderile inovatoare disruptive, IMM-urile, start-upurile și întreprinderile în curs de extindere, precum și liderii industriali emergenți din sectorul digital să rămână, să se dezvolte și să prospere în Uniune, sprijinindu-i în ceea ce privește extinderea lor și a piețelor pe care activează, inclusiv prin achiziții publice și standardizare, precum și consolidarea securității aprovizionării cu tehnologii și servicii digitale avansate prin sprijinirea capacităților necesare, inclusiv a capacității de producție, și a competențelor digitale avansate;
- (c) implementarea unor aplicații, infrastructuri și servicii digitale de ultimă generație, securizate și durabile în întreaga Uniune, cu principii privind securitatea cibernetică de la stadiul proiectării și privind securitatea cibernetică implicită integrate pe parcursul întregului lor ciclu de viață, inclusiv prin acțiuni de cercetare și inovare, dezvoltare, producție, fabricare, construire, modernizare, finalizare sau implementare a unor infrastructuri digitale avansate, a unor rețele digitale transeuropene și a unei infrastructuri publice digitale securizate și interoperabile la scară largă și la nivel transfrontalier, care acționează ca principali facilitatori ai transformării digitale ce sprijină reziliența și pregătirea societății, aducând o valoare adăugată clară întreprinderilor, serviciilor publice și cetățenilor. După caz, aceste acțiuni se derulează în coordonare cu investițiile naționale și valorifică potențialul neexploatat de a crea o piață internă pentru tehnologiile digitale avansate în conformitate cu articolul 10;
- (d) sprijinirea transformării digitale a Uniunii în sectoarele public și privat, inclusiv a interoperabilității și integrării transfrontaliere a serviciilor, și sprijinirea dezvoltării și circulației competențelor digitale avansate care includ competențe în materie de securitate cibernetică, furnizarea sprijinului necesar pentru accelerarea și aprofundarea adoptării și implementării soluțiilor digitale în întregul sector privat, cu accent pe tehnologiile complexe, precum și pentru digitalizarea sectorului public, inclusiv asigurarea unor servicii publice digitale interoperabile coerente la nivelul întregii Uniuni, maximizând eficiența pentru întreprinderi și cetățeni;

- (e) acțiuni de sprijin pentru elaborarea, punerea în aplicare, monitorizarea și asigurarea respectării legislației și politicilor relevante ale Uniunii. Aceasta presupune, printre altele, sprijinirea instituțiilor relevante, coordonarea cu autoritățile naționale și cooperarea dintre acestea, precum și coordonarea și cooperarea cu părțile interesate, consolidarea capacităților, inclusiv consolidarea capacităților punctelor de contact naționale, efectuarea de studii, dezvoltarea și implementarea de instrumente și infrastructuri, inclusiv infrastructură și instrumente informatice.
- (3) Activitățile prevăzute în prezentul capitol sprijină dezvoltarea, inovarea, implementarea și achiziționarea de capacități, infrastructuri, produse, servicii, tehnologii și capabilități avansate în materie de securitate cibernetică, cu scopul de a consolida ecosistemul european de securitate cibernetică și de a asigura reziliența și securitatea infrastructurilor critice și ale lanțurilor de aprovizionare digitale, precum și cu scopul de a consolida și mai mult pregătirea Uniunii în materie de securitate cibernetică, de a spori gradul de conștientizare a situației în ceea ce privește peisajul amenințărilor și de a îmbunătăți capacitățile de detectare și capabilitățile de răspuns la incidente. De asemenea, aceste activități sprijină competitivitatea bazei industriale de securitate cibernetică a Uniunii și dezvoltarea competențelor în materie de securitate cibernetică și sporesc maturitatea cibernetică a bazei industriale europene, inclusiv a IMM-urilor.
- (4) Programele de lucru adoptate în conformitate cu normele prevăzute de prezentul regulament în capitolul de față integrează, într-o parte specifică dedicată, activitățile în materie de competitivitate și societate sprijinite în temeiul Regulamentului (UE) [XXX] [programul-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa] și asigură coerența cu aceste activități.

CAPITOLUL VII

SPRIJIN PENTRU REZILIENȚĂ ȘI SECURITATE, INDUSTRIA APĂRĂRII ȘI SPAȚIU

Articolul 40

Activități specifice de sprijinire a rezilienței, a securității, a industriei de apărare și a spațiului

- (1) Acțiunile sprijinite în temeiul prezentului capitol contribuie la obiectivele generale prevăzute la articolul 3 alineatul (1) și la obiectivele specifice prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (d).
- (2) Sprijinul pentru acțiunile din cadrul prezentului capitol este finanțat din bugetul prevăzut la articolul 4 alineatul (2) litera (e) și din orice contribuții suplimentare puse la dispoziție în conformitate cu articolul 5.

Articolul 41

Sinergii între domeniul spațiului și cel al apărării

- (1) Se instituie un consiliu consultativ pentru spațiu și apărare.
- (1a) Consiliul consultativ pentru spațiu și apărare poate consilia Comisia cu privire la coordonarea și coerența activităților spațiale și ale activităților industriei de apărare și la complementaritatea dintre acestea, astfel cum se prevede la articolul 3 alineatul (2) litera (d) punctele 2 și 3, la priorități și la formele conexe de sprijin din partea Uniunii, pentru a spori eficiența investițiilor și eficacitatea rezultatelor.
- (1b) Membrii Consiliului consultativ pentru spațiu și apărare sunt numiți de statele membre, iar consiliul își adoptă propriul regulament de procedură. Pot fi invitați să participe, de asemenea, în calitate de observatori, reprezentanți ai SEAE și ai agențiilor relevante ale Uniunii, cum ar fi AEA.

SECȚIUNEA 1

SPRIJIN PENTRU POLITICI PRIVIND LANȚURI VALORICE ALE MATERIIILOR PRIME REZILIENTE

Articolul 42

Activități specifice de sprijinire a politicilor privind lanțuri valorice ale materiilor prime critice reziliente

- (1) Sprijinul pentru politici privind lanțuri valorice ale materiilor prime critice reziliente este pus în aplicare în special prin următoarele activități:
 - (a) sprijinirea consolidării capacității UE de explorare, extracție, prelucrare, recuperare, reutilizare și reciclare a materiilor prime critice;
 - (b) achiziționarea de materii prime critice, în conformitate cu nevoile în materie de securitate economică și cu obiectivele tranziției verzi și digitale, pentru a reduce riscul de întreruperi ale aprovizionării întreprinderilor din Uniune, inclusiv în vederea creării și a gestionării unor stocuri de materii prime critice în coordonare cu statele membre și cu industria;
 - (c) furnizarea de sprijin financiar pentru proiecte strategice în temeiul Regulamentului privind materiile prime critice;
 - (ca) sprijinirea acțiunilor de elaborare, punere în aplicare, monitorizare și asigurare a respectării actelor juridice și a politicilor relevante ale Uniunii, inclusiv pentru consolidarea capacităților punctelor de contact naționale.
- (2) Sprijinul implementat prin activitățile menționate la alineatul (1) poate fi furnizat sub orice formă, inclusiv prin activitățile de cercetare și inovare în colaborare stabilite în programul-cadru pentru cercetare și inovare [REF] și identificate într-o parte specifică dedicată a programului de lucru.

- (3) Programele de lucru adoptate în conformitate cu normele prevăzute de prezentul regulament în secțiunea de față integrează, într-o parte specifică dedicată, activitățile în materie de competitivitate și societate sprijinite în temeiul Regulamentului (UE) [XXX] [programul-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa] și asigură coerența cu aceste activități.

SECȚIUNEA 2

SPRIJIN PENTRU POLITICA ÎN DOMENIUL INDUSTRIEI DE APĂRARE

Articolul 44

Activități specifice de sprijinire a politicii în domeniul industriei de apărare

- (1) Sprijinul pentru politica în domeniul industriei de apărare este pus în aplicare în special prin următoarele activități:
- (a) sprijinirea desfășurării proiectelor europene de interes comun în domeniul apărării, astfel cum se menționează la articolul 45;
 - (b) sprijinirea cercetării și dezvoltării, a inovării și a superiorității tehnologice în domeniul apărării, astfel cum se menționează la articolul 46;
 - (c) sprijinirea capacității de reacție industrială în domeniul apărării, a extinderii industriale și a rezilienței, astfel cum se menționează la articolul 47;
 - (ca) sprijinirea facilitatorilor care au legătură cu piața echipamentelor de apărare de la nivelul Uniunii, astfel cum se menționează la articolul 47a;
 - (d) sprijinirea cooperării în materie de achiziții publice comune, întreținere și disponibilitate în domeniul apărării, astfel cum se menționează la articolul 48;
 - (e) sprijinirea transportului militar, astfel cum se menționează la articolul 49;
 - (ea) sprijinirea activităților inovatoare și scalabile destinate tuturor etapelor ciclului de viață al produselor din domeniul apărării, astfel cum se menționează la articolul 49a.

- (3) Sprijinul Uniunii pus în aplicare prin intermediul activităților menționate la alineatul (1) poate fi furnizat sub orice formă prevăzută în Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509. Un astfel de sprijin poate acoperi sprijinul pentru activități de cercetare și inovare în colaborare acordat entităților unice.
- (3a) Activitățile menționate la alineatul (1) se desfășoară punând accentul pe coerența cu orientările strategice ale Consiliului European, cu obiectivele Busolei strategice pentru securitate și apărare, cu agenda privind pregătirea pentru apărare și cu prioritățile în materie de capacități identificate în contextul PESC, inclusiv planul de dezvoltare a capacităților (PDC) și oportunitățile de colaborare identificate în contextul procesului anual coordonat de revizuire privind apărarea (CARD). FEC ține seama în mod corespunzător de cooperarea statelor membre în cadrul cooperării structurate permanente (PESCO), de inițiativele și proiectele Agenției Europene de Apărare (AEA), precum și de activitățile relevante desfășurate de Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO), precum Procesul NATO de planificare a apărării.

Articolul 45

Proiecte europene de interes comun în domeniul apărării

- (1) Proiectele europene de interes comun în domeniul apărării (EDPCI) constau în proiecte industriale de colaborare menite să consolideze competitivitatea EDTIB pe tot cuprinsul Uniunii, contribuind în același timp la dezvoltarea capacităților militare ale statelor membre care sunt esențiale pentru interesele de securitate și apărare ale Uniunii și ale statelor membre, inclusiv a acelor capacități care asigură accesul la toate domeniile operaționale, și anume terestru, maritim, aerian, spațial și cibernetic.
- (2) Consiliul, hotărând cu majoritate calificată pe baza unei propuneri a Comisiei, poate adopta acte de punere în aplicare pentru actualizarea sau identificarea EDPCI. Consiliul poate modifica propunerea Comisiei, hotărând cu majoritate calificată.

- (2a) Statele membre se coordonează pentru a pregăti propuneri de proiecte privind potențiale EDPCI într-un mod incluziv, cu sprijinul AEA atunci când este necesar.
- (2b) Înainte de a propune actele de punere în aplicare menționate la alineatul (2), Comisia verifică conformitatea propunerilor de proiecte menționate la alineatul (2a) cu toate criteriile enumerate la alineatul (4) și:
- (a) consultă statele membre într-un mod incluziv și ține seama de opiniile lor și de propunerile lor de proiecte privind posibile EDPCI;
 - (b) invită Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate (denumit în continuare „Înalțul Reprezentant”) și AEA să își pună la dispoziție cunoștințele de specialitate în vederea asigurării coerenței cu prioritățile și obiectivele menționate la alineatul (4) litera (b), mai ales cu prioritățile în materie de capabilități de apărare stabilite de comun acord de către statele membre în cadrul PESK, în special astfel cum sunt formulate în comun în contextul PDC, pentru a completa informațiile furnizate de statele membre cu privire la propunerile de proiecte și
 - (c) verifică dacă toate statele membre și țările asociate au fost informate cu privire la apariția unui proiect și dacă li s-a oferit posibilitatea de a participa.
- (3) În actele de punere în aplicare menționate la alineatul (2), Consiliul:
- (a) stabilește obiectivele și caracteristicile EDPCI în raport cu criteriile prevăzute la alineatul (4);
 - (b) estimează dimensiunea financiară globală a EDPCI și
 - (c) stabilește lista țărilor care participă la EDPCI la data adoptării actului de punere în aplicare.

- (4) Un EDPCI îndeplinește următoarele criterii în mod cumulativ:
- (-a) proiectul consolidează în mod semnificativ competitivitatea, eficiența și capacitatea de inovare a EDTIB, în special prin contribuția la instituirea unei noi cooperări transfrontaliere sau prin extinderea cooperării transfrontaliere existente, inclusiv cu IMM-urile și întreprinderile cu capitalizare medie, prin crearea unor efecte de propagare pozitive pe piața internă, prin contribuții semnificative la integrarea pieței și la reducerea fragmentării acesteia, prin îmbunătățirea interoperabilității și a interschimbabilității produselor din domeniul apărării și prin urmărirea obiectivului de a reduce dependențele strategice, inclusiv prin diversificarea aprovizionării, și de a extinde capacitățile;
 - (a) proiectul implică cel puțin patru state membre, iar tuturor statelor membre și țărilor asociate li se oferă posibilitatea reală de a participa la EDPCI;
 - (b) proiectul contribuie la dezvoltarea capabilităților militare ale statelor membre, esențiale pentru interesele de securitate și apărare ale Uniunii și este în concordanță cu obiectivele Busolei strategice pentru securitate și apărare, cu prioritățile în materie de capabilități de apărare stabilite de comun acord de către statele membre în cadrul PESK, în special în contextul PDC, și cu oportunitățile de colaborare identificate în cadrul CARD; ține seama de cooperarea statelor membre în cadrul PESCO, precum și de inițiativele și proiectele AEA; ține seama de activitățile relevante desfășurate de NATO, cum ar fi Procesul NATO de planificare a apărării, în cazul în care astfel de activități servesc intereselor de securitate și apărare ale Uniunii;
 - (c) beneficiile proiectului se extind la o parte mai largă a Uniunii;
 - (d) proiectele sunt deosebit de semnificative ca dimensiune sau ca domeniu de aplicare ori vizează atenuarea unui nivel considerabil de risc tehnologic sau financiar ori ambele;
 - (e) beneficiile generale potențiale ale proiectului depășesc costurile acestuia, inclusiv pe termen lung.

- (4a) Implementarea unui proiect EDPCI care este eligibil pentru finanțare din partea Uniunii constă în una sau mai multe activități legate de:
- (a) achiziții publice comune de produse din domeniul apărării;
 - (b) accelerarea adaptării la schimbările structurale a capacității de producție a produselor din domeniul apărării, precum și a activităților de sprijin conexe;
 - (c) cercetarea sau dezvoltarea unor noi produse din domeniul apărării sau modernizarea celor existente;
 - (d) dezvoltarea și obținerea prin achiziții publice a infrastructurii necesare.
- (4b) Statele membre participante la un EDPCI se asigură că în contractele referitoare la activitățile EDPCI sprijinite prin finanțare din partea Uniunii se aplică criteriile echivalente cu cele prevăzute la articolul 51, în funcție de tipul de activități menționate la alineatul (4a).
- (4c) Statele membre participante la un EDPCI se asigură că activitățile EDPCI, inclusiv cele care nu beneficiază de finanțare din partea Uniunii, respectă obiectivele prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (d) punctul 2 și la alineatul (1) de la prezentul articol și nu afectează conformitatea EDPCI cu criteriile prevăzute la alineatul (4) de la prezentul articol.
- (5) Statele membre participante la un EDPCI pot decide să implice Comisia Europeană, Înalțul Reprezentant sau AEA în calitate de observatori în cadrul unui proiect EDPCI, după caz.
- (6) Un EDPCI, precum și activitățile sale specifice, pot fi inițiate în cadrul structurilor pentru programele europene de armament (SEAP) instituite în conformitate cu Regulamentul (UE) 2025/2643.
- (6a) Numai statele membre și țările asociate, precum și SEAP formate din state membre sau state membre și țări asociate sunt eligibile pentru finanțare în cadrul activităților EDPCI.

- (7) Fără a aduce atingere articolelor 107 și 108 din TFUE, statele membre pot aplica scheme de sprijin și pot oferi sprijin administrativ proiectelor EDPCI.
- (8) Planificarea, construcția și exploatarea instalațiilor de producție legate de un EDPCI pot fi considerate un motiv imperativ de interes public major în înțelesul articolului 6 alineatul (4) și al articolului 16 alineatul (1) litera (c) din Directiva 92/43/CEE și al articolului 4 alineatul (7) din Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului, în interesele apărării în înțelesul articolului 2 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului și în interesele siguranței și sănătății publice în înțelesul articolului 9 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului, cu condiția să fie îndeplinite celelalte condiții prevăzute în dispozițiile respective.
- (8a) Statele membre participante la un EDPCI prezintă anual Comisiei un raport comun privind implementarea activităților EDPCI, care vizează inclusiv respectarea cerințelor prevăzute la alineatul (4c).
- (8b) Consiliul, hotărând cu majoritate calificată pe baza unei propuneri din partea Comisiei, poate modifica actele de punere în aplicare adoptate în temeiul alineatului (2), inclusiv prin eliminarea unui proiect dintre proiectele EDPCI sau prin reflectarea modificărilor aduse elementelor prevăzute la alineatul (3).
- (8c) Toate statele membre și țările asociate au posibilitatea de a se alătura unui EDPCI după înființarea acestuia, sub rezerva aprobării de către toate statele membre participante la EDPCI.

Cercetare și dezvoltare, inovare și superioritate tehnologică în domeniul apărării

Activitățile de sprijinire a cercetării și dezvoltării, a inovării și a superiorității tehnologice în domeniul apărării pot viza în special:

- (a) acțiuni de cercetare în colaborare în domeniul apărării, de la cercetarea fundamentală la cea aplicată, în conformitate cu articolul 44 alineatul (3a), pentru care rezultatele grupurilor de lucru în materie de tehnologie și capabilități (CapTechs) ale AEA pot servi drept punct de plecare;
- (b) acțiuni de dezvoltare în colaborare pentru produse și tehnologii noi sau modernizate în domeniul apărării, inclusiv crearea de prototipuri, testarea, calificarea sau certificarea de sisteme și dezvoltarea de tehnologii sau active care sporesc eficiența pe parcursul întregului ciclu de viață al produselor și al tehnologiilor din domeniul apărării;
- (c) acțiuni de sprijinire a tehnologiilor disruptive pentru apărare;
- (d) acțiuni de sprijinire a unor cicluri de inovare și a unei integrări tehnologice mai rapide pentru apărare, inclusiv acțiuni de cercetare și dezvoltare continuă și provocări tehnologice;
- (e) acțiuni de tip spin-in pentru adaptarea tehnologiilor civile în vederea apărării.

Capacitatea de reacție industrială, extinderea și reziliența în domeniul apărării

- (1) Activitățile de sprijinire a consolidării capacității de reacție, a extinderii și a rezilienței EDTIB legate de ajustarea capacității de producție a produselor din domeniul apărării, inclusiv a componentelor acestora și a materiilor prime aferente, în măsura în care acestea sunt destinate sau utilizate integral pentru fabricarea de produse din domeniul apărării, pot viza în special:
- (a) optimizarea, extinderea, modernizarea, inclusiv automatizarea, îmbunătățirea sau reorientarea utilizării capacităților de producție existente sau crearea de capacități noi de producție a produselor, componentelor și materiilor prime din domeniul apărării, în special în vederea creșterii capacității de producție sau a reducerii timpului de execuție și de livrare, inclusiv pe baza unor proceduri de achiziții publice sau a achiziționării de mașini-unelte necesare și a oricăror alți factori de producție necesari;
 - (b) încheierea de parteneriate industriale transfrontaliere, inclusiv prin parteneriate public-privat sau alte forme de cooperare industrială, cum ar fi IMM-urile, în cadrul unui efort industrial comun, de exemplu prin asocieri în participație transfrontaliere, inclusiv activități care vizează coordonarea surselor sau a rezervării și stocării de produse, componente și materii prime aferente din domeniul apărării, precum și coordonarea capacităților de producție și a planurilor de producție;
 - (c) constituirea și punerea la dispoziție a capacităților de producție rezervate în caz de creștere bruscă a cererii de produse din domeniul apărării, a componentelor acestora și a materiilor prime aferente, în conformitate cu volumele de producție comandate sau planificate;
 - (d) promovarea industrializării și a comercializării produselor din domeniul apărării dezvoltate în cadrul acțiunilor finanțate de Uniune sau al altor activități de cooperare desfășurate cu sprijinul a cel puțin două state membre, inclusiv prin stabilirea de parteneriate industriale transfrontaliere, parteneriate public-privat sau alte forme de cooperare industrială, intensificarea producției inițiale și a acordării de licențe pentru producție, după caz;

- (e) testarea, inclusiv infrastructura necesară și, dacă este cazul, certificarea recondiționării produselor din domeniul apărării, cu scopul de a aborda uzura morală a acestora și de a le face utilizabile de către utilizatorii finali;
 - (f) reducerea dependențelor strategice industriale, inclusiv în vederea înlocuirii componentelor vizate de restricții impuse de o țară terță neasociată sau de o entitate dintr-o țară terță neasociată, sau dezvoltarea capacității de a înlocui sau de a elimina astfel de componente.
- (1a) Pentru acțiunile sprijinite în temeiul prezentului articol, Comisia poate transmite statelor membre și țărilor asociate, la cerere, documentația relevantă privind acțiunea, pentru a evita dubla finanțare a acelorași costuri.

Articolul 47a

Sprijin pentru facilitatorii care au legătură cu piața echipamentelor de apărare de la nivelul Uniunii

- (1) Activitățile de sprijinire a facilitatorilor care au legătură cu piața echipamentelor de apărare de la nivelul Uniunii pot viza în special:
- (a) sprijinul pentru mecanismul european de vânzări militare (MSM), pentru a asigura disponibilitatea produselor din domeniul apărării în timp util și în cantitatea necesară, promovând astfel competitivitatea EDTIB [precum și, după caz, a DTIB ucrainene], în special:
 - (i) sprijinul pentru înființarea, gestionarea și întreținerea unor rezerve destinate pregătirii industriei de apărare, precum și pentru menținerea acestor rezerve instituite în cadrul Regulamentului (UE) 2025/2643;
 - (ii) crearea și întreținerea unui catalog unic centralizat (catalogul european pentru vânzări militare) de produse din domeniul apărării elaborate de EDTIB [și de DTIB ucraineană];

- (b) sprijinul pentru instituirea și funcționarea structurilor pentru programele europene de armament, instituite în conformitate cu Regulamentul (UE) 2025/2643;
 - (c) consolidarea capacităților administrative legate de achizițiile publice de produse din domeniul apărării și măsurile care contribuie la facilitarea procedurilor pentru achizițiile publice comune de produse din domeniul apărării.
- (3) Statele membre, țările asociate și SEAP care constituie o rezervă destinată pregătirii industriei de apărare acordă tuturor statelor membre, țărilor asociate și Ucrainei o opțiune imediată și preferențială de cumpărare, de utilizare sau de leasing pentru produsele din domeniul apărării care fac parte din rezervă. În scopul efectuării de achiziții de către statele membre sau, după caz, de către țările asociate din rezerva destinată pregătirii industriei de apărare constituită, gestionată și menținută de o SEAP, achizițiile publice sunt considerate a fi contracte atribuite de un guvern altui guvern, astfel cum se menționează la articolul 13 litera (f) din Directiva 2009/81/CE.
- (4) După consultarea AEA, Comisia actualizează catalogul european pentru vânzări militare menționat la alineatul (1) litera (a) punctul (ii), instituit în conformitate cu Regulamentul (UE) 2025/2643. Statele membre [, Ucraina] și operatorii economici sunt invitați să completeze acest catalog în mod voluntar, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative naționale aplicabile.

Achiziții publice, întreținere și disponibilitate comune în domeniul apărării

- (1) Activitățile de sprijinire a achizițiilor publice, a întreținerii și a disponibilității comune în domeniul apărării pot acoperi în special cooperarea dintre statele membre și țările asociate în următoarele domenii:
- (a) certificarea comună a produselor din domeniul apărării;
 - (b) elaborarea unor cerințe comune pentru produsele din domeniul apărării;
 - (c) achizițiile publice de produse din domeniul apărării;
 - (d) întreținerea produselor din domeniul apărării;
 - (e) gestionarea dinamică a disponibilității produselor din domeniul apărării.

Activitățile de sprijinire a achizițiilor publice, a întreținerii și a disponibilității comune în domeniul apărării vizează reducerea fragmentării și sporirea interoperabilității, realizând astfel economii de scară, asigurând un acces mai rapid la echipamentele necesare și consolidând pregătirea industriei de apărare a Uniunii și a statelor membre.

- (1a) Numai următoarele entități juridice sunt eligibile pentru acțiuni legate de achizițiile publice, întreținerea și disponibilitatea comune în domeniul apărării:
- (a) autoritățile contractante ale statelor membre sau ale țărilor asociate;
 - (b) organizațiile internaționale;
 - (c) SEAP;
 - (d) AEA.

- (2) Statele membre și țările asociate care desfășoară o acțiune legată de achizițiile publice, întreținerea și disponibilitatea comune în domeniul apărării desemnează, în unanimitate, o entitate juridică eligibilă în calitate de agent care să acționeze în numele lor în scopul acțiunii respective. Concret, agentul desfășoară procedurile de achiziții și încheie contractele rezultate cu contractanții în numele țărilor participante. Agentul poate să participe la acțiune în calitate de beneficiar și să acționeze în calitate de coordonator al consorțiului. Agentul poate să gestioneze și să combine fonduri din cadrul Fondului și fonduri din partea statelor membre participante și a țărilor asociate.
- (3) Agentul aplică procedurilor sale de achiziții publice și contractelor încheiate cu contractanții criterii echivalente cu cele prevăzute la articolul 51 și solicită ca respectivele criterii să le fie aplicate subcontractanților.
- (4) Agentul notifică Comisiei garanțiile menționate la articolul 51 alineatul (3). La cerere, Comisia i se pun la dispoziție informații suplimentare privind aceste garanții și măsuri de atenuare. Comisia informează comitetul menționat la articolul 83 alineatul (1) litera (e) cu privire la orice notificare transmisă în conformitate cu prezentul alineat.
- (4a) În cazul în care Uniunea sprijină achizițiile publice comune în domeniul apărării, statele membre participante și țările asociate pun la dispoziția altor state membre și țări asociate, la cerere, un set relevant de informații legate de achizițiile publice, de exemplu privind caracteristicile principale, performanțele, costurile unitare și termenele de livrare, pentru a le permite să se alăture achizițiilor publice comune în domeniul apărării într-o etapă ulterioară, în condiții echitabile și rezonabile.
- (4b) Informațiile legate de achizițiile publice menționate la alineatul (4a) pot fi divulgate de statele membre solicitante sau de țările asociate solicitante entităților juridice stabilite în Uniune sau în țările asociate, care acționează în numele lor, exclusiv în scopul de a permite participarea la achizițiile publice comune în domeniul apărării și cu condiția ca informațiile respective să fie protejate în mod adecvat.

- (5) Orice contract care rezultă dintr-o acțiune legată de achizițiile publice, întreținerea și disponibilitatea comune în domeniul apărării include dispoziții privind achiziționarea unor cantități suplimentare de produse din domeniul apărării pentru alte state membre, țări asociate sau Ucraina.
- (6) În sensul prezentului articol, „agent” înseamnă o autoritate contractantă, astfel cum este definită la articolul 2 alineatul (1) punctul 1 din Directiva 2014/24/UE⁴⁹ și la articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2014/25/UE⁵⁰, stabilită într-un stat membru sau într-o țară asociată, AEA, o SEAP instituită în conformitate cu Regulamentul (UE) 2025/2643 sau o organizație internațională care este desemnată de statele membre, de țările asociate sau de Ucraina să efectueze o achiziție publică comună în domeniul apărării în numele acestora.

Articolul 49

Sprijin pentru transportul militar⁵¹

- (1) Activitățile de sprijinire a transportului militar în Uniune pot acoperi:
- (a) sprijinul pentru achiziționarea, de către statele membre, de capacități logistice și de transport cu dublă utilizare;
 - (b) furnizarea, prin contracte de achiziții de servicii cu operatori comerciali, de capacități logistice și de transport cu dublă utilizare;
 - (ba) sprijinul pentru instituirea și funcționarea rezervei de solidaritate, inclusiv a platformelor sale digitale;

⁴⁹ Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE (JO L 94, 28.3.2014, p. 65, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj>).

⁵⁰ Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale și de abrogare a Directivei 2004/17/CE (JO L 94, 28.3.2014, p. 243), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj>.

⁵¹ Prezentul articol și dispozițiile conexe vor trebui să fie aliniate la rezultatul negocierilor referitoare la Regulamentul privind transportul militar.

- (c) sprijinul pentru digitalizarea proceselor legate de transportul militar, inclusiv a autorizațiilor pentru transportul militar și a procedurilor și formalităților vamale;
 - (d) consolidarea, modernizarea, extinderea și reorientarea capacităților industriale în vederea producerii și a întreținerii unor capacități logistice și de transport cu dublă utilizare care contribuie direct la transportul militar în Uniune și la îmbunătățirea acestuia;
 - (e) formarea, recalificarea și perfecționarea personalului pentru a spori disponibilitatea personalului calificat pentru manipularea și transportul securizate ale produselor, componentelor și consumabilelor din domeniul apărării, în special în vederea circulației sigure și eficiente a bunurilor supradimensionate, agabaritice și periculoase;
 - (f) consolidarea protecției și a rezilienței infrastructurii cu dublă utilizare care este strategică pentru transportul militar, precum și dezvoltarea sistemelor de stocare a combustibilului și a sistemelor conexe;
 - (g) sprijinirea acțiunilor de elaborare, punere în aplicare, monitorizare și asigurare a respectării actelor juridice și a politicilor relevante ale Uniunii. Aceasta presupune, printre altele, sprijinirea instituțiilor relevante, cooperarea dintre autoritățile naționale și cooperarea acestora cu părțile interesate, studii, dezvoltarea și implementarea de instrumente și infrastructuri, inclusiv de infrastructură și instrumente informatice.
- (2) Activitățile de sprijinire a transportului militar în Uniune sunt puse în aplicare în conformitate cu Regulamentul (UE) [Regulamentul privind transportul militar] și în complementaritate cu Regulamentul (UE) [XXX] [MIE].

Articolul 49a

Sprijin pentru activități inovatoare și scalabile destinate tuturor etapelor ciclului de viață al produselor din domeniul apărării (Schema UE de inovare în domeniul apărării)

- (1) Sprijinul pentru activitățile inovatoare și scalabile pentru toate etapele ciclului de viață al produselor din domeniul apărării, inclusiv sprijinul pentru tehnologiile disruptive și entitățile unice (de exemplu, întreprinderi intrate recent pe piață, start-upuri, IMM-uri și întreprinderi în curs de extindere inovatoare), poate acoperi, în special:
 - (a) evenimente de stabilire de contacte, accelerarea dezvoltării afacerilor și îndrumare pentru inovatori;
 - (b) mecanisme de finanțare dinamice;
 - (c) provocări și hackathoane;
 - (d) sprijin pentru achiziții inovatoare și modele iterative de modernizare a achizițiilor publice pentru sisteme cu evoluție rapidă
 - (e) orice alte acțiuni pentru cicluri de inovare mai scurte și integrarea, validarea, experimentarea și adoptarea de către piață a produselor din domeniul apărării și
 - (f) sprijin pentru acțiunile care facilitează punerea în aplicare a activităților prevăzute la prezentul alineat.

- (2) Sprijinul pentru activități inovatoare și scalabile pentru toate etapele ciclului de viață al produselor din domeniul apărării poate fi acordat prin activitățile menționate la articolele 45-49 sau în combinație cu acestea.

Articolul 50

(Norme complementare privind asocierea unor țări terțe)

(...)

Criterii de eligibilitate complementare

- (1) Pe lângă îndeplinirea criteriilor de eligibilitate prevăzute la articolul 9 din prezentul regulament, destinatarii finanțării din partea Uniunii în temeiul prezentei secțiuni trebuie să respecte obligațiile prevăzute la alineatele (2)-(15a) de la prezentul articol.
- (2) Destinatarii finanțării din partea Uniunii în temeiul prezentei secțiuni sunt stabiliți și își au structurile de conducere executivă în Uniune sau într-o țară asociată.
- (2a) Destinatarii finanțării din partea Uniunii în temeiul prezentei secțiuni trebuie să nu fie controlați de o țară terță neasociată sau de o entitate dintr-o țară terță neasociată.
- (3) Prin derogare de la alineatul (2a), o entitate juridică stabilită în Uniune sau într-o țară asociată și controlată de o țară terță neasociată sau de o entitate dintr-o țară terță neasociată este eligibilă ca destinatar al finanțării din partea Uniunii în temeiul prezentei secțiuni dacă sunt puse la dispoziția Comisiei garanții aprobate în conformitate cu procedurile naționale ale unui stat membru sau ale unei țări asociate în care este stabilită entitatea respectivă, precum măsuri adecvate ca urmare a examinărilor definite la articolul 2 punctul 3 din Regulamentul (UE) 2019/452⁵². În funcție de natura activităților, programul de lucru poate prevedea că derogarea respectivă nu se aplică activităților menționate la articolul 49a.

⁵² Regulamentul (UE) 2019/452 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 martie 2019 de stabilire a unui cadru pentru examinarea investițiilor străine directe în Uniune (JO L 79I, 21.3.2019, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj>).

Garanțiile respective oferă asigurări că implicarea într-o acțiune a unei entități juridice nu ar contraveni intereselor de securitate și apărare ale Uniunii și ale statelor membre, astfel cum sunt stabilite în cadrul PESC în temeiul titlului V din TUE.

Garanțiile respective justifică în special faptul că, în scopul unei acțiuni, au fost stabilite măsuri care să asigure că:

- (a) controlul asupra entității juridice nu este exercitat într-un mod care împiedică sau limitează capacitatea acesteia de a desfășura acțiunea și de a genera rezultate, care impune restricții privind infrastructura, instalațiile, activele, resursele sale, drepturile de proprietate intelectuală sau know-how-ul de care este nevoie în scopul acțiunii ori care subminează capacitățile și standardele necesare pentru desfășurarea acțiunii;
- (b) este împiedicat accesul unei țări terțe neasociate sau al unei entități dintr-o țară terță neasociată la orice informații clasificate sau la orice informații neclasificate protejate de o obligație de păstrare a secretului profesional și accesibile pe baza principiului necesității de a cunoaște, legate de acțiune;
- (ba) angajații sau alte persoane implicate în acțiune au o autorizare de securitate națională emisă de un stat membru sau de o țară asociată, după caz;
- (c) drepturile de proprietate intelectuală generate de acțiune și rezultatele acțiunilor menționate la articolul 44 alineatul (1) literele (b) și (ea) rămân în posesia destinatarului în cursul desfășurării și după finalizarea acțiunii, nu sunt controlate sau restricționate de o țară terță neasociată sau de o entitate dintr-o țară terță neasociată și nici nu sunt exportate în afara Uniunii sau în afara țărilor asociate și nu sunt accesibile din afara Uniunii sau din afara țărilor asociate fără aprobarea statului membru sau a țării asociate în care este stabilită entitatea juridică și în conformitate cu obiectivele stabilite la articolul 3.

Dacă statul membru sau țara asociată în care este stabilită entitatea juridică decide că este oportun, pot fi furnizate garanții suplimentare.

Comisia informează comitetul menționat la articolul 83 alineatul (1) litera (e) cu privire la orice entitate juridică despre care se consideră că este eligibilă pentru a fi destinat al finanțării din partea Uniunii în conformitate cu prezentul alineat.

- (3a) Alineatele (2a) și (3) nu se aplică pentru:
- (a) autoritățile contractante ale statelor membre și ale țărilor asociate;
 - (b) organizații internaționale;
 - (c) SEAP;
 - (d) AEA.
- (8) Cu excepția unor circumstanțe excepționale și justificate în mod corespunzător în care destinarii finanțării din partea Uniunii nu au alternative disponibile, infrastructura, instalațiile, activele și resursele destinatarilor finanțării din partea Uniunii implicați într-o acțiune, care sunt utilizate în scopul acțiunii respective, trebuie să se afle pe teritoriul unui stat membru sau al unei țări asociate pe întreaga durată a acțiunii.
- (9) În cazul acțiunilor menționate la articolul 44 alineatul (1) literele (b), (e) și (ea), condițiile menționate la alineatele (2)-(8) se aplică și subcontractanților implicați în acțiune. În sensul prezentului alineat, „subcontractanți implicați într-o acțiune” înseamnă subcontractanții care au un raport contractual direct cu un destinatar, alți subcontractanți cărora li se alocă cel puțin 10 % din costurile eligibile totale ale acțiunii și subcontractanții care ar putea avea nevoie de acces la informații clasificate în vederea desfășurării acțiunii. Subcontractanții implicați într-o acțiune nu sunt membri ai consorțiului.

- (10) În cazul acțiunilor menționate la articolul 44 alineatul (1) litera (d), condițiile menționate la alineatele (2)-(8) se aplică și subcontractanților implicați în acțiune sau în achizițiile publice comune. În sensul prezentului alineat, „subcontractanți implicați în achizițiile publice comune” înseamnă entitățile juridice care furnizează factori de producție critici cu atribute unice esențiale pentru funcționarea unui produs, cărora li se alocă cel puțin 15 % din valoarea contractului și care au nevoie de acces la informații clasificate pentru executarea contractului.
- (11) Rezultatele acțiunilor menționate la articolul 44 alineatul (1) literele (b) și (ea), precum și produsele sau tehnologiile obținute ca urmare a acestor acțiuni nu fac obiectul niciunui control și al niciunei restricții din partea unei țări terțe neasociate sau a unei entități dintr-o țară terță neasociată, direct sau indirect prin intermediul uneia sau mai multor entități juridice intermediare, inclusiv în ceea ce privește transferul de tehnologie.
- (12) În cazul acțiunilor menționate la articolul 44 alineatul (1) literele (c) și (d), costul componentelor originare din afara Uniunii și din țările asociate nu trebuie să fie mai mare de 35 % din costul estimat al componentelor produsului final sau al produsului pentru care creșterea capacității de producție este sprijinită cu finanțare din partea Uniunii. Nicio componentă nu poate proveni din țări terțe care contravin intereselor de securitate și apărare ale Uniunii și ale statelor membre, inclusiv în ceea ce privește respectarea principiului relațiilor de bună vecinătate.
- (13) În cazul acțiunilor menționate la articolul 44 alineatul (1) literele (c) și (d), destinatarii finanțării din partea Uniunii sau, după caz, contractanții trebuie să aibă capacitatea de a decide, fără restricții impuse de țări terțe neasociate sau de entități din țări terțe neasociate, cu privire la definirea, adaptarea și evoluția proiectării produsului din domeniul apărării vizat, având inclusiv autoritatea legală de a înlocui sau de a elimina componente care fac obiectul unor restricții impuse de țări terțe sau de entități din țări terțe neasociate.

- (14) În cazul acțiunilor menționate la articolul 44 alineatul (1) literele (c) și (d), programul de lucru poate prevedea că condițiile de eligibilitate menționate la alineatele (12) și (13) de la prezentul articol trebuie să fie evaluate cel târziu la sfârșitul acțiunii.
- (15) Cu excepția acțiunilor menționate la articolul 44 alineatul (1) literele (c) și (ea), la articolul 46 alineatul (1) litera (c) și la articolul 47a alineatul (1) litera (a) punctul (ii), sprijinul din partea Uniunii se acordă numai pentru acțiuni desfășurate de entități juridice care cooperează în cadrul unui consorțiu format din cel puțin trei entități juridice eligibile, stabilite în cel puțin trei state membre sau țări asociate diferite. Cel puțin trei dintre respectivele entități juridice eligibile, stabilite în cel puțin două state membre sau țări asociate diferite, trebuie să nu fie controlate, direct sau indirect, pe întreaga durată a desfășurării acțiunii, de către aceeași entitate juridică și să nu se controleze reciproc.
- (15a) Cu excepția acțiunilor menționate la articolul 44 alineatul (1) literele (b) și (ea), sprijinul din partea Uniunii poate fi acordat, de asemenea, acțiunilor desfășurate de o SEAP instituită în conformitate cu Regulamentul (UE) 2025/2643.
- (18) În pofida articolului 201 din Regulamentul financiar, se verifică numai capacitatea financiară a unui coordonator.
- (19) În conformitate cu articolul 153 alineatul (3) din Regulamentul financiar, comitetul de evaluare poate fi asistat de experți externi independenți care dețin o autorizare personală de securitate valabilă, dacă programul de lucru impune acest lucru. Prin derogare de la articolul 242 din Regulamentul financiar, lista experților independenți nu se publică.

- (19a) Următoarele acțiuni nu sunt eligibile pentru finanțare:
- (a) acțiunile care vizează dezvoltarea de produse și tehnologii a căror utilizare, dezvoltare sau producție este interzisă de dreptul internațional aplicabil;
 - (b) acțiunile legate de sisteme de arme letale autonome care funcționează în afara unui lanț responsabil de comandă și control uman sau care nu pot fi utilizate în conformitate cu dreptul internațional umanitar;
 - (c) acțiunile legate de muniții cu dispersie.

Articolul 52

Rate de finanțare

- (1) [Pentru acțiunile menționate la articolul 44 alineatul (1) litera (a), sprijinul din partea Uniunii poate acoperi până la 100 % din costurile eligibile.
- (2) Pentru acțiunile menționate la articolul 44 alineatul (1) litera (b), care sprijină cercetarea și inovarea în domeniul apărării, sprijinul din partea Uniunii poate acoperi până la 100 % din costurile eligibile.
- (3) Pentru acțiunile menționate la articolul 44 alineatul (1) litera (b), care sprijină dezvoltarea tehnologiilor și a capacităților de apărare, sprijinul din partea Uniunii poate acoperi până la 50 % din costurile eligibile sau, în cazul achiziționării de servicii de cercetare și dezvoltare, până la 50 % din valoarea estimată a contractului.
- (4) Pentru acțiunile menționate la articolul 44 alineatul (1) litera (c), sprijinul din partea Uniunii poate acoperi până la 50 % din costurile eligibile.
- (5) Pentru acțiunile menționate la articolul 44 alineatul (1) litera (d), sprijinul din partea Uniunii poate acoperi până la 25 % din valoarea estimată a achizițiilor publice comune.

- (6) Pentru acțiunile menționate la articolul 44 alineatul (1) litera (e), sprijinul din partea Uniunii poate acoperi:
- (a) în cazul în care acțiunea sprijină o achiziție efectuată de statele membre, până la 25 % din valoarea estimată a achiziției;
 - (b) în cazul în care acțiunile vizează asistarea statelor membre în ceea ce privește accesul la resurse logistice și de transport, până la 100 % din costurile eligibile.
- (7) Pentru a ține seama în mod corespunzător de situația specială a partenerului strategic în cauză, sprijinul din partea Uniunii poate acoperi până la 100 % din costurile eligibile pentru acțiunile menționate la articolul 44 alineatul (1) litera (ea).]
- (8) Prin derogare de la articolul 184 alineatul (6) din Regulamentul financiar, pentru acțiunile menționate la articolul 44 alineatul (1) litera (b), ordonatorul de credite responsabil poate autoriza sau impune, sub formă de rate forfetare, finanțarea costurilor indirecte ale beneficiarului până la maximum 25 % din costurile directe totale eligibile ale acțiunii, excluzând costurile directe eligibile cu subcontractarea, sprijinul financiar acordat terților și orice costuri unitare sau sume forfetare care includ costuri indirecte.

Articolul 53

Criterii de atribuire

- (1) Propunerile de acțiuni în temeiul prezentei secțiuni contribuie la pregătirea pentru apărare în întreaga Uniune și sunt evaluate în conformitate cu criteriile de atribuire care urmează să fie stabilite în programul de lucru:
- (a) calitatea și eficiența implementării acțiunii;

- (b) obiectivele, prioritățile și rezultatele preconizate stabilite pentru acțiunea relevantă, în special prin evaluarea unuia sau a mai multora dintre următoarele criterii, în funcție, de asemenea, de natura acțiunii și pentru fiecare cerere în parte: (i) contribuția la excelența în sectorul apărării, (ii) potențialul de inovare, (iii) cooperarea transfrontalieră, (iiia) cooperarea cu IMM-urile și întreprinderile cu capitalizare medie care aduc o valoare adăugată substanțială acțiunii, (iv) competitivitatea, (v) creșterea capacităților de producție și a disponibilității, (vi) reducerea timpului de execuție a producției și de livrare, (v) creșterea interoperabilității, (vii) creșterea interschimbabilității, (viii) reziliența și securitatea aprovizionării în întreaga Uniune ca răspuns la riscurile identificate, cum ar fi în special expunerea ridicată la riscul de materializare a amenințărilor militare convenționale și (ix) eficiența și eficacitatea din punctul de vedere al costurilor.

Articolul 53a

Procedura de selecție și atribuire

Comisia atribuie finanțarea în temeiul prezentei secțiuni prin intermediul unor acte de punere în aplicare. Cu excepția acțiunilor menționate la articolul 44 alineatul (1) literele (a) și (d), actele de punere în aplicare respective se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 83 alineatul (3).

Articolul 54

Drepturile de acces și proprietatea asupra rezultatelor

- (1) În cazul în care sprijinul Uniunii în temeiul articolului 44 alineatul (1) litera (b) este acordat sub formă de grant, instituțiile, organele, oficiile sau agențiile Uniunii, precum și autoritățile care acordă grantul beneficiază, la cerere, de drepturi de acces la rezultate scutite de redevențe în scopul justificat în mod corespunzător al dezvoltării, al punerii în aplicare și al monitorizării politicilor sau programelor existente ale Uniunii în domeniile lor de competență în scopuri necomerciale.

- (1a) În cazul în care sprijinul Uniunii în temeiul articolului 44 alineatul (1) litera (b) este acordat sub formă de achiziție publică înainte de comercializare, autoritatea contractantă are dreptul de a acorda sau de a solicita destinatarilor să acorde licențe neexclusive terților pentru a valorifica rezultatele în condiții echitabile și rezonabile, care urmează să fie stabilite în relațiile contractuale dintre părțile interesate fără dreptul de a acorda sublicențe, cu excepția cazului în care se prevede altfel în acordul de grant.
- (2) Fără a aduce atingere normelor aplicabile privind controlul exporturilor în temeiul responsabilității statelor membre și a țărilor asociate:
- (a) autoritățile naționale ale statelor membre și ale țărilor asociate beneficiază de drepturi de acces la rapoartele speciale privind activitățile finanțate în temeiul articolului 44 alineatul (1) litera (b). Astfel de drepturi de acces se acordă cu scutire de redevențe și sunt transferate de Comisia statelor membre și țărilor asociate, după ce Comisia s-a asigurat că se aplică obligațiile de confidențialitate corespunzătoare;
- (b) autoritățile naționale din statele membre și din țările asociate utilizează raportul special menționat la litera (a) doar în scopuri legate de utilizarea de către sau pentru forțele armate ori forțele de securitate ori serviciile de informații proprii, inclusiv în cadrul programelor lor de cooperare. O astfel de utilizare include studiul, evaluarea, cercetarea, proiectarea, acceptarea și certificarea produselor, în scopul funcționării, formării și eliminării, precum și evaluarea și elaborarea de cerințe tehnice pentru achizițiile publice;

- (c) atunci când două sau mai multe state membre sau țări asociate au încheiat în comun, la nivel multilateral sau în cadrul Uniunii, unul sau mai multe contracte cu unul sau mai mulți destinatari pentru a dezvolta în continuare împreună rezultatele activităților sprijinite în temeiul articolului 44 alineatul (1) litera (b), ele beneficiază de drepturi de acces la rezultatele respective în măsura în care rezultatele în cauză sunt deținute de destinatarii respectivi și sunt necesare pentru executarea contractului sau a contractelor. Astfel de drepturi de acces se acordă cu scutire de redevențe și în condiții specifice pentru a garanta ca sunt utilizate numai în scopul contractului sau al contractelor și că sunt instituite obligații de confidențialitate corespunzătoare;
- (d) pentru acțiunile care sprijină dezvoltarea de produse și tehnologii din domeniul apărării în temeiul articolului 44 alineatul (1) punctul (b), drepturile de acces la rezultatele acțiunilor de dezvoltare se acordă autorităților naționale care cofinanțează acțiunea în condiții echitabile și rezonabile, care urmează să fie convenite cu destinatarii care generează rezultatele respective. Termenele și condițiile de exercitare a unor astfel de drepturi de acces sunt prevăzute în relația contractuală dintre destinatari și autoritățile naționale care cofinanțează acțiunea.
- (3) Fără a aduce atingere libertății de decizie a statelor membre în ceea ce privește politica lor privind exportul de produse din domeniul apărării, orice transfer de proprietate asupra rezultatelor sau acordarea unei licențe exclusive unei țări terțe neasociate sau unei entități dintr-o țară terță neasociată pentru rezultatele care au fost generate cu sprijinul menționat la articolul 44 alineatul (1) litera (b), care are loc în termen de 3 ani de la plata finală a acțiunii, face obiectul unei notificări prealabile către Comisie și al aprobării de către autoritățile relevante ale statului membru sau ale țării asociate, în condiții care asigură protecția intereselor de securitate și apărare ale Uniunii. Dacă transferul drepturilor de proprietate în cauză contravine intereselor în materie de securitate și apărare ale Uniunii și ale statelor membre sau obiectivelor stabilite la articolul 3, sprijinul financiar din partea Uniunii furnizat în temeiul prezentului regulament se rambursează.

Norme complementare privind informațiile clasificate

- (5) Cadrul de securitate pentru asigurarea protecției adecvate a informațiilor clasificate generate în urma desfășurării activităților menționate la articolul 44 alineatul (1) se stabilește în conformitate cu Decizia (UE, Euratom) 2015/444 a Comisiei, în cooperare cu experții în materie de securitate numiți de statele membre și de țările asociate pe teritoriul cărora sunt stabiliți beneficiarii.
- (5a) Statele membre pe teritoriul cărora sunt stabiliți beneficiarii pot decide cu privire la un cadru de securitate specific, inclusiv exercitarea drepturilor și responsabilităților emitentului, pentru protecția și gestionarea informațiilor generate clasificate legate de activitățile menționate la articolul 44 alineatul (1) care sunt cofinanțate de autoritățile naționale ale statelor membre sau de operatorii economici care participă la activitate. Statele membre vizate informează Comisia cu privire la o astfel de decizie.

Cadrul de securitate specific asigură un nivel de protecție echivalent cu cel oferit de Acordul dintre statele membre ale Uniunii Europene, reunite în cadrul Consiliului, privind protecția informațiilor clasificate schimbate în interesul Uniunii Europene⁵³.

- (5b) Informațiile preexistente clasificate care poartă un marcaj de clasificare național sau un marcaj de clasificare al unei organizații internaționale, puse la dispoziția beneficiarilor sau subcontractanților sau schimbate între aceștia în legătură cu acțiunea, sunt tratate și protejate în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative naționale aplicabile sau, respectiv, cu normele și reglementările aplicabile organizației internaționale sub a cărei autoritate au fost generate informațiile preexistente clasificate, pe baza acordurilor privind schimbul și protecția informațiilor clasificate care sunt în vigoare și aplicabile.

⁵³ JO C 202, 8.7.2011, p. 13.

În cazul în care informațiile preexistente care poartă un marcaj național de clasificare și care fac parte dintr-o acțiune specifică pot influența conținutul informațiilor generate clasificate drept IUEC, este consultat emitentul acestor informații preexistente clasificate și se obține în prealabil acordul scris al acestuia.

- (5c) Cadrul de securitate specific menționat la alineatul (5a) este instituit de statele membre pe teritoriul cărora sunt stabiliți beneficiarii cel târziu înainte de semnarea acordului de grant. Acesta nu aduce atingere posibilității Comisiei de a avea acces la informațiile generate clasificate necesare pentru desfășurarea activității vizate.

SECȚIUNEA 3

SISTEME SPAȚIALE ȘI PUNEREA ÎN APLICARE A POLITICII SPAȚIALE

Articolul 57

Dispoziții specifice

- (1) Activitățile sprijinite în temeiul prezentei secțiuni contribuie la obiectivul general prevăzut la articolul 3 alineatul (1) și la obiectivele specifice prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (d) punctul 3.
- (2) Sprijinul pentru activitățile prevăzute în prezenta secțiune este finanțat din bugetul prevăzut la articolul 4 alineatul (2) litera (e) și din orice contribuții suplimentare puse la dispoziție în conformitate cu articolul 5.

Componente

- (1) Sistemele spațiale și politica spațială sunt puse în aplicare prin intermediul următoarelor componente:
 - (a) poziționare, navigație și sincronizare (PNT), care cuprinde subcomponentele Galileo și Serviciul european geostaționar mixt de navigare (EGNOS);
 - (b) observarea Pământului (EO), care cuprinde subcomponentele Copernicus și Serviciul guvernamental de observare a Pământului (EOGS);
 - (c) conectivitatea securizată, care cuprinde subcomponenta de comunicare guvernamentală prin satelit (GOVSATCOM) și subcomponenta de infrastructură pentru reziliență, interconectivitate și securitate prin satelit (IRIS²);
 - (d) cunoașterea situației spațiale (SSA), care cuprinde subcomponentele de supraveghere și urmărire spațială (SST), fenomene meteorologice spațiale (SWE) și obiecte din apropierea Pământului (NEO);
 - (e) accesul la spațiu;
 - (f) comercializarea spațiului și economia spațială;
 - (g) suveranitatea tehnologică, cercetarea și inovarea pentru activitățile spațiale.
- (1a) Programele de lucru pentru punerea în aplicare a componentelor sau a subcomponentelor menționate în prezenta secțiune integrează activitățile de cercetare și inovare în colaborare și bugetul dedicat acestora într-o parte specifică dedicată. Partea specifică dedicată asigură coerența cu activitățile în materie de competitivitate și societate sprijinite în temeiul Regulamentului (UE) [XXX] [programul-cadru Orizont Europa] și ținând seama de normele specifice din prezenta secțiune.

Poziționare, navigație și sincronizare (PNT)

- (1) Componenta de poziționare, navigație și sincronizare (denumită în continuare „componenta PNT”) (cu subcomponentele Galileo și EGNOS) furnizează servicii de poziționare, navigație și sincronizare pe termen lung, de ultimă generație, fiabile și securizate, fără întreruperi, în zone deservite definite, inclusiv în condiții nefavorabile și poate contribui la prioritățile de politică ale Uniunii.
- (1a) Galileo este un sistem global de navigație prin satelit (GNSS) civil autonom, aflat sub control civil, care cuprinde o constelație de sateliți, centre și o rețea globală de stații terestre care oferă servicii de poziționare, de navigare și de sincronizare și ține seama de nevoi și cerințe de securitate. EGNOS este un sistem de navigație prin satelit regional civil aflat sub control civil, care cuprinde centre și stații terestre și mai multe transpondere instalate pe sateliți geosincroni, care amplifică și corectează semnalele deschise emise de GNSS.
- (2) Activitățile componentei PNT includ:
 - (a) gestionarea, exploatarea, întreținerea, îmbunătățirea continuă și protejarea infrastructurii spațiale și terestre și a serviciilor furnizate;
 - (b) evoluția serviciilor PNT și dezvoltarea și implementarea generațiilor viitoare ale sistemelor existente, precum și activități suplimentare, inclusiv sateliți pentru orbita terestră joasă (LEO-PNT), ținând seama de nevoile utilizatorilor;
 - (c) activități de cercetare și dezvoltare care sprijină modernizarea infrastructurii (denumite în continuare „cercetare și dezvoltare în amonte”) și dezvoltarea de aplicații, tehnologia de utilizare, inclusiv cea destinată utilizării guvernamentale, standardizarea și certificarea (denumite în continuare „cercetare și dezvoltare în aval”);

- (d) cooperarea cu alte sisteme regionale sau mondiale de navigație prin satelit, printre altele, pentru a facilita compatibilitatea și interoperabilitatea, contribuind astfel la rolul Uniunii ca actor global în sectorul spațial, pentru a încuraja cooperarea internațională și pentru a sprijini diplomația spațială europeană.
- (3) Serviciile furnizate de componenta PNT acoperă în special:
- (a) un serviciu deschis (OS) destinat utilizării gratuite de către orice utilizator;
 - (b) un serviciu de mare precizie (HAS) pentru utilizatorii care necesită o performanță superioară față de cea oferită de OS;
 - (c) servicii de autentificare, inclusiv autentificarea mesajelor de navigație de la serviciul deschis al Galileo (OSNMA), serviciul de autentificare a semnalelor Galileo (SAS) și alte capacități de autentificare a telemetriei pentru serviciul deschis (OS-RA);
 - (d) un serviciu public reglementat (PRS) limitat la utilizatorii autorizați de guvern;
 - (e) un serviciu de avertizare de urgență prin satelit pentru pericole multiple (EWSS);
 - (f) un serviciu de semnale orare (TS);
 - (g) un volum al serviciului spațial (SSV) destinat utilizării de către operatorii de active spațiale;
 - (h) noi servicii de căutare și salvare de sine stătătoare la nivel mondial (SAR) cu valoare adăugată, destinate în mod potențial inclusiv utilizatorilor guvernamentali autorizați, precum și servicii SAR la nivel mondial care contribuie la sistemul internațional Cospas-Sarsat, pentru a detecta semnalele de pericol și a integra capacități de comunicare inversă în sprijinul operațiunilor de salvare;
 - (i) servicii de salvagardare a vieții (SoL) pentru utilizatorii pentru care siguranța este esențială, inclusiv pentru aviația civilă, transportul maritim și alte aplicații de transport;
 - (j) servicii de diseminare a datelor (EDAS);

- (k) serviciul de alertă privind interferențele de radiofrecvență, accesibil utilizatorilor guvernamentali autorizați și comunităților de utilizatori care fac obiectul politicilor de acces menționate la alineatul (5), care acoperă toate serviciile furnizate de toate componentele menționate la articolul 58 alineatul (1), inclusiv informațiile puse la dispoziție de statele membre în mod voluntar;
- (l) o contribuție la serviciile PNT complementare, inclusiv terestre, cu un accent inițial pe serviciile de semnale orare complementare și, după caz, pe alte servicii, care trebuie să sporească reziliența în caz de perturbări ale serviciilor furnizate de componenta PNT.
- (4) Serviciile menționate la alineatul (3) sunt gratuite pentru statele membre, Consiliu, Comisie, SEAE și, după caz, agențiile Uniunii autorizate în acest sens. O politică tarifară poate fi aplicată altor utilizatori, în cazul în care acest lucru este prevăzut în politicile tarifare menționate la alineatul (5).
- (4b) Serviciile subcomponentei EGNOS se pun la dispoziție cu prioritate deasupra teritoriilor situate geografic în Europa ale tuturor statelor membre și țărilor terțe participante la subcomponenta EGNOS.
- (5) Comisia poate adopta, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, specificații tehnice și operaționale referitoare la serviciile furnizate de componenta PNT, precum și politici de acces pentru serviciile menționate la alineatul (3), inclusiv politici tarifare, după caz. Respectivul acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 83 alineatul (3).

Observarea Pământului (EO)

- (1) Componenta de observare a Pământului (denumită în continuare „componenta EO”) este alcătuită din subcomponentele Copernicus și EOGS.
- (1a) Copernicus este un sistem civil de observare a Pământului operațional, autonom, orientat către utilizatori și aflat sub control civil, care se bazează pe capacitățile naționale și europene existente, pe o infrastructură spațială dedicată și pe servicii operaționale dedicate. Oferă date și servicii de geoinformare bazate pe o politică de acces gratuit, complet și deschis la date, care face obiectul unor restricții, în special pentru a proteja interesele de securitate ale Uniunii sau ale statelor membre, în conformitate cu alineatul (6). Acesta se bazează pe infrastructura spațială și terestră, inclusiv instalațiile de prelucrare a datelor și informațiile și infrastructura de distribuție.
- (2) Copernicus sprijină elaborarea, punerea în aplicare și monitorizarea politicilor Uniunii și ale statelor membre, în special în următoarele domenii: mediu, schimbări climatice, mediu marin, sectorul maritim, atmosferă, agricultură și dezvoltare rurală, conservarea patrimoniului cultural, protecție civilă, monitorizarea infrastructurii, siguranța și securitatea, precum și economia digitală, în cadrul componentei privind poziția de lider în sectorul digital, care este aliniată la obiectivele programului Copernicus.
- (3) Copernicus promovează coordonarea internațională a sistemelor de observare a Pământului și a schimburilor de date aferente, pentru a-și consolida dimensiunea globală și complementaritatea, ținând seama de acordurile și procesele de coordonare internaționale.
- (4) „Utilizatorii de bază ai Copernicus” sunt instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii și organismele publice europene, naționale sau regionale din Uniune sau din țările terțe asociate cărora li s-a încredințat o misiune de serviciu public privind definirea, punerea în aplicare, asigurarea respectării sau monitorizarea politicilor publice civile, precum politicile de mediu, de protecție civilă, de siguranță, inclusiv de siguranță a infrastructurii, sau de securitate, care beneficiază de date Copernicus și de informații Copernicus și au rolul suplimentar de a ghida evoluția programului Copernicus.

- (4a) Se instituie un forum al utilizatorilor Copernicus pentru a consilia o subconfigurație specifică menționată la articolul 83 alineatul (1) litera (g) cu privire la nevoile utilizatorilor Copernicus, evoluția serviciilor și adoptarea de către utilizatori.
- (5) Pentru a asigura continuitatea și evoluția sa și pentru a răspunde nevoilor în continuă evoluție ale utilizatorilor, în special ale utilizatorilor de bază ai Copernicus, Copernicus este compus în special din:
- (a) infrastructura Copernicus, care include dezvoltarea, implementarea și exploatarea sateliților Sentinel ai Copernicus, misiunile sateliților Sentinel de generație următoare și de extindere, accesul la date ale terților generate de observarea Pământului din spațiu și accesul susținut la date in situ și la alte date auxiliare, inclusiv date geospațiale de referință paneuropene armonizate și posibile contribuții la și din partea rețelelor internaționale in situ;
 - (b) serviciile Copernicus, inclusiv:
 - (i) serviciile de monitorizare, raportare, verificare și asigurare a conformității în domeniul mediului, de la nivel mondial până la nivel local, care acoperă monitorizarea atmosferei, monitorizarea mediului marin, monitorizarea terenurilor și a agriculturii și monitorizarea schimbărilor climatice;
 - (ii) serviciul de gestionare a situațiilor de urgență care sprijină operațiunile de protecție civilă și de răspuns în situații la urgență, precum și prevenirea dezastrelor și pregătirea pentru intervenție în caz de dezastre;
 - (iii) serviciul de securitate, pentru a sprijini supravegherea în interiorul Uniunii și la frontierele sale externe, supravegherea maritimă și acțiunea externă a Uniunii, inclusiv politica externă și de securitate comună.

- (c) accesul la datele Copernicus și distribuția acestora, care include infrastructura și serviciile adecvate menite să asigure descoperirea, vizualizarea, accesarea, distribuirea și exploatarea, precum și arhivarea pe termen lung a datelor Copernicus și a informațiilor Copernicus asigurându-se că platformele de acces la date sunt adaptate la nevoile utilizatorilor de bază ai Copernicus, precum și ale instituțiilor de cercetare și ale întreprinderilor, în special ale IMM-urilor, cu interfețe ușor de utilizat, în special în sinergie cu alte inițiative legate de date, cum ar fi spațiul datelor referitoare la Pactul verde european sau gemenii digitali;
 - (ca) adoptarea programului Copernicus de către utilizatorii săi de bază, inclusiv colectarea și analiza nevoilor utilizatorilor programului Copernicus și consolidarea capacităților prin intermediul serviciilor Copernicus, în special prin activități orizontale de sprijinire a dezvoltării capacităților în cadrul statelor membre, inclusiv activități transfrontaliere și interservicii; dezvoltarea pieței, în special prin promovarea datelor și serviciilor Copernicus, și dezvoltarea de aplicații în aval pentru a maximiza beneficiile socioeconomice.
- (5a) Comisia poate adopta, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, specificații tehnice și operaționale referitoare la serviciile menționate la alineatul (5) litera (b). Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 83 alineatul (3).
- (6) Comisia poate adopta acte delegate în conformitate cu articolul 84 pentru a completa politica privind datele și informațiile Copernicus în ceea ce privește limitările de securitate, precum și specificațiile, condițiile și procedurile pentru accesarea și utilizarea datelor Copernicus și a informațiilor Copernicus.

- (7) EOGS este un sistem de observare a Pământului operațional, autonom, orientat către utilizatori și cu dublă utilizare, aflat sub control civil și guvernamental, care asigură o mai bună cunoaștere a situației în sprijinul politicilor Uniunii și ale statelor membre în domeniile securității și apărării. EOGS este dezvoltat printr-o abordare etapizată și progresivă, bazată pe nevoile utilizatorilor civil-militari de nivel înalt, astfel cum sunt definite în „Nevoile utilizatorilor civil-militari pentru EOGS”. Acesta se bazează pe capacitățile existente furnizate prin intermediul Centrului Satelitar al Uniunii Europene (SatCen), pe care le consolidează și cuprinde un mecanism de punere în comun și partajare a capacităților de observare a Pământului ale statelor membre și ale entităților private stabilite în Uniune, sub rezerva condițiilor de eligibilitate și de participare menționate la articolul 69, completat de sateliți, infrastructură terestră, instalații de prelucrare a datelor și a informațiilor și o infrastructură de distribuție dedicate, sub rezerva unei analize a decalajelor. Serviciul furnizează date, produse și informații securizate, fiabile, prompte, persistente și specifice de observare a Pământului din spațiu, consolidând capacitățile existente și planificate. De asemenea, EOGS poate furniza date complementare față de cele ale serviciilor Copernicus, în special în ceea ce privește protecția civilă și securitatea.
- (8) Concret, EOGS este compus din:
- (a) infrastructura EOGS, concepută pentru servicii destinate utilizatorilor guvernamentali autorizați, cuprinzând:
 - (i) un mecanism de punere în comun și partajare a capacităților guvernamentale și comerciale printr-un nivel de federație;
 - (ii) sub rezerva unei analize a lacunelor în materie de capabilități și a unui act de punere în aplicare al Consiliului adoptat pe baza analizei respective, elaborarea și exploatarea ulterioară a unor noi misiuni de observare a Pământului, inclusiv infrastructura terestră și spațială care respectă cerințele generale de securitate menționate la articolul 77 alineatul (3) și
 - (iii) accesul la date in situ și la alte date auxiliare;

- (b) servicii EOGS destinate utilizatorilor guvernamentali autorizați:
 - (i) activități pentru generarea, achiziționarea și producerea de informații și produse de imagistică geospațială pentru aplicațiile de cunoaștere a situației în domeniile securității și apărării și
 - (ii) gestionarea, anonimizarea și prioritizarea cererilor de servicii;
 - (c) datele EOGS: accesarea, coordonarea și distribuirea datelor, cu includerea infrastructurii și serviciilor menite să asigure accesarea, distribuirea și exploatarea, precum și arhivarea pe termen lung a datelor și informațiilor EOGS, inclusiv a informațiilor clasificate, într-un mod securizat.
- (8a) Decizia privind elaborarea și exploatarea unor noi misiuni de observare a Pământului și a infrastructurii aferente menționate la alineatul (8) litera (a) punctul (ii) de la prezentul articol este luată de Consiliu cu majoritate calificată, pe baza unei propuneri a Comisiei.
- (9) Ținând seama de nevoile utilizatorilor civil-militari de nivel înalt menționate la alineatul (7), Comisia poate adopta, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, specificațiile tehnice și operaționale referitoare la infrastructura EOGS menționată la alineatul (8) litera (a), fără a aduce atingere sarcinilor încredințate SatCen în conformitate cu articolul 75 alineatul (8a). În măsura în care pot avea un impact asupra activităților SatCen, actele de punere în aplicare țin seama de contribuțiile din partea SatCen și SEAE. Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 83 alineatul (3).
- (9a) Statele membre, Consiliul și SEAE sunt participanți la EOGS în măsura în care autorizează utilizatori sau furnizează capacități satelitare, amplasamente pentru segmentul terestru sau părți ale instalațiilor segmentului terestru, care respectă cerințele generale de securitate menționate la articolul 77 alineatul (3). Fără a aduce atingere competenței statelor membre în materie de securitate și apărare națională, Comisia poate fi, de asemenea, participant la EOGS.

- (9b) Agențiile Uniunii pot deveni participanți la EOGS numai în măsura în care acest lucru este necesar în vederea îndeplinirii sarcinilor lor și în conformitate cu normele detaliate prevăzute de un acord administrativ încheiat între agenția în cauză și instituția Uniunii sub a cărei supraveghere se află.
- (9c) Fără a aduce atingere alineatului (9b), agențiile Uniunii pot avea acces la informații clasificate dacă îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 13 alineatul (4a).
- (10) Participanții menționați la alineatele (9a) și (9b) de la prezentul articol pot autoriza utilizatorii EOGS. Autorizația este acordată în conformitate cu articolul 76. Utilizatorii autorizați respectă cerințele generale de securitate menționate la articolul 77 alineatul (3). EOGS este furnizat gratuit următoarelor entități, cu condiția ca acestea să fi fost autorizate ca utilizatori ai EOGS:
- (a) o autoritate publică a Uniunii sau a unui stat membru ori un organism însărcinat cu exercitarea autorității publice în domeniul securității și apărării;
 - (b) o persoană fizică sau juridică care acționează în numele și sub controlul unei autorități publice sau al unui organism menționat la litera (a).
- (10a) Țările terțe și organizațiile internaționale pot deveni participanți la EOGS sub rezerva unui acord internațional specific, încheiat în conformitate cu articolul 218 din TFUE și în temeiul articolului 11 alineatul (4) din prezentul regulament.
- (13) Activitățile de cercetare și dezvoltare sprijină evoluția programului Copernicus și a EOGS, inclusiv a serviciilor acestora, precum și cercetarea și dezvoltarea în aval a aplicațiilor și a tehnologiei de utilizare în vederea adoptării serviciilor de observare a Pământului.

Conectivitatea securizată

- (1) Componenta de conectivitate securizată constă în:
- (a) subcomponenta GOVSATCOM, un serviciu de comunicații prin satelit aflat sub control civil și guvernamental, care permite furnizarea de capacități și servicii de comunicații prin satelit utilizatorilor guvernamentali autorizați din Uniune și din statele membre, prin intermediul unui mecanism de partajare și de punere în comun;
 - (b) subcomponenta IRIS², o constelație multiorbitală de sateliți care oferă utilizatorilor guvernamentali autorizați, prin intermediul centrului GOVSATCOM, conectivitate securizată și rezilientă la nivel mondial.
- (1a) În sensul prezentului articol, „centru GOVSATCOM” înseamnă un centru operațional a cărui funcție principală este aceea de a conecta, în mod securizat, utilizatorii guvernamentali autorizați cu furnizorii de capacități și servicii, inclusiv IRIS², optimizând astfel cererea și oferta în orice moment.
- (1b) Componenta de conectivitate securizată urmărește să furnizeze servicii în funcție de nevoile utilizatorilor și:
- (-a) asigură disponibilitatea pe termen lung a unor servicii GOVSATCOM fiabile, securizate și eficiente din punctul de vedere al costurilor destinate utilizatorilor guvernamentali autorizați;
 - (a) asigură furnizarea și disponibilitatea pe termen lung a unor servicii guvernamentale IRIS² fiabile, securizate și eficiente din punctul de vedere al costurilor destinate utilizatorilor guvernamentali autorizați, pe baza infrastructurii guvernamentale, precum și accesul neîntrerupt la serviciile respective;
 - (aa) permite furnizarea de servicii guvernamentale IRIS² utilizatorilor guvernamentali autorizați pe baza infrastructurii comerciale menționate la alineatul (3) litera (a) punctul (ii) prin intermediul centrului GOVSATCOM;

- (b) permite furnizarea de servicii comerciale IRIS² în temeiul contractelor menționate la alineatul (17) pe baza infrastructurii comerciale menționate la alineatul (3) litera (a) punctul (ii);
 - (c) prin intermediul subcomponentei IRIS², asigură dezvoltarea și furnizarea de servicii de comunicații guvernamentale suplimentare, inclusiv direct către dispozitiv, și permite, acolo unde este posibil, alte servicii de comunicații comerciale sau servicii care nu au legătură cu comunicațiile, în special prin îmbunătățirea activităților și crearea de sinergii între componentele menționate la articolul 58;
 - (d) îmbunătățește conectivitatea securizată, inclusiv în ceea ce privește latența redusă, în zone geografice de interes strategic, cum ar fi Africa și regiunea arctică, precum și în regiunea Mării Baltice, a Mării Negre, a Mării Mediterane și în Atlantic.
- (2) Subcomponentele GOVSATCOM și IRIS² includ următoarele activități:
- (-a) achiziționarea de capacități, servicii și echipamente de utilizare pentru comunicațiile prin satelit guvernamentale și comerciale necesare punerii în comun și partajării serviciilor GOVSATCOM, care urmează să fie furnizate de către:
 - (i) participanții la GOVSATCOM menționați la alineatele (11), (12) și (13) sau
 - (ii) persoanele juridice care au fost supuse unui proces de acreditare pentru a furniza capacități sau servicii de comunicații prin satelit în conformitate cu principiile generale ale acreditării de securitate menționate la articolul 16 din Regulamentul (UE) xx/xx* [EUSPA], în conformitate cu cerințele generale de securitate menționate la articolul 77 alineatul (3) din prezentul regulament.

* JO: a se introduce în text numărul regulamentului din documentul 2026/0084 (COD).

- (a) definirea, proiectarea, dezvoltarea, validarea și activitățile conexe de implementare a infrastructurii spațiale și terestre necesare pentru furnizarea serviciilor guvernamentale IRIS² și a infrastructurii terestre necesare pentru furnizarea serviciilor GOVSATCOM;
- (b) activități de exploatare care asigură furnizarea serviciilor guvernamentale IRIS², cuprinzând exploatarea, întreținerea, îmbunătățirea continuă și protejarea infrastructurii spațiale și terestre, inclusiv gestionarea actualizărilor, a uzurii morale și monitorizarea securității;
- (c) integrarea în sistemul IRIS² a infrastructurii europene de comunicații cuantice (EuroQCI), odată ce va fi operațională și acreditată în conformitate cu principiile generale ale acreditării de securitate menționate la articolul 16 din Regulamentul (UE) xx/xx* [EUSPA], și coordonarea cu activitățile relevante în temeiul capitolului VI din prezentul regulament pentru a permite o astfel de integrare;
- (ea) activități de cercetare și dezvoltare pentru generațiile viitoare de infrastructură spațială și terestră, pentru evoluția serviciilor GOVSATCOM și a serviciilor guvernamentale IRIS² care răspund nevoilor utilizatorilor, pentru dezvoltare tehnologică, pentru a asigura suveranitatea tehnologică a Uniunii și pentru adoptarea serviciilor de conectivitate securizată, inclusiv activități legate de proiectarea, dezvoltarea și fabricarea terminalelor pentru utilizatori;
- (eb) achiziționarea de servicii pentru utilizatori guvernamentali autorizați pe baza infrastructurii comerciale, în condiții de piață, pentru a garanta furnizarea serviciilor respective către utilizatorii respectivi.

* JO: a se introduce în text numărul regulamentului din documentul 2026/0084 (COD).

- (3) Infrastructurile GOVSATCOM și IRIS² trebuie să respecte următoarele cerințe:
- (-a) infrastructura GOVSATCOM cuprinde infrastructura necesară pentru a permite furnizarea serviciilor GOVSATCOM, în special a centrului GOVSATCOM;
 - (a) infrastructura IRIS² trebuie să fie modulară și formată dintr-o infrastructură guvernamentală și o infrastructură comercială, după cum urmează:
 - (i) infrastructura guvernamentală IRIS² include toate segmentele terestre relevante, inclusiv centrele de control și segmentele spațiale relevante care sunt necesare pentru furnizarea serviciilor guvernamentale. Infrastructura guvernamentală IRIS² completează subcomponenta GOVSATCOM și se bazează pe aceasta, în special pe centrul GOVSATCOM;
 - (ii) infrastructura comercială IRIS² cuprinde toate activele spațiale și terestre care nu fac parte din infrastructura guvernamentală. Infrastructura comercială IRIS² nu trebuie să afecteze performanța sau securitatea infrastructurii guvernamentale IRIS². Contractanții menționați la alineatul (15) finanțează integral infrastructura comercială și suportă orice risc legat de aceasta;
 - (c) infrastructura guvernamentală IRIS² poate găzdui subsisteme de sateliți suplimentare, în special sarcini utile, care pot fi utilizate ca parte a infrastructurii spațiale a celorlalte componente menționate la articolul 58, precum și subsisteme de sateliți utilizate pentru servicii sau capacități destinate să fie furnizate statelor membre, altele decât cele de comunicații; Infrastructura guvernamentală IRIS² poate include interconexiuni cu sateliți ai statele membre sau ai altor părți terțe, cu condiția ca aceștia să respecte cerințele generale de securitate menționate la articolul 77 alineatul (3) și cerințele operaționale menționate la alineatul (7);

- (e) segmentele terestre și spațiale menționate la litera (a) punctul (i) din prezentul alineat și exploatarea acestora trebuie să respecte cerințele generale de securitate menționate la articolul 77 alineatul (3).
- (4) Furnizarea de servicii de conectivitate securizată se asigură în conformitate cu portofoliul de servicii menționat la alineatul (6) de la prezentul articol și cu cerințele operaționale menționate la alineatul (7) de la prezentul articol, precum și cu cerințele generale de securitate menționate la articolul 77 alineatul (3). Furnizarea serviciilor GOVSATCOM și a serviciilor guvernamentale IRIS² respectă normele privind partajarea resurselor și stabilirea priorităților menționate la alineatul (8) de la prezentul articol. Acolo unde este posibil, în scopul continuității serviciului IRIS², statele membre urmăresc să asigure coerența și complementaritatea activităților lor relevante și interoperabilitatea capacităților lor cu activități din cadrul subcomponentei IRIS².
- (5) Accesul la serviciile GOVSATCOM și la serviciile guvernamentale IRIS² este gratuit pentru utilizatorii instituționali și utilizatorii guvernamentali autorizați, cu excepția cazului în care Comisia instituie o politică tarifară în conformitate cu alineatul (9).
- (6) Comisia adoptă, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, portofoliul de servicii pentru:
- (a) serviciile GOVSATCOM sub forma unei liste de categorii de capacități și servicii de comunicații prin satelit și de atribute ale acestora și
 - (b) serviciile guvernamentale IRIS², care cuprinde specificațiile tehnice pentru fiecare categorie de servicii, inclusiv serviciile către utilizatorii guvernamentali autorizați pe baza infrastructurii comerciale IRIS². Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 83 alineatul (3).

- (7) Comisia adoptă, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, cerințele operaționale pentru serviciile GOVSATCOM și serviciile guvernamentale IRIS², în special cu scopul de a facilita utilizarea acestor servicii pentru gestionarea crizelor, cunoașterea situației și gestionarea infrastructurilor esențiale, inclusiv a rețelelor de comunicații diplomatice și în materie de apărare. Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 83 alineatul (3).
- (8) Normele privind partajarea și stabilirea priorităților pentru serviciile GOVSATCOM și serviciile guvernamentale IRIS² acordă prioritate utilizatorilor în funcție de relevanța și criticalitatea lor. Comisia adoptă, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, norme detaliate referitoare la:
- (a) partajarea și stabilirea priorităților în ceea ce privește capacitățile, serviciile și echipamentele de utilizare GOVSATCOM;
 - (b) furnizarea de servicii guvernamentale IRIS².

Atunci când elaborează aceste acte de punere în aplicare, Comisia ține seama de cererea preconizată pentru diversele cazuri de utilizare, de analiza riscurilor de securitate aferente cazurilor de utilizare respective și, după caz, de eficiența din punctul de vedere al costurilor și de nevoile diferitelor medii operaționale ale utilizatorilor finali. Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 83 alineatul (3).

- (9) Atunci când, în urma evaluării cererii preconizate, efectuată de participanții la GOVSATCOM și la IRIS² și a analizei riscului de piață efectuată de Comisie, se concluzionează că există un deficit de capacități sau în cazul în care cererea depășește capacitatea de acces pentru serviciile GOVSATCOM sau pentru serviciile guvernamentale IRIS², ceea ce poate duce la o denaturare a pieței, Comisia poate adopta, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, o politică tarifară pentru serviciile respective. Atunci când elaborează aceste acte de punere în aplicare, Comisia se asigură că furnizarea serviciilor GOVSATCOM și a serviciilor guvernamentale IRIS² nu denaturează concurența, că nu există o penurie de astfel de servicii și că prețul identificat nu va conduce la o supracompensare pentru contractele menționate la alineatul (15). Respectivul acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 83 alineatul (3).
- (11) Statele membre, Consiliul, Comisia și SEAE sunt participanți la GOVSATCOM sau IRIS² în măsura în care autorizează utilizatori în conformitate cu articolul 76 sau furnizează capacități de comunicații prin satelit, amplasamente pentru segmentul terestru sau părți ale instalațiilor segmentului terestru.
- (12) Agențiile Uniunii pot deveni participanți la GOVSATCOM sau IRIS² numai în măsura în care acest lucru este necesar în vederea îndeplinirii sarcinilor lor și în conformitate cu normele detaliate prevăzute de un acord administrativ încheiat între agenția în cauză și instituția Uniunii sub a cărei supraveghere se află.
- (12a) Fără a aduce atingere alineatului (12), agențiile Uniunii pot avea acces la IUEC dacă îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 13 alineatul (4a).
- (13) Țările terțe și organizațiile internaționale pot deveni participanți la GOVSATCOM sau IRIS² sub rezerva unui acord internațional specific, încheiat în conformitate cu articolul 218 din TFUE și în temeiul articolului 11 alineatul (4) din prezentul regulament.

- (14) Participanții menționați la alineatele (11), (12) și (13) de la prezentul articol autorizează utilizatorii serviciilor GOVSATCOM și ai serviciilor guvernamentale IRIS² în conformitate cu articolul 76. Utilizatorii autorizați respectă cerințele generale de securitate menționate la articolul 77 alineatul (3). Pot fi autorizate ca utilizatori ai serviciilor GOVSATCOM sau ai serviciilor guvernamentale IRIS² următoarele entități:
- (a) o autoritate publică a Uniunii sau a unui stat membru ori un organism însărcinat cu exercitarea autorității publice;
 - (b) o persoană fizică sau juridică care acționează în numele și sub controlul unei autorități publice sau al unui organism menționat la litera (a).
- (15) IRIS² este pus în aplicare în special prin intermediul unui contract de concesiune, care prevede repartizarea riscurilor între Uniune și contractanți. Alte contracte pentru punerea în aplicare ulterioară a IRIS² pot lua forma unor contracte de concesiune, a unor contracte de achiziție de bunuri, de servicii sau de lucrări. În cazul în care nu se încheie un contract de concesiune pentru IRIS², Comisia asigură o punere în aplicare optimă a obiectivelor menționate la alineatul (1b) literele (a) și (d) prin încheierea, după caz, a unui contract de achiziție de bunuri, de servicii sau de lucrări sau a unui contract mixt.
- (16) În cazul în care contractanții menționați la alineatul (15) nu sunt în măsură să își îndeplinească obligațiile, Comisia ia măsurile necesare pentru a asigura continuitatea serviciilor guvernamentale IRIS².

- (17) Contractele menționate la alineatul (15) asigură în special faptul că furnizarea de servicii bazate pe infrastructura comercială IRIS² protejează interesele esențiale ale Uniunii și obiectivele subcomponentei IRIS². Contractele respective prevăd garanții adecvate pentru a evita orice supracompensare a contractanților menționați la alineatul (15), denaturarea concurenței, conflictele de interese, discriminarea nejustificată sau orice alte avantaje indirecte ascunse. Garanțiile respective pot include obligația de separare contabilă între furnizarea serviciilor guvernamentale IRIS² și furnizarea serviciilor comerciale IRIS², inclusiv înființarea unei entități separate din punct de vedere structural și juridic de operatorul integrat pe verticală pentru furnizarea serviciilor guvernamentale, precum și asigurarea unui acces deschis, echitabil, rezonabil și nediscriminatoriu la infrastructura necesară pentru furnizarea serviciilor comerciale. Contractele respective asigură, de asemenea, îndeplinirea condițiilor de eligibilitate menționate la articolul 69 pe toată durata lor. Comisia solicită, prin contractul de concesiune menționat la articolul 15, ca întreprinderile intrate recent pe piață, start-upurile, IMM-urile și întreprinderile mici cu capitalizare medie din întreaga Uniune să fie capabile să furnizeze propriile lor servicii utilizatorilor finali.
- (18) În cazul în care serviciile guvernamentale și cele comerciale IRIS² se bazează pe subsisteme sau interfețe comune care asigură sinergii, contractele menționate la alineatul (15) stabilesc care dintre aceste subsisteme și interfețe comune fac parte din infrastructura guvernamentală pentru a asigura protecția intereselor de securitate ale Uniunii și ale statelor membre.
- (19) Contractanții menționați la alineatul (15) finanțează integral infrastructura comercială IRIS² menționată la alineatul (3) litera (a) punctul (ii) în vederea îndeplinirii obiectivului menționat la alineatul (1b) litera (b).

Supraveghere și urmărire spațială (SST)

- (1) Supravegherea și urmărirea spațială (denumită în continuare „subcomponenta SST”) a componentei SSA include în special:
- (a) instituirea, dezvoltarea, implementarea și exploatarea unei rețele de senzori SST tereștri și spațiali ai statelor membre, precum radarele, laserele și telescoapele, care urmează să fie selectați în urma unor studii privind arhitectura și pe baza evaluării performanței în materie de supraveghere și urmărire, inclusiv senzori dezvoltați prin intermediul Agenției Spațiale Europene (ESA) sau al sectorului comercial al Uniunii și în mod potențial senzori spațiali aflați în proprietatea Uniunii care vizează supravegherea și urmărirea obiectelor spațiale și producerea unui catalog european autonom al obiectelor spațiale;
 - (b) prelucrarea și analizarea datelor SST pentru a produce informațiile SST și serviciile SST menționate la alineatele (5) și (6);
 - (c) furnizarea serviciilor SST menționate la alineatul (5) utilizatorilor SST menționați la alineatul (9) literele (a) și (b);
 - (d) căutarea, încurajarea și sprijinirea sinergiilor cu inițiativele care promovează dezvoltarea și implementarea tehnologiilor sau a serviciilor de eliminare a vehiculelor spațiale la sfârșitul duratei de viață operațională și a sistemelor sau serviciilor tehnologice de prevenire a coliziunilor între obiectele spațiale și posibila eliminare a deșeurilor spațiale;
 - (da) furnizarea serviciilor menționate la alineatul (6) către utilizatorii guvernamentali SST menționați la alineatul (9) litera (c);

- (e) cooperarea, inclusiv la nivelul schimbului de informații, cu inițiativele internaționale în materie de coordonare a traficului spațial;
 - (f) activitățile necesare pentru a sprijini utilizarea sigură și durabilă a spațiului;
 - (fa) activitățile legate de limitarea deșeurilor spațiale pentru a reduce generarea acestora, depoluarea spațiului, monitorizarea lansării după injecție, servicii specifice pentru constelații, crearea unei piețe pentru datele, informațiile și serviciile SST, pregătirea sistemului SST pentru operațiunile cis-lunare, sprijinul pentru operațiuni și servicii în spațiul cosmic (ISOS) și pentru inițiativele privind cerul ferit de poluare luminoasă și de interferențe radio;
 - (g) activități de cercetare și dezvoltare care sprijină evoluția subcomponentei SST, inclusiv a capacităților acesteia în materie de servicii și de prelucrare a datelor, precum și comerciale.
- (3) Parteneriatul SST inițiat în temeiul Regulamentului (UE) 2021/696 rămâne în vigoare în temeiul prezentului regulament și sprijină evoluția activităților pe baza nevoilor utilizatorilor, inclusiv mecanisme transparente de evaluare și integrare a capacităților comerciale ale SST și contribuie la punerea în aplicare a activităților menționate la alineatul (1) literele (a)-(fa) și (g), inclusiv prin furnizarea de sprijin tehnic și administrativ, cunoștințe de specialitate, studii sau activități relevante de cercetare și inovare. Comisia poate adopta, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, norme privind participarea statelor membre la parteneriatul respectiv, privind cadrul organizațional al acestei participări și privind includerea, într-un stadiu ulterior, a unui alt stat membru. Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 83 alineatul (3).
- (4) Pentru a consolida contribuția la punerea în aplicare a SST, Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 84 pentru a completa alineatul (3) cu lista detaliată a sarcinilor care trebuie îndeplinite de parteneriatul SST menționat la alineatul (3).

- (5) Serviciile SST menționate la alineatul (1) litera (c) sunt gratuite, disponibile fără întrerupere și adaptate la nevoile utilizatorilor SST menționați la alineatul (9) și includ:
- (a) evaluarea riscurilor de coliziune între vehicule spațiale sau între vehicule spațiale și deșeurile spațiale, și, atunci când este necesar, generarea de alerte pentru evitarea coliziunilor și de recomandări de manevre în timpul fazelor de lansare, de orbită provizorie, de plasare pe orbită, de funcționare pe orbită și de eliminare ale misiunilor vehiculelor spațiale;
 - (b) detectarea și caracterizarea fragmentărilor, a dezintegrărilor sau a coliziunilor pe orbită;
 - (c) evaluarea riscurilor referitoare la reintrarea necontrolată a obiectelor spațiale, inclusiv a deșeurilor spațiale, în atmosfera terestră și generarea de informații conexe, inclusiv estimarea momentului și a locului probabil al posibilului impact.
- (6) Serviciile SST destinate utilizatorilor guvernamentali autorizați ai SST menționați la alineatul (9) litera (c) sunt gratuite, disponibile fără întrerupere și adaptate nevoilor acestora și pot include corelarea, filtrarea și stocarea tuturor datelor SST care provin din rețeaua de senzori menționată la alineatul (1) litera (a), precum și diseminarea datelor SST către utilizatorii guvernamentali autorizați ai SST, pe baza catalogului menționat la alineatul (1) litera (a).
- (9) Utilizatorii SST cuprind:
- (a) utilizatorii de bază ai SST, care au acces la toate serviciile SST menționate la alineatul (5): statele membre, SEAE, Comisia, agenția, precum și proprietarii și operatorii de vehicule spațiale din sectorul public și din cel privat stabiliți în Uniune;
 - (b) utilizatorii SST care nu sunt utilizatori de bază, care au acces la serviciile menționate la alineatul (5) literele (a) și (c): alte entități publice și private și organizațiile internaționale;
 - (c) utilizatorii guvernamentali autorizați ai SST, care au acces la toate serviciile menționate la alineatul (6): statele membre și SEAE.

- (9a) Pentru a încuraja adoptarea serviciilor SST menționate la alineatul (5) sau pentru a proteja interesele de securitate ale Uniunii și ale statelor membre, Comisia este împuternicită să adopte acte delegate pentru a modifica lista utilizatorilor care nu sunt utilizatori de bază sau pentru a completa lista serviciilor la care aceștia pot avea acces.
- (10) Comisia poate adopta, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, politici de acces referitoare la serviciile SST menționate la alineatul (5). Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 83 alineatul (3).
- (10a) Comisia poate adopta, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, politici de acces și specificații tehnice, operaționale și de punere la dispoziție referitoare la serviciile SST menționate la alineatul (6). Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 83 alineatul (3).
- (11) Subcomponenta SST nu este deschisă participării țărilor terțe. Cu toate acestea, ea este deschisă Norvegiei sub rezerva încheierii unui acord specific separat în temeiul articolului 218 din TFUE și al articolului 11 alineatul (4).

Articolul 63

Obiecte din apropierea Pământului (NEO)

- (1) Obiectivul subcomponentei Obiecte din apropierea Pământului (denumită în continuare „subcomponenta NEO”) din cadrul componentei SSA este de a monitoriza riscul prezentat de obiectele naturale din sistemul solar care se apropie de Pământ.
- (2) Subcomponenta NEO include activități pentru îndeplinirea obiectivului stabilit la alineatul (1). Acesta include activitățile de sprijin legate de întreținerea catalogului Uniunii privind proprietățile fizice ale obiectelor din apropierea Pământului și introducerea datelor în catalog și poate include evaluarea riscurilor de impact.
- (3) Subcomponenta NEO include activități de cercetare și dezvoltare care sprijină evoluția sa și cercetarea și dezvoltarea în aval pentru aplicații și tehnologia de utilizare.

Fenomene meteorologice spațiale (SWE)

- (1) Obiectivul subcomponentei Fenomene meteorologice spațiale (denumită în continuare „subcomponenta SWE”) a componentei SSA este de a monitoriza și de a evalua schimbările naturale cauzate de activitatea solară variabilă și legate de fenomenele meteorologice spațiale, cum ar fi vânturile solare și erupțiile solare, precum și impactul acestora asupra sistemelor critice și a infrastructurilor care fac obiectul cerințelor tehnice ale serviciilor menționate la alineatul (4).
- (2) Subcomponenta SWE cuprinde toate activitățile necesare pentru furnizarea de servicii legate de fenomenele meteorologice spațiale, inclusiv achiziționarea de date din surse comerciale și activitățile de cercetare și dezvoltare care sprijină evoluția subcomponentei SWE, precum și a serviciilor aferente și activitățile de cercetare și dezvoltare în aval pentru aplicațiile și tehnologia de utilizare destinate adoptării serviciilor SWE.
- (3) Serviciile SWE își propun să fie disponibile fără întrerupere și gratuit. Serviciile SWE cuprind, în special, domeniul spațial și se pot extinde treptat la alte domenii, în funcție de nevoile utilizatorilor.
- (4) Comisia poate adopta, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, specificații tehnice și operaționale referitoare la serviciile SWE, ținând seama de nevoile utilizatorilor. Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 83 alineatul (3).

Articolul 65

Accesul la spațiu

- (1) Accesul la spațiu reprezintă capacitatea de a lansa și transporta vehicule spațiale către spațiu, în spațiu și dinspre spațiu, utilizând sisteme de lansare.
- (2) Obiectivul componentei Acces la spațiu este de a promova un acces autonom, rezilient și durabil la spațiu prin sprijinirea fiabilității, competitivității și eficienței din punctul de vedere al costurilor ale serviciilor de lansare europene, împreună cu o abordare europeană coerentă și cooperativă, ținând seama de interesele esențiale de securitate ale Uniunii și ale statelor membre.
- (3) În sinergie cu alte programe și scheme de finanțare ale Uniunii, fără a aduce atingere activităților ESA, activitățile din domeniul componentei Acces la spațiu includ:
 - (a) achizițiile publice sau achizițiile publice comune și agregarea de servicii de lansare europene sau stimulente în acest sens pentru nevoile Uniunii și, la cererea acestora, pentru nevoile statelor membre și ale organizațiilor internaționale, inclusiv pentru nevoile activităților demonstrative și de validare pe orbită, pentru a sprijini activitățile menționate la articolul 66 alineatul (2) litera (e) și la articolul 67 alineatul (2);
 - (b) accesul la cercetarea și inovarea spațială, inclusiv prin modernizarea și dezvoltarea de noi tehnologii, sisteme și servicii;
 - (c) dezvoltarea, adaptarea, construcția, întreținerea și exploatarea infrastructurii terestre critice a Uniunii, inclusiv a instalațiilor necesare pentru testarea, lansarea și recuperarea accesului la capacități privind serviciile și tehnologiile spațiale.

- (4) Comisia instituie un Forum de coordonare a accesului la spațiu, care include statele membre, agenția, organizațiile internaționale relevante, în special ESA, precum și alte entități publice europene pentru a coordona activitățile instituționale europene în ceea ce privește accesul la spațiu și o abordare europeană, astfel cum se menționează la alineatul (2).
- (5) (...)

Articolul 66

Comercializarea spațiului și economia spațială

- (1) Componenta privind comercializarea spațiului și economia spațială include activitățile CASSINI și activitățile de adoptare de către utilizatori. CASSINI reprezintă inițiativa Uniunii privind antreprenoriatul în domeniul spațial. CASSINI întreprinde acțiuni menite să sprijine comercializarea propuselor și serviciilor aferente industriei spațiale a Uniunii, punând accentul în special pe antreprenoriat, și să mobilizeze investițiile private, ajutând antreprenorii să se dezvolte și să se extindă pe piața internă și la nivel internațional. Activitățile de comercializare a spațiului pot fi desfășurate în cooperare cu statele membre și cu organizațiile relevante, inclusiv ESA.
- (2) Această componentă include următoarele activități:
- (a) crearea unor facilități de investiții ale Uniunii pentru investiții private în stadiul de început, stadiul incipient și stadiul de creștere, precum și facilitarea ieșirii fondatorilor și a investitorilor;
 - (b) crearea unei facilități a Uniunii pentru extinderea industrială cu scopul de a favoriza mai multe investiții private în instalații de producție noi și existente și de a consolida lanțurile de aprovizionare de pe teritoriul Uniunii;
 - (c) sprijinirea dezvoltării uniunii competențelor care vizează sectorul spațial, incluzând informații privind competențele, elaborarea unor programe de învățământ privind spațiul și programe de perfecționare, recalificare, mobilitate și schimb de informații;

- (d) consolidarea ecosistemelor spațiale locale, în coordonare cu inițiativele naționale și regionale, reunind diferiți actori pentru a promova inovarea spațială și a oferi sprijin, facilități și servicii cetățenilor și întreprinderilor în vederea stimulării antreprenoriatului, în special prin transfer de tehnologie, servicii de accelerare a afacerilor, stabilire de contacte și creare de rețele de investitori, precum și prin crearea condițiilor necesare pentru îmbunătățirea accesului la piață și a rețelelor internaționale de afaceri;
- (e) scheme de accelerare a nivelului de maturitate a pieței și a dezvoltării comerciale prin utilizarea contractelor cu clienți-ancoră și scheme de integrare a clienților atât de pe piața sectorului privat, cât și de pe piața sectorului public, care implică infrastructuri și componente spațiale, precum și produse care folosesc date și servicii spațiale;
- (f) acțiuni necesare pentru a sprijini economia spațială a Uniunii, inclusiv adoptarea de către utilizatori și dezvoltarea pieței în aval, precum și piața internă a activităților spațiale.

Articolul 67

Suveranitate tehnologică, cercetare și inovare

- (1) Componenta de suveranitate tehnologică, cercetare și inovare permite Uniunii să construiască un ecosistem industrial spațial competitiv, autonom și inovator, cu scopul de a consolida suveranitatea tehnologică, independența și autonomia Uniunii în sectorul spațial. Această componentă încurajează dezvoltarea și adoptarea de tehnologii spațiale de vârf. În cadrul său se acordă prioritate reducerii dependențelor critice de tehnologii din afara Uniunii, se creează sinergii cu alte sectoare, se promovează maturizarea tehnologiilor critice de la cercetare la industrializare și se promovează tehnologiile cu dublă utilizare care pot fi benefice atât pentru aplicații civile, cât și din domeniul apărării.

- (2) Componenta de suveranitate tehnologică, cercetare și inovare include următoarele activități:
- (a) activități legate de suveranitatea tehnologică a Uniunii, cum ar fi inovarea, dezvoltarea, industrializarea și adoptarea tehnologiilor spațiale critice, inclusiv a celor legate direct de Observatorul UE pentru tehnologii critice (OTC), precum și de punerea în aplicare a foilor de parcurs ale OTC care reduc dependențele Uniunii de-a lungul lanțurilor de aprovizionare și sporesc competitivitatea ecosistemului spațial al Uniunii;
 - (b) activități care vizează îmbunătățirea disponibilității cu promptitudine a materiilor prime critice și a materialelor, componentelor și tehnologiilor avansate pentru sectorul spațial, inclusiv prin reducerea timpului de execuție pentru livrarea acestora, prin rezervarea timpilor de producție sau prin stocarea produselor, produșilor intermediari sau materiilor prime critice;
 - (ba) cercetarea, dezvoltarea, maturizarea și validarea capacităților spațiale emergente și noi ale Uniunii, inclusiv tehnologiile disruptive, cum ar fi detectarea cuantică și alte tehnologii conexe;
 - (c) dezvoltarea de noi capacități spațiale ale Uniunii care promovează o nouă economie spațială, în special prin maturizarea, demonstrarea și operaționalizarea ISOS;
 - (d) impulsivarea competitivității industriale a Uniunii pe piețele comerciale mondiale, inclusiv prin misiuni demonstrative care să promoveze gradul de digitalizare a sistemelor spațiale de la un capăt la altul;
 - (e) explorarea și valorificarea sinergiilor cu domenii complementare, cum ar fi securitatea și apărarea și alte sectoare relevante pentru domenii-cheie, precum robotica, inteligența artificială și securitatea cibernetică;

- (f) sprijinirea activităților de standardizare și certificare, relevante pentru sectorul spațial al Uniunii, inclusiv o abordare armonizată la nivelul Uniunii în ceea ce privește componentele comerciale gata de utilizare (COTS);
- (g) facilitarea disponibilității instalațiilor de testare și de prelucrare a datelor pentru tehnologiile spațiale și a accesului la acestea;

Articolul 68

Accesul țărilor terțe și al organizațiilor internaționale la servicii

- (1) Țările terțe și organizațiile internaționale pot avea acces la serviciile GOVSATCOM, la serviciile guvernamentale IRIS², la serviciile referitoare la fragmentare menționate la articolul 62 alineatul (5) litera (b) și la EOGS sub rezerva încheierii unui acord, în conformitate cu articolul 218 din TFUE și în temeiul articolului 11 alineatul (4), care să stabilească termenele și condițiile de accesare a serviciilor respective, precum și cu condiția ca acestea să respecte articolul 13.
- (3) Accesul țărilor terțe și al organizațiilor internaționale la PRS menționat la articolul 59 alineatul (1) litera (d) este reglementat de articolul 3 alineatul (5) din Decizia nr. 1104/2011/UE a Parlamentului European și a Consiliului⁵⁴.
- (4) Nu este necesară încheierea unui acord în conformitate cu articolul 218 din TFUE pentru accesul la serviciile SST legate de evitarea coliziunilor, menționate la articolul 62 alineatul (5) litera (a) și de reintrarea în atmosferă, menționate la articolul 62 alineatul (5) litera (c).
- (4a) Serviciile SST menționate la articolul 62 alineatul (6) nu sunt accesibile țărilor terțe și organizațiilor internaționale decât în condițiile prevăzute în acordul menționat la articolul 62 alineatul (11).

⁵⁴ Decizia nr. 1104/2011/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2011 privind modalitățile de acces la serviciul public reglementat oferit de sistemul global de radionavigație prin satelit constituit în cadrul programului Galileo (JO L 287, 4.11.2011, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/1104/oj>).

Condiții de eligibilitate și de participare pentru menținerea securității, a integrității și a rezilienței sistemelor spațiale operaționale ale Uniunii

- (1) Comisia aplică condițiile de eligibilitate și de participare prevăzute la alineatul (3) procedurilor de atribuire care intră sub incidența prezentei secțiuni în cazul în care consideră că acest lucru este necesar și adecvat pentru a menține securitatea, integritatea și reziliența sistemelor spațiale operaționale ale Uniunii, ținând seama de obiectivul de a promova autonomia strategică a Uniunii, în special din punct de vedere tehnologic la nivelul tuturor tehnologiilor și lanțurilor valorice esențiale, menținând în același timp o economie deschisă.
- (2) Înainte să aplice condițiile de eligibilitate și de participare în conformitate cu alineatul (1), Comisia informează configurația relevantă a comitetului menționat la articolul 83 alineatul (1) litera (ha) și ține seama în cea mai mare măsură de opiniile statelor membre cu privire la domeniul de aplicare și la justificarea aplicării condițiilor de eligibilitate și de participare respective.
- (3) Condițiile de eligibilitate și de participare menționate la alineatul (1) sunt următoarele:
 - (a) entitatea juridică eligibilă este stabilită într-un stat membru și structurile sale de conducere executivă sunt stabilite în respectivul stat membru;
 - (b) entitatea juridică eligibilă se angajează să desfășoare toate activitățile relevante în unul sau mai multe state membre și
 - (c) entitatea juridică eligibilă nu este supusă controlului unei țări terțe sau al unei entități dintr-o țară terță.

- (4) Comisia poate stabili, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, criteriile pe baza cărora se stabilește o influență decisivă asupra unei entități juridice, în mod direct sau indirect prin intermediul uneia sau al mai multor entități juridice intermediare, care poate avea un impact asupra securității, integrității și rezilienței sistemelor spațiale operaționale ale Uniunii, ținând seama de obiectivul de a promova autonomia strategică a Uniunii, în special din punct de vedere tehnologic la nivelul tuturor tehnologiilor și lanțurilor valorice esențiale.

Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 83 alineatul (3).

- (5) Comisia poate acorda o derogare de la condițiile prevăzute la alineatul (3) literele (a) și (b) în cazul unei anumite entități juridice în urma evaluării pe baza următoarelor criterii cumulative:
- (a) pentru anumite tehnologii, bunuri sau servicii necesare pentru activitățile menționate la alineatul (1), nu există soluții de înlocuire imediat disponibile în statele membre;
 - (b) entitatea juridică este stabilită într-o țară care este membră a SEE sau a AELS și care a încheiat cu Uniunea un acord internațional, astfel cum se menționează la articolul 11, structurile de conducere executivă ale acesteia sunt stabilite în țara respectivă, iar activitățile legate de achizițiile publice, de granturi sau de premii sunt desfășurate în țara respectivă sau în una sau mai multe astfel de țări și
 - (c) protecția IUEC este asigurată în conformitate cu articolul 13 și sunt puse în aplicare măsuri pentru a asigura securitatea și reziliența componentelor menționate la articolul 58, exploatarea și serviciile acestora.
- (6) Prin derogare de la alineatul (5) litera (b), Comisia poate acorda o derogare de la condițiile prevăzute la alineatul (3) literele (a) sau (b) pentru o entitate juridică stabilită într-o țară terță care nu este membră a SEE sau a AELS în cazul în care nu sunt disponibile imediat soluții de înlocuire în țările care sunt membre ale SEE sau AELS și criteriile prevăzute la alineatul (5) literele (a) și (c) sunt îndeplinite.

- (7) Comisia poate acorda o derogare de la condiția prevăzută la alineatul (3) litera (c) în cazul în care entitatea juridică stabilită într-un stat membru furnizează următoarele garanții:
- (a) controlul asupra entității juridice nu este exercitat într-o manieră care împiedică sau limitează capacitatea acesteia:
 - (1) de a desfășura activitățile legate de achiziții publice, granturi sau premii și
 - 2. de a obține rezultate, în special prin obligații de raportare;
 - (b) țara terță sau entitatea dintr-o țară terță care exercită controlul se angajează să se abțină de la exercitarea oricăror drepturi de control asupra entității juridice sau de la impunerea oricărei obligații de raportare entității juridice în legătură cu achiziția publică, grantul sau premiul și
 - (c) entitatea juridică respectă cerințele generale de securitate menționate la articolul 77 alineatul (3).
- (8) Autoritățile competente ale statului membru în care este stabilită entitatea juridică evaluează dacă entitatea juridică respectă criteriile prevăzute la alineatul (5) litera (c) în cazul derogărilor de la condiția prevăzută la alineatul (3) litera (b) și garanțiile menționate la alineatul (7). Comisia respectă evaluarea respectivă.
- (9) Comisia informează configurația relevantă a comitetului menționat la articolul 83 alineatul (1) litera (ha) cu privire la următoarele:
- (a) domeniul de aplicare al condițiilor de eligibilitate și de participare menționate la alineatul (3) de la prezentul articol;
 - (b) detalii și justificări privind derogările acordate în conformitate cu alineatele (5), (6) și (7) din prezentul articol și
 - (c) evaluarea care a stat la baza unei derogări, sub rezerva alineatelor (5)-(7) de la prezentul articol, fără a divulga informații sensibile din punct de vedere comercial.

- (10) Condițiile prevăzute la alineatul (3), criteriile prevăzute la alineatele (4), (5) și (6) și garanțiile prevăzute la alineatul (7) se includ în documentele referitoare la achiziția publică, la grant sau la premiu, după caz, iar în cazul achizițiilor publice se aplică întregului ciclu de viață al contractului rezultat.
- (11) Prezentul articol nu aduce atingere Deciziei nr. 1104/2011/UE și Deciziei delegate a Comisiei din 15.9.2015, Regulamentului (UE) 2019/452, Deciziei 2013/488/UE și Deciziei (UE, Euratom) 2015/444 și nici verificărilor de securitate efectuate de statele membre cu privire la entitățile juridice implicate în activități care necesită accesul la IUEC care fac obiectul actelor cu putere de lege și normelor administrative naționale aplicabile.
- (12) În cazul în care contractele rezultate din aplicarea prezentului articol sunt clasificate, condițiile de eligibilitate și de participare care urmează să fie aplicate de Comisie în conformitate cu alineatul (1) nu aduc atingere competenței autorităților naționale de securitate.
- (13) Prezentul articol nu aduce atingere procedurilor de autorizare de securitate industrială sau de autorizare de securitate a personalului existente într-un stat membru, nu le modifică și nu intră în contradicție cu ele.

Articolul 70

Dreptul de proprietate asupra activelor spațiale ale Uniunii, accesul la rezultate și utilizarea activelor

- (1) Uniunea este proprietarul tuturor activelor corporale și necorporale constituite, dezvoltate sau achiziționate în cadrul gestiunii directe sau indirecte în cursul desfășurării activităților sprijinite în temeiul prezentei secțiuni. În acest scop, Comisia se asigură că contractele, acordurile și alte înțelegeri relevante cu privire la activitățile care ar putea duce la crearea sau dezvoltarea de astfel de active conțin dispoziții care să garanteze regimul de proprietate al Uniunii.

- (2) Alineatul (1) nu se aplică imobilizărilor corporale și necorporale create sau dezvoltate în cadrul gestiunii directe sau indirecte în cursul desfășurării activităților sprijinite în temeiul prezentei secțiuni în cazul în care:
- (a) sprijinul Uniunii se acordă sub formă de granturi, premii sau achiziții înainte de comercializare sau
 - (b) activitățile nu sunt finanțate integral de Uniune, cu excepția cazului în care se specifică altfel, sau
 - (c) activitățile vizează receptoare PRS dezvoltate de statele membre.
- (2a) Alineatul (2) litera (b) nu se aplică infrastructurii guvernamentale dezvoltate în cadrul subcomponentei IRIS².
- (3) În condițiile stabilite la alineatul (2), instituțiile, organele, oficiile sau agențiile Uniunii nu dobândesc dreptul de proprietate, însă beneficiază de drepturi de acces la rezultate scutite de redevențe pentru uzul propriu, precum și de dreptul de a acorda sau de a solicita destinatarilor să acorde licențe neexclusive terților, inclusiv statelor membre, pentru a exploata rezultatele în condiții echitabile și rezonabile, fără dreptul de a acorda sublicențe.
- (4) Uniunea poate încheia acorduri relevante în vederea dobândirii dreptului de proprietate asupra activelor dezvoltate de terți, în cazul în care aceste active sunt necesare pentru punerea în aplicare a componentelor prevăzute la articolul 58.

- (5) Comisia se asigură că Uniunea are următoarele drepturi:
- (a) dreptul de utilizare a frecvențelor necesare pentru transmiterea semnalelor generate de infrastructura guvernamentală IRIS², de componenta PNT, de componenta EO și, acolo unde este necesar, de componentele STT sau de acces la spațiu, în conformitate cu actele cu putere de lege și actele administrative aplicabile și cu contractele de licență relevante, conferit de rezervările relevante de frecvențe puse la dispoziție de statele membre, care rămân în responsabilitatea acestora și
 - (b) dreptul de a acorda prioritate furnizării de servicii guvernamentale IRIS² în raport cu serviciile comerciale, în conformitate cu termenele și condițiile care urmează să fie stabilite în contractele menționate la articolul 61 și luând în considerare nevoile utilizatorilor guvernamentali autorizați.

Articolul 71

Performanța serviciilor, garanția și răspunderea pentru servicii

- (-1) Comisia sau, după caz, agenția elaborează un document de definiție a serviciului pentru fiecare serviciu furnizat de componentele sau subcomponentele menționate la articolul 58, care descrie caracteristicile și performanțele preconizate ale serviciilor respective. Documentul de definiție a serviciului este făcut public sau, în cazul serviciilor destinate utilizatorilor guvernamentali autorizați sau utilizatorilor PRS, este partajat cu autoritățile competente corespunzătoare menționate la articolul 76. Pentru subcomponenta SST, parteneriatul SST menționat la articolul 62 alineatul (3) contribuie la crearea documentului de definiție a serviciului.
- (1) Performanțele preconizate menționate la alineatul (-1), precum și datele și informațiile furnizate de componentele și subcomponentele menționate la articolul 58 sunt furnizate fără nicio garanție explicită sau implicită în ceea ce privește calitatea, precizia, disponibilitatea, fiabilitatea, viteza și adecvarea în orice scop. Comisia, agenția și orice autoritate guvernamentală implicată nu își asumă nicio răspundere în acest sens.

- (1a) În cazul în care un serviciu nu îndeplinește parametrii declarați în documentul de definire a serviciului menționat la alineatul (-1) din cauza unui eveniment planificat sau imprevizibil, utilizatorii sunt informați fără întârzieri nejustificate, în conformitate cu procedura prevăzută în documentul relevant de definire a serviciului.
- (1b) Prin derogare de la alineatul (1), pentru serviciile destinate utilizatorilor guvernamentali autorizați, pentru PRS și pentru serviciile de salvagardare a vieții menționate la articolul 59 alineatul (3) litera (i), documentul de definire a serviciului menționat la alineatul (-1) este însoțit de angajamente specifice în ceea ce privește performanțele preconizate, care pot face obiectul anumitor termene și condiții de utilizare.
- (1c) Punctele de contact menționate la articolul 77 alineatul (1) litera (ga) informează Comisia sau, după caz, agenția atunci când un eveniment planificat menționat la alineatul (1b) referitor la serviciile furnizate utilizatorilor guvernamentali autorizați sau utilizatorilor PRS le poate afecta activitățile.
- (2) Statele membre care participă la subcomponenta SST nu pot fi considerate răspunzătoare pentru: prejudiciile care rezultă din lipsa sau întreruperea furnizării de servicii SST, pentru întârzierile în furnizarea serviciilor SST, pentru întârzierea furnizării de servicii SST, pentru inexactitatea informațiilor furnizate prin intermediul serviciilor SST sau pentru orice altă acțiune întreprinsă ca răspuns la furnizarea de servicii SST. În sensul alineatului (1b), statele membre respective notifică fără întârzieri nejustificate Comisiei și agenției orice abatere de la performanța preconizată.

Articolul 72

Norme complementare privind achizițiile publice

- (1) Autoritatea contractantă poate solicita ofertantului să subcontracteze o parte a contractului printr-o procedură concurențială de atribuire a contractelor, la nivelurile adecvate de subcontractare, altor întreprinderi decât cele care aparțin grupului ofertantului. Pentru contractele a căror valoare depășește 10 milioane EUR, autoritatea contractantă urmărește să asigure că cel puțin 30 % din valoarea contractului este subcontractată prin proceduri concurențiale de atribuire a contractelor, la diferite niveluri de subcontractare, unor întreprinderi din afara grupului ofertantului principal, în special pentru a permite participarea transfrontalieră a IMM-urilor la ecosistemul spațial. Ofertantul trebuie să prezinte motivele pentru care nu a dat curs unei cereri de subcontractare sau pentru care nu a îndeplinit obiectivul de 30 %. Autoritatea contractantă poate include cerințe specifice în documentația procedurii de atribuire pentru a asigura respectarea de către contractanții principali a principiilor achizițiilor publice stabilite în prezentul regulament în timpul executării contractului.
- (1a) Comisia informează comitetul menționat la articolul 83 alineatul (1) litera (g) cu privire la îndeplinirea obiectivului menționat la alineatul (1).
- (2) Se consideră că achizițiile legate de continuitatea serviciilor, de PRS sau de serviciile destinate utilizatorilor guvernamentali autorizați îndeplinesc condiția de extremă urgență stabilită în secțiunea II punctul 11.1 litera (c) din anexa I la Regulamentul financiar.

Articolul 73

Norme complementare privind granturile

- (1) [Uniunea poate să acopere până la 100 % din costurile eligibile, fără a aduce atingere principiului cofinanțării.]
- (2) Prin derogare de la articolul 184 alineatul (6) din Regulamentul financiar atunci când aplică rate forfetare, ordonatorul de credite responsabil poate autoriza sau impune finanțarea costurilor indirecte ale beneficiarului până la cel mult 25 % din totalul costurilor directe eligibile ale acțiunii.

- (3) Prin derogare de la articolul 207 din Regulamentul financiar, cuantumul maxim al sprijinului financiar care poate fi plătit unei părți terțe nu poate depăși 200 000 EUR.
- (4) Parteneriatul SST menționat la articolul 62 alineatul (3) are dreptul la primirea unui grant în temeiul articolului 198 litera (d) din Regulamentul financiar.

Articolul 74

Norme complementare privind gestiunea indirectă

- (1) Se încheie un acorduri-cadru de parteneriat financiar tripartit, în conformitate cu articolul 131 din Regulamentul financiar, atât cu agenția, cât și cu ESA, în temeiul căruia agenției și ESA li se pot încredința sarcini de execuție bugetară.
- (2) În cazul în care agenția sau ESA instituie un consiliu de evaluare a ofertelor pentru o achiziție efectuată în temeiul acordului tripartit menționat la alineatul (1), experții Comisiei și, după caz, ai celeilalte entități careia i-a fost încredințată execuția pot participa la reuniunile consiliului de evaluare a ofertelor în calitate de membri, pot avea acces la toate documentele elaborate de consiliul de evaluare a ofertelor și pot participa la ședințele de evaluare. Această participare nu aduce atingere independenței tehnice a consiliului de evaluare a ofertelor.
- (3) Prin derogare de la articolul 62 alineatul (1) din Regulamentul financiar și în cazul în care Comisia evaluează pozitiv protecția intereselor Uniunii, sarcinile încredințate prin gestiune indirectă agenției sau succesorilor acesteia pot fi încredințate ulterior de către agenție organismelor menționate la articolul 62 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul financiar în condițiile gestiunii indirecte care se aplică Comisiei.
- (4) În cazul în care activitățile de achiziții publice sau de acordare de granturi sunt realizate prin gestiune indirectă de către entitățile cărora le-a fost încredințată execuția, activitățile de comunicare, activitățile de diseminare și toate infrastructurile, echipamentele, vehiculele, materialele sau rezultatele majore finanțate prin achiziție sau prin grant trebuie să indice sprijinul Uniunii și să afișeze drapelul (emblema) Uniunii și declarația de finanțare a Uniunii (traduse în limbile locale, după caz) în conformitate cu normele standard de comunicare ale Comisiei.

Roluri

- (1) Statele membre pot participa la componentele menționate la articolul 58. Statele membre care participă la aceste componente contribuie cu competența tehnică, know-how-ul și asistența lor, în special în domeniul siguranței și al securității. Contribuție vizează, dacă este oportun și posibil, punerea la dispoziția Uniunii a datelor, informațiilor, serviciilor și infrastructurilor aflate în posesia statelor membre sau care se află pe teritoriul lor și care sunt necesare pentru buna desfășurare a acțiunilor. Statele membre iau măsuri pentru a asigura buna funcționare a acțiunilor sprijinite în temeiul prezentei secțiuni, inclusiv alocarea și protejarea frecvențelor.
- (2) Comisia are responsabilitatea generală pentru punerea în aplicare a componentelor menționate la articolul 58, inclusiv în domeniul securității, fără a aduce atingere prerogativelor statelor membre în domeniul securității naționale. Comisia supraveghează, de asemenea, punerea în aplicare a componentelor respective, fără a aduce atingere altor politici ale Uniunii.
- (3) Comisia:
 - (a) gestionează toate componentele sau subcomponentele menționate la articolul 58 care nu au fost încredințate unei alte entități;
 - (b) stabilește prioritățile componentelor menționate la articolul 58 în cadrul programelor de lucru menționate la articolul 15 și evoluția lor pe termen lung în conformitate cu cerințele utilizatorilor și supraveghează punerea în aplicare a respectivelor programe de lucru;

- (ba) fără a aduce atingere sarcinilor agenției sau ale altor entități cărora le-a fost încredințată execuția, se asigură că adoptarea și utilizarea datelor și serviciilor furnizate de componentele menționate la articolul 58 sunt promovate și maximizate în sectorul public și în cel privat, inclusiv prin sprijinirea dezvoltării adecvate a acestor servicii și a unor interfețe ușor de utilizat, prin promovarea unui mediu stabil pe termen lung, prin dezvoltarea unor sinergii adecvate între aplicațiile diferitelor componente și prin asigurarea complementarității, a coerenței, a sinergiilor și a legăturilor dintre componentele prevăzute în prezenta secțiune și alte acțiuni și programe ale Uniunii;
- (bb) promovează coerența între activitățile desfășurate în temeiul prezentei secțiuni și activitățile desfășurate în domeniul spațial la nivelul Uniunii, la nivel național sau internațional;
- (c) stabilește și coordonează dimensiunea internațională a componentelor menționate la articolul 58 pentru a asigura coerența cu politicile Uniunii în materie de acțiune externă și o abordare coerentă în acest sens, în limitele domeniului său de competență.
- (4) În cazul în care este necesar pentru a se asigura buna funcționare a componentelor menționate la articolul 58 și furnizarea în bune condiții a serviciilor puse la dispoziție de acestea, Comisia stabilește, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, specificațiile tehnice și operaționale necesare pentru punerea în aplicare și evoluția componentelor și subcomponentelor respective și a serviciilor pe care acestea le furnizează, ținând seama de rezultatele consultării utilizatorilor și a altor părți interesate. Atunci când stabilește specificațiile tehnice și operaționale respective, Comisia evită reducerea nivelului general de securitate și îndeplinește cerințele de retrocompatibilitate. Respectivul acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 83 alineatul (3).

- (5) Dacă este necesar, Comisia adoptă, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, măsurile necesare pentru a stabili amplasarea infrastructurii terestre, pe baza cerințelor de securitate menționate la articolul 77 alineatul (3), în urma unui proces deschis și transparent, asigurând buna gestiune financiară. Respectivetele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 83 alineatul (3).
- (6) Agenția are propriile sale sarcini, astfel cum se menționează la articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (UE) xx/xx* [EUSPA], și i se pot încredința de către Comisie alte sarcini, astfel cum se menționează la articolul 4 alineatele (2), (3) și (5) din regulamentul respectiv și în conformitate cu Regulamentul financiar.
- (7) Cu condiția ca interesele Uniunii să fie protejate, Agenției Spațiale Europene i se pot încredința următoarele sarcini:
- (a) în ceea ce privește componenta PNT: evoluția și proiectarea sistemelor majore și dezvoltarea unor părți ale segmentului terestru și a sateliților, inclusiv testarea și validarea;
 - (b) în ceea ce privește subcomponenta Copernicus:
 - (i) coordonarea și punerea în aplicare a componentei spațiale și evoluția acesteia;
 - (ii) proiectarea, dezvoltarea și construirea infrastructurii spațiale și a unor părți ale segmentului terestru asociat, inclusiv exploatarea infrastructurii respective și achizițiile conexe, cu excepția cazului în care respectivele exploatări sunt realizate de alte entități, cum ar fi Organizația Europeană pentru Exploatarea Sateliților Meteorologici (EUMETSAT);
 - (iii) după caz, furnizarea accesului la datele terților;

* JO: a se introduce în text numărul regulamentului din documentul 2026/0084 (COD).

- (c) în ceea ce privește subcomponenta EOGS: proiectarea și dezvoltarea unor noi misiuni spațiale de observare a Pământului și a părților segmentului terestru asociat;
 - (d) în ceea ce privește subcomponenta IRIS²:
 - (i) supravegherea activităților de dezvoltare și validare și a activităților conexe de implementare legate de etapele de dezvoltare, validare și implementare a serviciilor guvernamentale, precum și a dezvoltării și evoluției necesare pentru furnizarea serviciilor guvernamentale, întreprinse în cadrul contractelor menționate la articolul 61 alineatul (15) și în conformitate cu clauzele și condițiile acordurilor de contribuție în temeiul acordului-cadru de parteneriat financiar menționat la articolul 74 alineatul (1), asigurând coordonarea între sarcinile și bugetul încredințate ESA și posibila contribuție a ESA;
 - (ii) punerea la dispoziție a cunoștințelor sale de specialitate în domeniul tehnic, inclusiv în timpul punerii în aplicare;
 - (da) în ceea ce privește subcomponentele NEO și SWE: activități de cercetare și de dezvoltare în amonte.
- (8) Pe baza unei evaluări efectuate de Comisie, ESA poate primi alte sarcini în funcție de nevoile componentelor menționate la articolul 58, inclusiv activități de cercetare și de inovare specifice, cu condiția ca sarcinile respective să nu dubleze activitățile desfășurate de alte entități cărora le-a fost încredințată execuția și să aibă scopul de a îmbunătăți eficiența punerii în aplicare a componentelor respective.

- (8a) Sub rezerva aprobării de către consiliul de administrație al SATCEN în conformitate cu articolul 18 din Decizia 2014/401/PESC a Consiliului, SatCen este însărcinat cu furnizarea serviciilor EOGS și a datelor EOGS menționate la articolul 60 alineatul (8) literele (b) și (c) către utilizatorii guvernamentali autorizați, precum și cu exploatarea nivelului de federație al infrastructurii EOGS menționat la articolul 60 alineatul (8) litera (a) punctul (i). Punerea în aplicare a sarcinilor încredințate SatCen în temeiul prezentului alineat, inclusiv definirea politicilor de acces, a restricțiilor și a stabilirii de priorități pentru furnizarea de servicii EOGS către utilizatorii guvernamentali autorizați, respectă interesele în materie de PESC ale Uniunii, în conformitate cu Decizia 2014/401/PESC a Consiliului, precum și interesele în materie de securitate națională ale statelor membre.
- (9) Fără a aduce atingere alineatului (8a), cu condiția ca interesele Uniunii să fie protejate, Comisia poate să încredințeze, integral sau parțial, sarcini de punere în aplicare a componentelor menționate la articolul 58 unor entități relevante, cum ar fi EUMETSAT, Agenția Europeană de Mediu, Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă, Agenția Europeană pentru Siguranță Maritimă, SatCen, Centrul european pentru prognoze meteorologice pe termen mediu și Mercator Ocean International.

Articolul 76

Autorități competente

- (1) În cazul în care este necesar pentru subcomponentele menționate la articolul 58 care furnizează servicii utilizatorilor guvernamentali autorizați, fiecare participant desemnează o autoritate competentă. Autoritatea competentă se asigură că:
- (a) utilizarea serviciilor relevante se face în conformitate cu cerințele generale de securitate menționate la articolul 77 alineatul (3);
 - (b) drepturile de acces la serviciile relevante sunt stabilite și gestionate;

- (c) echipamentele utilizatorilor necesare pentru utilizarea serviciilor relevante și informațiile și conexiunile de comunicare electronică asociate sunt folosite și gestionate în conformitate cu cerințele generale de securitate menționate la articolul 77 alineatul (3);
 - (d) este stabilit un punct central de contact care să furnizeze asistență, în funcție de necesități, pentru raportarea amenințărilor și a riscurilor de securitate, în special în ceea ce privește detectarea interferențelor electromagnetice potențial dăunătoare care afectează serviciile dezvoltate în cadrul componentelor menționate la articolul 58.
- (2) Acțiunile, sarcinile și funcționarea autorităților PRS competente sunt menționate la articolul 5 din Decizia nr. 1104/2011/UE.

Articolul 77

Principiile guvernancei și securității

- (1) Principiile guvernancei pentru componentele menționate la articolul 58 și pentru activitățile specifice se bazează pe următoarele:
- (-a) continuitatea și fiabilitatea serviciului și continuitatea necesară a infrastructurii, inclusiv protecția împotriva amenințărilor relevante;
 - (a) repartizarea clară a sarcinilor și a responsabilităților între entitățile implicate în punerea în aplicare, pe baza competențelor fiecăreia și evitând orice suprapuneri sau dublări ale sarcinilor și responsabilităților, asigurând astfel o responsabilitate clară;
 - (b) relevanța structurii de guvernance pentru nevoile specifice ale fiecărei componente sau subcomponente menționate la articolul 58, după caz;
 - (c) un control ferm al componentelor menționate la articolul 58 și al activităților lor, inclusiv respectarea strictă a costurilor, a calendarului și a performanței de către toate entitățile, în limitele rolului și al sarcinilor lor respective;

- (d) gestionarea transparentă și eficientă din punctul de vedere al costurilor;
 - (f) luarea sistematică și structurată în considerare a necesităților utilizatorilor datelor, informațiilor și serviciilor furnizate de componentele menționate la articolul 58, precum și a evoluțiilor științifice și tehnologice conexe;
 - (g) eforturi constante de a controla și de a reduce riscurile.
 - (ga) pentru serviciile destinate utilizatorilor guvernamentali autorizați și pentru PRS, coordonarea activităților operaționale relevante cu autoritățile competente menționate la articolul 76 și cu punctele de contact desemnate de statele membre pentru a reprezenta utilizatorii relevanți ai serviciilor respective.
- (1a) Consiliul de acreditare de securitate instituit în temeiul articolului 15 din Regulamentul (UE) xx/xx* [EUSPA] este autoritatea de acreditare în materie de securitate pentru componentele și subcomponentele menționate la articolul 58 din prezentul regulament. Acreditarea se efectuează în conformitate cu articolul 16 din regulamentul respectiv.
- (2) Principiile securității componentelor în temeiul prezentei secțiuni, inclusiv al infrastructurilor lor terestre și spațiale, se bazează pe următoarele:
- (a) luarea în considerare a experienței statelor membre în domeniul securității și valorificarea celor mai bune practici ale acestora;
 - (b) asigurarea protecției infrastructurilor terestre care fac parte integrantă din componenta menționată la articolul 58 și care sunt situate pe teritoriile statelor membre, prin luarea de măsuri cel puțin echivalente cu cele necesare pentru protecția infrastructurilor critice europene în sensul Directivei (UE) 2022/2557 a Consiliului;

* JO: a se introduce în text numărul regulamentului din documentul 2026/0084 (COD).

- (c) aplicarea Deciziei 2013/488/UE a Consiliului în ceea ce privește statele membre și a Deciziei (UE, Euratom) 2015/444 a Comisiei în ceea ce privește Comisia, care prevăd, printre altele, o separare între funcțiile operaționale și cele asociate cu acreditarea;
 - (d) considerarea Comisiei ca fiind emitentul tuturor informațiilor clasificate create de entitățile cărora le-a fost încredințată execuția, astfel cum se menționează la articolul 74 alineatul (1);
 - (e) asigurarea faptului că Consiliul de acreditare de securitate instituit în temeiul articolului 15 din prin Regulamentul (UE) xx/xx* [EUSPA] își îndeplinește sarcinile fără a aduce atingere responsabilităților Comisiei sau ale entităților cărora le-a fost încredințată execuția și fără a aduce atingere competențelor statelor membre în ceea ce privește acreditarea în materie de securitate;
- (3) Comisia se asigură că se păstrează și se actualizează o analiză a riscurilor și a amenințărilor pentru componentele existente menționate la articolul 58. Comisia se asigură că se efectuează analiza riscurilor și a amenințărilor pentru fiecare viitoare componentă sau subcomponentă. Pe baza acestei analize, Comisia stabilește, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, cerințele de securitate generale pentru fiecare componentă sau subcomponentă. În acest sens, Comisia ține seama de impactul cerințelor respective asupra bunei funcționări a componentei sau a subcomponentei respective, în special în ceea ce privește costurile, gestionarea riscurilor și calendarul. Comisia se asigură, de asemenea, că nivelul general de securitate nu este redus, că funcționarea echipamentelor existente bazate pe componenta sau subcomponenta respectivă nu este subminată și ține seama de riscurile în materie de securitate cibernetică. Respectivetele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 83 alineatul (3). Entitățile implicate în punerea în aplicare a activităților spațiale în temeiul prezentei secțiuni iau măsurile necesare, inclusiv pe baza aspectelor identificate în analiza riscurilor și a amenințărilor, pentru a asigura securitatea componentelor prevăzute în prezenta secțiune.

* JO: a se introduce în text numărul regulamentului din documentul 2026/0084 (COD).

- (4) În cazul în care exploatarea sistemelor poate aduce atingere securității Uniunii sau a statelor sale membre, se aplică procedurile prevăzute în Decizia (PESC) 2021/698⁵⁵.

SECȚIUNEA 4

SPRIJIN PENTRU POLITICA ÎN DOMENIUL INDUSTRIEI DE SECURITATE CIVILĂ

Articolul 79

Dispoziții specifice pentru sprijinirea politicii în domeniul industriei de securitate civilă

Acțiunile sprijinite în temeiul prezentei secțiuni contribuie la obiectivul general prevăzut la articolul 3 alineatul (1) și la obiectivele specifice prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (d) punctul 4.

Articolul 80

Activități specifice de sprijinire a politicii în domeniul industriei de securitate civilă

- (1) Sprijinul pentru politica în domeniul industriei de securitate civilă abordează în special următoarele domenii de aplicare:
- (a) securitatea și reziliența infrastructurii critice și cu dublă utilizare, precum și a entităților critice, împotriva tuturor tipurilor de amenințări la adresa securității;
 - (b) tehnologiile, capabilitățile și soluțiile, inclusiv măsurile de îmbunătățire a standardizării, certificării și interoperabilității tehnologiilor de securitate, relevante pentru prevenirea criminalității și răspunsul la criminalitate, în special la terorism și extremismul violent, la criminalitatea gravă și organizată și la criminalitatea facilitată prin mijloace informatice;

⁵⁵ Decizia (PESC) 2021/698 a Consiliului din 30 aprilie 2021 privind securitatea sistemelor și a serviciilor care sunt desfășurate, care funcționează și care sunt utilizate în cadrul programului spațial al Uniunii și care ar putea afecta securitatea Uniunii și de abrogare a Deciziei 2014/496/PESC (JO L 170, 12.5.2021, p. 178, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/698/oj>).

- (c) tehnologiile, capacitățile și soluțiile pentru controlul mărfurilor și al persoanelor la frontiere, protecția frontierelor și a nodurilor logistice, securitatea și supravegherea maritimă și securitatea vamală; și
 - (d) pregătirea civilă, capacitățile de prevenire și răspuns împotriva amenințărilor la adresa securității, indiferent dacă sunt naturale sau provocate de om, accidentale sau intenționate.
- (2) Sprijinul pentru politica de securitate industrială civilă este pus în aplicare în special prin următoarele activități:
- (a) cercetare și inovare, extindere, sprijinirea IMM-urilor, dezvoltarea competențelor și acțiuni legate de producție;
 - (b) testarea și validarea tehnologiilor și a soluțiilor;
 - (c) implementarea și adoptarea de către piață a tehnologiilor și soluțiilor, inclusiv de către practicienii din domeniul securității;
 - (d) acțiuni de sprijin pentru elaborarea, punerea în aplicare, monitorizarea și asigurarea respectării actelor legislative și politicilor relevante ale Uniunii, inclusiv consolidarea capacităților punctelor de contact naționale.
- (3) Sprijinul acordat prin domeniile de aplicare sau activitățile menționate la alineatele (1) și (2) poate fi furnizat sub orice formă, inclusiv prin activitățile de cercetare și inovare în colaborare prevăzute în Regulamentul (UE) [XXX] [Programul-cadru pentru cercetare și inovare] și identificate într-o parte specifică dedicată a programului de lucru.
- (4) Programele de lucru adoptate în conformitate cu normele prezentului regulament în temeiul prezentei secțiuni se integrează într-o parte specifică dedicată și asigură coerența cu activitățile legate de competitivitate și societate sprijinite în temeiul Regulamentului (UE) [XXX] [Programul-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa].

Articolul 81

Proprietatea asupra rezultatelor

- (1) În cazul în care sprijinul din partea Uniunii este acordat sub formă de achiziții publice, rezultatele sunt proprietatea Uniunii.
- (2) În cazul în care sprijinul Uniunii este acordat sub formă de grant, instituțiile, organele, oficiile sau agențiile Uniunii beneficiază, la cerere, de drepturi de acces la rezultate scutite de redevențe în scopul dezvoltării, al punerii în aplicare și al monitorizării politicilor sau programelor existente ale Uniunii în domeniile lor de competență, precum și de dreptul de a acorda sau de a solicita destinatarilor să acorde licențe neexclusive terților pentru a valorifica rezultatele în condiții echitabile și rezonabile, fără dreptul de a acorda sublicențe, cu excepția cazului în care se prevede altfel în acordul de grant.
- (3) Orice transfer de proprietate asupra rezultatelor sau acordarea de licențe exclusive pentru rezultatele generate ca urmare a sprijinului către entități juridice stabilite în țări terțe neasociate sau către entități din țări terțe neasociate face obiectul unei notificări prealabile și al aprobării de către Comisie, care are loc în termen de trei ani de la plata finală a acțiunii, în condiții care asigură protecția intereselor de securitate ale Uniunii.

Articolul 82

Norme complementare privind granturile

- (1) Pentru activitățile de sprijinire a acțiunilor de coordonare și sprijin în domeniul industriei de securitate civilă, Uniunea poate acoperi până la [100] % din costurile eligibile, fără a aduce atingere principiului cofinanțării.
- (2) Prin derogare de la articolul 184 alineatul (6) din Regulamentul financiar, atunci când aplică rate forfetare, ordonatorul de credite responsabil poate autoriza sau impune finanțarea costurilor indirecte ale beneficiarului până la maximum 25 % din costurile directe totale eligibile, excluzând costurile directe eligibile cu subcontractarea, sprijinul financiar acordat terților și orice costuri unitare sau sume forfetare care includ costuri indirecte.

Capitolul VIII

Dispoziții finale

Articolul 83

Procedura comitetului

- (1) Comisia este asistată de un comitet. Comitetul respectiv este un comitet în sensul Regulamentului (UE) nr. 182/2011 și se poate reuni în următoarele configurații:
- (a) Comitetul general al FEC, pentru imaginea de ansamblu strategică a punerii în aplicare a FEC, pentru chestiuni care privesc obiectivele generale sau aspectele referitoare la mai multe dintre obiectivele specifice prevăzute la articolul 3 alineatul (2);
 - (b) Comitetul pentru tranziția curată pentru chestiuni referitoare la obiectivele specifice prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (a);
 - (c) Comitetul pentru sănătate, biotehnologie, agricultură și bioeconomie pentru chestiuni referitoare la obiectivele specifice prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (b);
 - (d) Comitetul digital pentru chestiuni referitoare la obiectivele specifice prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (c);
 - (e) Comitetul pentru industria de apărare pentru chestiuni referitoare la obiectivele specifice prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (d) punctul 2, care se poate reuni în diferite subconfigurații aliniate la activitățile menționate la articolul 44 alineatul (1);
 - (f) Comitetul pentru reziliență pentru chestiuni referitoare la obiectivele specifice prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (d) punctul 1;

- (g) Comitetul pentru spațiu pentru chestiuni referitoare la obiectivele specifice prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (d) punctul 3, care se poate reuni în diferite subconfigurații aliniată la componentele sau subcomponentele menționate la articolul 58 alineatul (1);
 - (h) Comitetul pentru industria de securitate civilă, pentru chestiuni referitoare la obiectivele specifice prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (d) punctul 4;
 - (ha) Comitetul de securitate pentru protecția informațiilor UE clasificate și pentru aspectele de securitate conexe care decurg din aspecte referitoare la obiectivele specifice prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (d), cu un mandat distinct de mandatul celorlalte configurații și care nu se suprapune cu acesta.
- (2) Atunci când se face trimitere la prezentul alineat, se aplică articolul 4 din Regulamentul (UE) nr. 182/2011, iar avizul se solicită din partea configurației comitetului celui mai relevant.
 - (3) Atunci când se face trimitere la prezentul alineat, se aplică articolul 5 din Regulamentul (UE) nr. 182/2011, iar avizul se solicită din partea configurației comitetului celui mai relevant.
 - (4) Atunci când se face trimitere la prezentul alineat, se aplică articolul 8 din Regulamentul (UE) nr. 182/2011, coroborat cu articolul 5 din respectivul regulament.
 - (4a) În cazul în care comitetul menționat la alineatul (1) literele (e), (f), (g), (h) sau (ha) nu emite un aviz, Comisia nu adoptă proiectul de act de punere în aplicare și se aplică articolul 5 alineatul (4) al treilea paragraf din Regulamentul (UE) nr. 182/2011.
 - (5) Atunci când avizul comitetului urmează să fie obținut prin procedură scrisă, procedura respectivă se încheie fără rezultat atunci când, în termenul stabilit pentru emiterea avizului, președintele comitetului decide în acest sens sau o majoritate simplă a membrilor comitetului solicită acest lucru.

- (6) Comitetele menționate la alineatul (1) literele (b)-(h) se pot reuni în diferite grupuri de lucru alinate la componentele specifice ale componentelor de politică, precum și, în cazul comitetului menționat la litera (ha), în cadrul grupurilor de lucru pe teme de securitate, pentru a se ocupa de protecția informațiilor UE clasificate și de aspectele de securitate conexe care decurg din chestiuni referitoare la obiectivele specifice prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (d).
- (6a) Atunci când se reunesc pentru a examina partea specifică dedicată activităților de cercetare și inovare în colaborare, astfel cum se menționează la articolul 15 alineatul (2), cu excepția programelor de lucru privind activitățile prevăzute în capitolul VII secțiunea 2, ordinele de zi ale configurațiilor relevante ale comitetelor includ puncte specifice pentru partea din programele de lucru referitoare la activitățile de cercetare și inovare în colaborare. Doi reprezentanți din fiecare stat membru sunt invitați la reuniuni.
- (7) Reprezentanți ai țărilor terțe, ai organizațiilor internaționale sau ai altor instituții, organe, oficii și agenții ale Uniunii pot fi invitați să participe la reuniunile configurațiilor comitetelor, în condițiile prevăzute în regulamentele lor de procedură, ținând seama de interesele de securitate și de ordine publică ale Uniunii. Aceștia nu sunt prezenți la votul comitetului și nu participă la acesta. Reprezentanții țărilor terțe sau ai organizațiilor internaționale nu participă la deliberările privind aspecte legate de eligibilitate, inclusiv la deliberările legate de articolele 9 și 10 din prezentul regulament.
- (8) SEAE și AEA sunt invitate să participe la reuniunile Comitetului pentru industria de apărare în calitate de observator și să își prezinte opiniile și cunoștințele de specialitate privind activitatea comitetului.

Exercitarea delegării de competențe

- (1) Se conferă Comisiei competența de a adopta acte delegate, sub rezerva îndeplinirii condițiilor prevăzute la prezentul articol.
- (2) Competența de a adopta acte delegate menționată în prezentul regulament se conferă Comisiei pentru perioada cuprinsă între data intrării în vigoare a prezentului regulament și 31 decembrie 2035.
- (3) Delegarea de competențe menționată în prezentul regulament poate fi revocată în orice moment de către Parlamentul European sau de către Consiliu. O decizie de revocare pune capăt delegării de competențe specificate în decizia respectivă. Decizia produce efecte din ziua care urmează datei publicării acesteia în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* sau de la o dată ulterioară menționată în decizie. Decizia nu afectează valabilitatea actelor delegate care sunt deja în vigoare.
- (4) Înainte de adoptarea unui act delegat, Comisia consultă experții desemnați de fiecare stat membru în conformitate cu principiile prevăzute în Acordul interinstituțional din 13 aprilie 2016 privind o mai bună legiferare.
- (5) De îndată ce adoptă un act delegat, Comisia îl notifică simultan Parlamentului European și Consiliului.
- (6) Un act delegat adoptat în temeiul prezentului regulament intră în vigoare numai în cazul în care nici Parlamentul European și nici Consiliul nu au formulat obiecții în termen de două luni de la notificarea acestuia către Parlamentul European și Consiliu sau în cazul în care, înaintea expirării termenului respectiv, atât Parlamentul European cât și Consiliul au informat Comisia că nu vor formula obiecții. Termenul menționat se prelungește cu două luni la inițiativa Parlamentului European sau a Consiliului.
- (6a) Prezentul regulament nu aduce atingere Regulamentului delegat (UE) nr. 1159/2013 al Comisiei, care rămâne în vigoare, dacă este cazul, până la modificarea sa în temeiul prezentului regulament.

Articolul 85

Modificări ale Regulamentului (UE) 2021/696

Titlurile I, II și III, articolele 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33 și 43, titlurile VI, VII, VIII și X din Regulamentul (UE) 2021/696 se elimină începând cu 1 ianuarie 2028.

Articolul 86

Modificări ale Regulamentului (UE) 2023/588

Capitolele I, II, III și IV, articolele 24, 25, 26, 28 și 29 și titlurile VII, VIII, IX și X din Regulamentul (UE) 2023/588 se elimină începând cu 1 ianuarie 2028.

Articolul 87

Modificări ale Regulamentului (UE) 2025/2643

Capitolele II și IV din Regulamentul (UE) 2025/2643 se elimină.

Articolul 88

Abrogare

Următoarele regulamente se abrogă de la 1 ianuarie 2028:

- (a) Regulamentul (UE) 2021/522 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 martie 2021 de instituire a unui program de acțiune a Uniunii în domeniul sănătății („programul «UE pentru sănătate»”) pentru perioada 2021-2027 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 282/2014;
- (b) Regulamentul (UE) 2021/694 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021 de instituire a programului „Europa digitală” și de abrogare a Deciziei (UE) 2015/2240;
- (c) Regulamentul (UE) 2021/697 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021 de instituire a Fondului european de apărare și de abrogare a Regulamentului (UE) 2018/1092;
- (d) Regulamentul (UE) 2021/783 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021 de instituire a unui program pentru mediu și politici climatice (LIFE) și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1293/2013.

Articolul 89

Dispoziții tranzitorii

- (1) Prezentul regulament nu afectează continuarea sau modificarea acțiunilor inițiate în temeiul actelor de bază menționate la articolul 85, care continuă să se aplice acțiunilor în cauză până la încheierea lor.
- (2) Prezentul regulament nu afectează actele de punere în aplicare adoptate în temeiul Regulamentului (UE) 2021/696 și al Regulamentului (UE) 2023/588. Aceste acte rămân în vigoare, dacă este cazul, până la modificarea lor în temeiul prezentului regulament și cu excepția deciziilor adoptate în temeiul articolului 36 alineatul (4) din Regulamentul (UE) 2023/588.

- (2a) Prezentul regulament nu afectează actele de punere în aplicare adoptate în temeiul articolului 35 din Regulamentul (UE) 2025/2643. Actele respective rămân în vigoare, dacă sunt relevante. La propunerea Comisiei, Consiliul, hotărând cu majoritate calificată, poate modifica actele de punere în aplicare adoptate în temeiul articolului 35 din Regulamentul (UE) 2025/2643.
- (3) Pachetul financiar menționat la articolul 4 alineatul (1) poate acoperi, de asemenea, cheltuielile cu asistența tehnică și administrativă necesare pentru a asigura tranziția între FEC și măsurile adoptate în temeiul actelor de bază menționate la alineatul (1).

Articolul 90

Intrare în vigoare

- (1) Prezentul regulament intră în vigoare în ziua următoare datei publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.
- (2) Prezentul regulament se aplică de la 1 ianuarie 2028.

Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate statele membre.

Adoptat la Bruxelles,

Pentru Parlamentul European
Președinta

Pentru Consiliu
Președintele